RÂSUL LUMII

MICHAEL SADLER

UN ENGLEZ AMOREZAT

Dragostea în FRANȚA profundă

roman

HUMANITAS

Michael Sadler nu e doar romancier. El are în palmares un doctorat despre neputința poeților simboliști francezi de-a scrie ficțiune, dar și scenarii pentru BBC Radio 3 sau pentru televiziune, o istorie a rockului în benzi desenate, un film de artă cu Jean-Louis Trintignant în rolul principal și traduceri din Marivaux și Musset. În 2002–2003 Sadler a adaptat *Isteria* lui Terry Johnson pentru o reprezentație a lui John Malkovich la Théâtre Marigny din Paris. A ținut cursuri la London University Institute din Paris, a fost decorat cu Legiunea de Onoare și s-a trezit la un moment dat președinte al Festivalului brânzei Livarot. Îi place Schubert, adoră Led Zeppelin și nu s-ar da în lături să bea, din când în când, un pahar de Château Pétrus. Trăiește fie la Paris, fie în Touraine, unde își îngrijește afectuos prazul din grădină. La fel ca Peter Mayle, Julian Barnes și Stephen Clarke, e îndrăgostit de Franța și nu-și propune să traverseze foarte des Canalul.

MICHAEL SADLER

UN ENGLEZ AMOREZAT

Dragostea în FRANȚA profundă

roman

Traducere din engleză de
IRINA NEGREA

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coperta: Angela Rotaru

Michael Sadler
An Englishman Amoureux (Love in Deepest France)

Pentru Lulu și Daisy

1

*Et ça recommence**...

Oare nu voi dezlega niciodată misterul Franței?

În timp ce Mazda roșie trecea prin satul Toison, unde țărăncile mustăcioase, cu nelipsitele lor căști de protecție portocalii pe cap, păreau veșnic în așteptarea camionului frigorific Davigel cu alimente, inima îmi bătea mai repede. Când am virat pe aleea cu cireși și am oprit în fața casei lungi și joase, cu acoperișul ei din țigle roșii și vizoarele în formă de inimioară decupate în obloanele din stejar sfărâmicios, radiam de bucurie. Vacile vecinului meu, Aimé Matou, pășteau pe câmpul de-alături. De felul lor foarte reținute – *ce sont des vaches très cools*** –, cireada a salutat entuziastă revenirea mea printr-o cordială fanfară de baligi lichide. Din fundul grădinii, firele de praz, părăsite nemilos în timpul ședерii în Anglia, se ondulau lasciv ca o trupă de dansatoare de *hula-hula* și, dopate cu doza de guano pe care le-o strecurasem, fluturau din frunzele cozilor:

— *Coo coo!* strigau ele. *Maï-quel!* Uite ce mari ne-am făcut!

Mirosul casei m-a izbit de îndată ce-am deschis ușa: o combinație de ceară de lustruit și lemne de foc, un pic

* Și începe iar... (*n.tr.*).

** Sunt niște vaci foarte cool (*n.tr.*).

de *lardons*, o nălucire de *andouillette* – una peste alta, un amestec ameţitor de Marcel Proust şi preparate din carne de porc. O clipă de extaz cu o tartă cremoasă, un Vouvray moale, o feliuţă de ureche de porc cumpărată chiar atunci, o bucată de baghetă proaspătă şi o roşie din grădină. Raiul pe pământ.

Şi, din nou, am capitulat în braţele Franţei.

În portofel, strecurată iubitor între cardul de fidelitate de la Super U şi detaliile grupei mele sangvine – dacă s-ar fi întâmplat vreodată ca vreun *boudin* să-mi vină de hac –, păstram o fotografie a lui Lou Charpin, noua femeie din viaţa mea, muza de la Pont de Ruan, *ma Française à moi*. De dragul ei mă întorsesem acum. Trebuia să împărtăşească acest moment cu mine. Îndoită la colţuri, poza purta amprentele pasiunii. Am prins-o de grinda principală – o imagine cu Lou pescuind în mare, într-o rochie albă de in, cu o coamă bogată de păr negru, cu pielea bronzată sub soarele de august şi un zâmbet făcut să înmoaie şi genunchii unui pitic de ipsos din grădină. Nu eram decât un juvete în plasa ei.

O atrăgea *mon look British?* Aşa să fie. *Ainsi soit-il.* Trebuia să-mi duc pantofii la reparat. Nu erau de mine şalupele alea gonflabile şi ţopârlăneşti, care treceau acum drept încălţări. Nu, domnule. Picioarele mele – sau *mes nougats*, cum ar zice Henri, dulgherul care face acoperişuri – nu se simt bine decât învelite în piele fină, purtând patina vremii.

Cu bocancii într-o pungă de plastic, am plecat la Loches. Oraşele au suflet: există oraşe posomorâte, oraşe încruntate, oraşe cu limba ascuţită, oraşe ţâfnoase şi oraşe nepăsătoare. Loches – gălbior, imperturbabil, cuminte, cu turnurile lui curioase şi dantelăriile lui din piatră – este *une ville coquette*.

Mail Drouin este o stradă cu tei pe sub zidurile orașului vechi. Mi-am parcat Mazda la umbră – era și-așa destul de roșie – și am pornit pe jos spre atelierul lui Monsieur Michel. Cizmarii din Anglia sunt de două feluri: ori niște pitici cocoșați, descinși parcă din legendele populare norvegiene, ori huligani aurolaci reformați recent și cercetați în stare de arest. Monsieur Michel, rumen în obraji și cu șorțul de gât, parcă era un hangiu din operetele lui Gilbert și Sullivan. În cizmăria lui domnea un haos simpatic – rafturi stivuite până sus cu pantofi pingeliți, împachetați în hârtie maro și cu etichete scrise frumos, nenumărate cuiere cu șireturi pentru ghete, o mașină pentru decuparea cheilor, o alta pentru gravarea plăcuțelor de uși – *Annette Giraud, soră medicală*, cu litere gotice –, pinteni uriași pentru cizmele de călărie și imensa locomotivă zumzăitoare din spatele lui, dotată cu perii negre rotative, pietre de polizor și cuțite.

Monsieur Michel era expert în tocuri. Citea în pantofi cum citesc alții în zațul de cafea. În Touraine există două tipuri de încălțăminte. Cu Vouvray îți tocești prora, iar cu Chinon îți tocești pupa. Eu trăsesem cam tare cu vinul roșu. Monsieur Michel m-a rugat să revin peste o jumătate de oră.

Nimic nu poate fi mai încântător decât să mergi la târguieli în Loches când nu ai nimic de cumpărat. Ba ochești niște *rillons* calde – jumări de porc, bine fierte în untură la foc mic –, excelente cu o cană de ceai. Ba alegi un kil de *pêches de vigne* – un fel de piersici sălbatice, care cresc în niște pomi piperniciți de-o veșnicie printre butașii de vie – sau îți iei o ureche de porc, în locul celei pe care tocmai ai rontăit-o... Nu se știe niciodată, un musafir neașteptat, un pahar de vin – „N-ai cumva vreo ureche, să ciugulim și noi un pic?"

După o jumătate de ceas, eram înapoi la Monsieur Michel, clătinându-mă sub greutatea cumpărăturilor. Pantofii mei erau gata, cu flecuri noi, și odată cu ei am primit și un pinten drăguț, din plastic, cu inscripția *Les Chaussures en Fête à la Cordonnerie Michel**. Am pornit înapoi spre mașină, târând plasele grele care îmi săpau canioane în degete.

Jusque là, tout baigne. Până aici, toate bune.

Am ieșit din parcare, am virat la dreapta pe Rue Balzac și mă pregăteam să fac un nou viraj la stânga, la Auberge du Mail, cu meniul lui foarte tentat la 12 euro – *salade de gésiers* („salată de pipote", ca multe alte lucruri, sună o idee mai neatrăgător când traduci cuvintele), *entrecôte béarnaise, dessert* și o carafă mică de vin. Numai că ora trei și jumătate însemna un pic cam târziu pentru masa de prânz și un pic cam devreme pentru cină. *Dommage.* Păcat. Șoferul unui Citroën BX, care venea acum spre mine, purta mândru o șapcă ecosez cu pompon regulamentar cu tot, ca o clonă a lui Monsieur Dumas, marele mecanic și magicianul aperitivelor din Toison. Tocmai mă pregăteam să salut prietenește, fluturând din mână, când șoferul, zgâindu-se prin parbriz, a ridicat brusc degetul la mine.

Nu se poate să fi văzut ce-am văzut! Un deget ridicat? Nu, nu. Absolut de neconceput. În nici un caz în Loches, atrăgătoarea subprefectură din Indre și Loire, cu o altitudine de șaptezeci și doi de metri, într-o splendidă după-amiază de vară, când nu-ți faci griji pentru nimic.

Tot felul de explicații mi-au venit prompt în minte. Lumina îmi jucase o festă. Sau o teamă adânc înrădăcinată și multă vreme înfrânată țâșnise din hăul negru al Sinelui. Negreșit, ziarul local *La Nouvelle République* purta toată vina. Paginile publicației musteau de povești despre gesturi

* Încălțăminte în sărbătoare la pantofăria lui Michel (*n.tr.*).

de furie în trafic: *Bernard Goudron, un măcelar pensionar, în vârstă de șaptezeci și doi de ani, a distrus aripa unui Renault 14 aparținându-i lui Claude Deguay, un fierar pensionar, folosindu-se de un târnăcop.*

M-am îndreptat cu mașina spre *Lots-Lots*, unul dintre aștrii de pe firmamentul magazinelor din Loches. *Lots-Lots* este specializat în mărfuri provenite din falimente. Dacă vrei să găsești ceva esențial, cum ar fi un ghid din 1996 cu restaurantele pescărești din suburbiile Parisului, o cutie cu odorizante auto în formă de mingi de golf, *Lots-Lots* e locul ideal. Când lumina roșie a semaforului din spatele supermarketului Atac s-a făcut verde, m-am îndreptat spre clădirea elegantă unde funcționează Le Palais de Justice. Un Peugeot 306 venea din față, dinspre cinema Rex. De la distanță, mi s-a părut că șoferul semăna cu Eric Moineau, electricianul superîncărcat. Tocmai mă pregăteam să flutur vesel din mână când, din nou, a ridicat și el un deget.

De data asta, în mod cert, nu fusese un miraj.

Nu s-ar fi putut spune totuși că nu începusem să percutez la gesturile francezilor. Obișnuiam chiar să le exersez în fața oglinzii din baie. Când tragi de pleoapa de jos a ochiului stâng, dai de înțeles că nu te duce nimeni cu prețul. *Mon œil* vrea să însemne un fel de „asta să i-o spui lu' mutu'". Când vrei să arăți că ești șocat sau plin de admirație, fluturi din mâna dreaptă în sus și în jos, la nivelul taliei, ca și cum te-ai fi fript rău pe o plită încinsă, și în același timp spui *Oh la la*. Te bați cu dosul palmei drepte pe partea dreaptă (a feței, țin să precizez), dacă vrei să sugerezi că te plictisești groaznic, mormăind languros în același timp un fel de „mă lași?!", adică *La barbe* – barbă. Bineînțeles, o națiune parcimonioasă cu propriile extremități va vedea în asta o extravaganță, respectând-o totuși cu sfințenie.

Dar să ridici degetul când vezi pe cineva?!

Revenisem cu toată candoarea în fermecătorul oraș de provincie Loches, ca să-mi pun flecuri noi la pantofi. Și-atunci, de ce să fiu întâmpinat cu atâta agresivitate? Să fi fost cumva din cauză că Mazda avea numere de Anglia? E-adevărat, suntem la cuțite de-un car de ani. Printre distinșii vizitatori de odinioară ai localității Loches se numără Ioana d'Arc, care, potrivit francezilor, este singura mâncare continentală pe care englezii au reușit s-o gătească eficient. Oare spiritul ei bântuia încă pe-acolo? Dorința de a-l azvârli pe intrus în mare continua să fie o prioritate pentru ei?

Împăciuitor din fire, am vrut instinctiv să întorc și celălalt obraz. Dar mi-a fost imposibil să scap. Regina ședea lângă mine pe scaunul din dreapta, în Mazda, purtând centura de siguranță și o pălărie mare, turcoaz.

— Fă ceva, Michael. Pentru numele lui Dumnezeu, omule, nu fi așa tolomac. *Ne soyez pas couillon!*

— Desigur, Maiestate. Numaidecât.

Un Peugeot 606 a apărut la tribord. Mâna șoferului a părăsit volanul și a început să ridice degetul, ca un fel de cârnăcior bădăran. N-a apucat însă să-și ducă gestul până la capăt, că m-am și burzuluit la el, făcând ca toți dracii. I-am servit o interpretare bine exersată a Brațului-de-Onoare (*le bras d'honneur*) – mâna dreaptă plesnește brațul stâng pe partea interioară, la cot, basculând perpendicular în sus întregul antebraț. Echivalentul galic al faimosului îndemn „Să ți-o bagi undeva!". *Messieurs les Anglais, tirez les premiers.* Domnilor englezi, trageți voi primii. O blondă într-o mașină decapotabilă? Până să apuce să miște ceva, i-am făcut și ei aceeași figură. M-am strâmbat la ea. Și i-am dat cu tifla. Mâncam jăratic de furie. Li se urâse cu binele tuturor?! Las' c-aveam eu ac de cojocul lor. O

babă într-un Fiat? Ceasul rău, mamaie! *Et vlan!** Mă distram colosal. Dă-le francezilor ceea ce merită.

Stors, dar răzbunat moral, am ajuns în parcarea din fața magazinului *Lots-Lots*. O reclamă imensă anunța că tocmai se primiseră așternuturi de pat. Nemaipomenit. Exact acum un an, pe vremea asta, cumpărasem un cearșaf de plapumă cu un imprimeu drăguț înfățișând niște palmieri, însă de-atunci nucile de cocos se decoloraseră. Era vremea să fac o schimbare. Deja îmi revenise buna dispoziție. Optimist, am ieșit din mașină și m-am răsucit în loc ca să încui portierele. Și am încremenit. Cuprins de groază.

Zdrobit, împietrit de rușine.

Ce mi-a fost dat să văd pe acoperișul mașinii?

Pantofii mei.

Mă întorsesem cu cumpărăturile, pusesem pantofii pe mașină, ca să îmi caut cheile, mă suisem la volan și plecasem. Toate persoanele pe care le întâlnisem în Loches, în acea după-amiază, se arătaseră pline de solicitudine, făcând gestul amabil de-a ridica degetul în direcția mea. „V-ați uitat pantofii pe mașină!"

Eram oripilat. Bravo, frumos îmi începusem sejurul de un an în Franța!

După Fashoda și Mers el Khébir, Loches.

---

* Și jap! (*n.tr.*)

2

Dragostea este o treabă încurcată. Fedra, în excelenta tragedie în versuri compusă acum câteva veacuri de confratele meu Jean Racine, a exprimat ideea asta într-un alexandrin lapidar:

*C'est Vénus tout entière à sa proie attachée.**

Nu aș merge până-ntr-acolo încât să spun că Zeiței Iubirii îi cășunase să mă înhațe tocmai pe mine, însă viața era plină de noi complicații. Faimosul *coup de foudre* – trăsnetul prin care francezii denumesc metaforic dragostea la prima vedere – te ia sui-generis prin surprindere. Când m-am ascuns într-o sală de baie la un bal mascat în pitorescul sat Pont de Ruan, deghizat în Margaret Thatcher, nici nu-mi trecea prin minte că aveam să dau peste iubirea vieții mele. Dar așa a fost. Și nu mai exista cale de întoarcere.

Desigur, uneori te mai freci la ochi și te întrebi: „Oare chiar s-a întâmplat aievea?" Pe Lou Charpin n-o mai întâlnisem, de fapt, decât o singură dată de când mă trăsnise. În timpul culesului de struguri, am prânzit împreună la umbra unor castani seculari, la Grand Vatel, în Vouvray. Eu am mâncat *andouilette* – un fel de cârnat complex și transgresiv, înrudit destul de aproape cu mațele de porc – și *girolles*, ciuperci de pădure cu gust de toamnă. Mâncarea

* E Venus ce mă-nfruntă și prada ei o cere (*n.tr.*).

a fost acompaniată de vinul de Vouvray în diferitele lui ipostaze: *sec, tendre,* o variantă mai blajină a vinului sec, *demi-sec,* fratele vitreg al celui de dinainte, și *mœlleux,* vărul bogat, aromat și luxuriant al celorlalți. Încă de atunci – iar absența mărise frecvența reveriilor cu ochii deschiși – o asociasem pe frumoasa mea din Touraine cu aceste gusturi delicioase, pe care Lou le considera extrem de măgulitoare în ceea ce privește soiurile de vin, dar deloc la fel în cazul cârnatului. Atunci i-am făcut declarația de dragoste. Urma să mă întorc în Anglia, să-mi strâng calabalâcul, să-mi bag picioarele în serviciu și în toate, să revin în Franța și să trăiesc pe veci la picioarele ei (a treia sticlă).

— *Quelle fougue,* Mike, a răspuns ea.

Și *fougue* a fost. Pe-atunci nu prea mă prinsesem de sens, însă dicționarul mi-a confirmat satisfacția: ardoare, elan, impetuozitate; *fougueux*: avântat, înflăcărat, înfocat. În prezența lui Lou, deveneam avântat. *Fougue.* Aș fi putut face chiar o artă din asta.

„*Vous, les Anglais, vraiment...*"*

Avea dreptate. După amantul latin... un Romeo *rosbif*!

M-am întors la Abesbury spre sfârșitul lui septembrie. Casa cu acoperiș de stuf în care locuiam era închiriată. Nici o problemă sub acest aspect. Petuniile i le-am făcut cadou vecinei mele de alături, doamna Trevor, al cărei pudel urina pe gardul viu, exterminându-l metodic (nici nu mă mai interesa); mașina de tuns iarba, datând din timpul Revoluției Industriale, i-am dăruit-o vicarului, singurul om din sat despre care știam că nu ar fi făcut indelicatețea de a mă refuza; iar gemul de prune l-am cedat pentru o vânzare de obiecte în scopuri de binefacere – „Salvați cangurii!"

* Voi, englezii, zău așa... (*n.tr.*)

Nu era prima oară când plecam de tot. Colegii mei de la facultate se săturaseră de reprezentațiile mele de adio. Eram ca o divă cherchelită. Mai rău. S-ar fi zis că întreaga Anglie își făcea bagajele și pleca în Franța, candidații înșirându-se pe stâncile de la Dover ca niște vrăbii pe sârmele de telegraf în septembrie. Lăptarul, pasionat de vinuri, plecase să-și prepare propria otravă la Béziers; librarul se dusese să crească midii în Bretania, iar băcanul își luase și el tălpășița, pentru a pune pe picioare o afacere în Périgord Noir, la Weetabix și Marmite. În scurt timp, nu avea să mai rămână nimeni acolo. După orașul-fantomă, insula-fantomă.

Prietenii mei din Swindon se uitau la mine cu un amestec de admirație și compasiune. Cum rămânea cu siguranța locului de muncă? Dar cu asigurările de sănătate? Și cu pensia? Să le ia naiba pe toate. Să rămână ei cu colocviile, linsul în cur și berea caldă. Iar eu să am parte numai de vin rosé și *religieuses* (nu, nu călugărițe, ci prăjituri cu cremă). Fiecare cu aventura lui.

S-a organizat o mică sindrofie pentru a sărbători noua mea plecare. Petrecerea s-a ținut la cantină, unde pereții goi de beton erau impregnați de duhoarea piureului de cartofi servit acolo atâta amar de ani. Am primit un mic cec, o palmă amicală pe spate și un pahar cu șampanie fâsâită. Am ripostat cu un discurs care se dorea spumos.

Ce fel de vrajă, am întrebat eu retoric, i se făcuse acestui pământean din Oxonia, un om politicos, nevolnic, dar complet matur, încât să-l apuce dorința asta bizară de a-și abandona țara, cultura, crichetul și ceaiul pentru niște meleaguri locuite de băștinași incapabili să pronunțe „th" fără să împroaște tapetul cu salivă, care beau porto înainte de masă și care depășesc prin dreapta și prin stânga atât pe șosea, cât și în politică? Răspunsul? *L'amour.*

În mod evident, cei de la facultate au crezut că îmi pierdeam mințile. Dragostea este un bun fragil, evanescent, înșelător. Citește-i din nou pe clasici, dragă Michael. *Nu tot ce strălucește este aur.* Dornic să conving, lăsând orice prudență și adevăr, apelasem la lirismul fundamental. Dacă pentru Keats a fost bun, de ce n-ar fi și pentru mine?

Plecam la însurătoare, m-am fălit eu. De fapt, fusese cât pe-aci „la însoțire", dar mi s-a părut cam de secolul al XIX-lea, așa că în ultimul moment am optat pentru „însurătoare", dar a ieșit un fel de „înșurătoare". În fine, s-au prins ei ce voisem să spun.

Nu doream să mă umflu în pene, dar de fapt urma să mă însor pe... Și am scos un mârâit care semăna vag cu o dată, urmat de un alt mârâit care semăna vag cu o lună. Auzind anunțul, cei prezenți, până atunci sceptici cu toții, s-au topit într-un sentimentalism siropos, ca o bucată de zahăr cubic într-un pahar cu absint (care, așa cum se știe, înmoaie inima oricui). „Michael, de ce nu ne-ai spus până acum? Ce veste minunată! *Félicitations*" etc. Reacția lor a fost atât de sinceră, încât m-am zăpăcit complet. Fantezia a preluat cârma și am început să fabulez – cum alesesem deja cavalerul de onoare și verighetele, cum avea să fie rochia miresei, cât de drăguțe erau domnișoarele de onoare, ce muzică selectasem – *L'Été Indien*, o melodie lentă și languroasă a lui Joe Dassin – și în fine, dar nu în ultimul rând, cum închiriasem un Citroën negru, *à la Maigret*, care să ne ducă până la balul nupțial. *Quelle fête!*

Toți participanții la reuniunea de adio, cu mine în frunte, eram foarte emoționați. Ce romantic! Nu mai rămânea decât să arvunesc rădvanul Cenușăresei, să-i sun pe Cei Șapte Pitici și... să-i cer mâna lui Lou Charpin.

Am îndesat câteva dosare într-o sacoșă, am îmbrățișat-o pe planturoasa noastră bibliotecară, ale cărei balcoane

oferiseră o plăcută alternativă la orele de studiu, am scuipat pe roțile unui Porsche, proprietatea lui Badger, șeful catedrei, care considera că Franța era desuetă, și *au revoir la compagnie*!*

Urma să trec frontiera în noua mea existență la Newhaven, portul-fără-întoarcere. Pentru a marca solemnitatea momentului, am făcut două circuite complete pe drumul interior, fluturând din mână, în semn de rămas-bun, spre simpaticul cuplu de chinezi care vindeau pește cu cartofi prăjiți; apoi, am trimis o bezea spre talcioc și am inspirat adânc nostalgica miasmă care venea de la pescăria aflată ceva mai departe.

Mândria liniei maritime Transmanches Ferries aștepta în port – o huidumă de bac galben, ca un fel de cutie de bani plutitoare. Evitând adunătura de sugaci din Flaubert Bar, unde compatrioții mei se ajutau reciproc să-și salte burduhanele pe tejgheaua melaminată, mi-am văzut de drum în sus, pe o scară ruginită, dar proaspăt vopsită, spre discoteca în aer liber de pe puntea de promenadă, vărgată psihedelic în dungi crem și oranj. Cocoțat la bar pe un taburet în formă de ciupercă, bine fixat în bolțuri de scândurile punții – ideal pentru a sorbi un Bacardi când e furtună pe mare –, în vreme ce hardughia galbenă din fiare vechi se căznea anevoios să iasă din port, însoțită de un cor de pescărușI tânguitori, contemplam cum trecutul îmi fugea din fața ochilor.

Când eram mic de tot, părinții mă duceau în cărucior pe plaja din Newhaven. Urcușul dunelor cu pietricele era greu, dar, când ajungeam sus, plăcerea răsplătea efortul. Tata se oprea, pufăia, trăgea adânc aer în piept și, cu fața la mare, inhala.

* Adio și n-am cuvinte! (*n.tr.*).

Inițial, briza ușoară nu părea să aducă decât o duhoare de motorină și de alge putrezite. Apoi însă, o rafală de vânt din sud, suflând pe mare dinspre Dieppe, orașul aflat pe coasta invizibilă de vizavi, începea să ne gâdile nările cu un iz aproape magic.

— Pastis, spunea taică-meu. Miroase a pastis.

Mai plăcut chiar, un miros mai profund, mai negru, bogat și amar, a început să ia locul lichiorului de anason. *Un petit noir*... O cafeluță. Doze tari de cafea neagră ca tăciunele, servite în ceșcuțe, pe tejghele de tablă, unui kebab de muncitori fumători, îmbrăcați în *bleu de travail**, înșirați la bar. Newhaven a dispărut. Stând chiar pe tivul Angliei, cu fața spre sud, privind dincolo de Canalul Mânecii și întorcând spatele pășunilor revene din Ouse Valley, părinții mei sorbeau o cafea invizibilă și fumau o Gauloise invizibilă. Părinții mei inhalau Franța.

Visul francez dăinuie și azi. Se face că mă aflu în *potager*, grădina de zarzavaturi de lângă casa mea de la țară, în Touraine. Albinele zumzăie ca Charles Trenet în vița-de-vie. Lou Charpin, adică Madame Sadler, cu coama ei de păr negru revărsându-i-se pe spate peste gâtul fin, face gem de afine într-o oală de cupru la bucătărie, pe când cei cincisprezece copii ai noștri se joacă fericiți în grădină. Eu sorb dintr-un rosé răcoros, tescuit din strugurii de pe moșie, și fac ultimele retușuri la noul meu roman, pe care presa așteaptă cu nerăbdare să-l ridice la rangul de capodoperă, când, cu o precizie diabolică, un pescăruș mi se găinățează pe ceafă, sub gulerul de la cămașă.

Sosirea mea în Franța este sărbătorită, în mod tradițional, prin cumpărarea unui Livarot, brânza aceea ca o pernă rotundă, pufoasă, pântecoasă și grasă, asemenea

* Salopetă de lucru (*n.tr.*).

unui Camembert supradimensionat, bombată lateral pe toată circumferința și îmbrăcată într-o crustă oranj, sfărâmicioasă. Furnizorul meu din Dieppe își are prăvălia pe Rue Victor Hugo, unde turma lui cremoasă se maturează molcom la umbra vechii Église St. Jacques.

Împreună, alegem victima. Pârguită și primitoare, dar nu impertinent de entuziastă. Ținând cutia în mână – o vacă surâzătoare purtând o conversație cu un călugăr afabil, care ține în mână un scăunel pentru muls –, mă îndrept spre plajă. Când deschizi un Livarot, trebuie să ai grijă să nu te afli într-un spațiu închis. O parcare auto, un podiș întins sau un deșert sunt perfect recomandabile. După ce ai verificat că prin preajma cutiei, în direcția din care bate vântul, nu există copii mici sau bătrâni cu sănătatea șubredă, deschide capacul, despachetează brânza din hârtia ei imprimată în relief și admiră-i brâul dolofan, încorsetat în celebrele *laîches*[1]. Desfaci cingătorile, folosind un briceag special creat pentru acest scop (putoarea, nu uitați, este de neșters) și apoi, într-o clipă de măreață senzualitate, îți înfigi dinții în poponeața colonelului.

Părinții mei obișnuiau să inhaleze Franța. Eu o devorez.

1. *Une laîche* este ca un fel de curea pentru hernie, care are rolul de-a susține roțile puhave de brânză grasă – unul dintre cuvintele inutile care-mi plac. Din cauza celor cinci fâșii de *laîches*, brânza *Livarot* este poreclită *colonel* (*n.a.*).

3

Lou Charpin, viitoarea Madame Sadler, îmi dăduse telefon. Vocea ei? O combinație fermecătoare de Jeanne Moreau, Catherine Deneuve și Sophie Marceau, toate tăvălite în pat. Mi s-au muiat genunchii.

Am stabilit s-o iau de la casa părinților ei din St. Radégonde, un cartier de locuințe situat la marginea orașului Tours, duminică, după masa de prânz. Aidoma unui candidat la unul dintre cele patruzeci de fotolii rezervate „nemuritorilor" de la *Académie Française*, trebuia și eu să-mi încep turul complet al vizitelor. În săptămânile și lunile care aveau să vină, Lou urma să mă prezinte alor ei – rude, prieteni, cățel, dacă avea vreunul. Toți aveau să mă cerceteze, evalueze, judece. Hibe ascunse, semne de depravare, risc de excese – totul avea să fie analizat, rubricile aveau să fie bifate, rapoartele aveau să fie semnate. Nu avea să rămână piatră neîntoarsă. La rândul meu, am ridicat mănușa. În ochii scormonitori ai acestei *Académie Charpin*, „rosbiful" trebuia să fie considerat acceptabil.

Ca un adevărat profesionist, m-am pregătit sârguincios pentru probă. După o mulțime de *oh*-uri și *ah*-uri – aveam cel puțin două sacouri din care puteam să aleg –, am optat să mă îmbrac cu un blazer de in șifonat, pentru alura nonconformistă și intelectuală pe care mi-o conferea, și, inspirându-mă dintr-o reclamă publicată într-un număr mai vechi din *Elle*, găsit în hambar, înfățișând un fermier

care încărca un labrador într-un Land Rover –, am ales și eu o pereche de pantaloni uzați din catifea reiată, pentru ceea ce aș numi „un *look* jegos".

Costumația era un obstacol. Scenariul era un altul. Pregătirea se dovedea esențială. Cu ce se ocupa Lou Charpin în viața de zi cu zi, când nu mânca *andouillettes* cu mine? Director de firmă? Top model? Nu. Lou Charpin era *agrégée de grammaire**. Se spune despre *agrégation*** că este cel mai exigent examen din Franța, concurența pentru obținerea diplomei fiind acerbă. Cine reușește la acest concurs este cel mai bun. Lou era o lingvistă eminentă. De fiecare dată când deschideam gura, eram în pericol. Mă duceam seara la culcare repetând regulile gramaticale. *Avant que**** cerea subjonctivul. *Après que***** cerea indicativul. Când greșeam, eram pedepsit. Dar când îmi ieșea corect, băteam la ușa raiului.

*Il eût fallu que tu me caressasses****** mi-a asigurat o după-amiază extrem de plăcută, cu activitatea sus-menționată la subjonctiv.

Întâlnirea era fixată pentru ora trei și jumătate. Mi-am luat o marjă de timp și am ajuns la două și jumătate, ca să explorez terenul și să-mi exersez gambiturile de deschidere *in situ*. St. Radégonde are un farmec provincial autentic: genul de vile construite în stil Lego, asamblate bizar, pe care le asociezi îndeobște stațiunilor de la malul mării, din secolul al XIX-lea, pitite în spatele unor grădini năpădite de vegetație, din care nu lipsesc sălciile ciufulite, gardurile vii zbârlite și pinii-umbrelă prost îngrijiți.

* Profesor agregat de limba franceză (*n.tr.*).

** Agregație, concurs pentru postul de profesor agregat (*n.tr.*).

*** Înainte ca (*n.tr.*).

**** După ce (*n.tr.*).

***** Ar fi trebuit să mă mângâi (*n.tr.*).

Allée Notre-Dame era o fundătură umbroasă. Zece case pe dreapta, opt pe stânga, plus o mânăstire – La Chapelle des Sœurs Notre-Dame. În această după-amiază de duminică, erau mașini parcate peste tot – un BMW murdar, un Renault Espace burdușit cu păpuși Barbie, un Twingo strălucitor, un Golf rablagit, cu o etichetă adezivă *I ♥ Bulgaria*, și un Trabant care avea atârnat de oglinda retrovizoare un ursuleț de pluș îmbrăcat cu un ciudat sveter roșu, imprimat cu secera și ciocanul. Primul contact cu viitoarea mea familie prin alianță.

Ca să pot parca, a trebuit să intru cu Mazda în tufișurile de lemn câinesc care formau un gard viu – era singurul loc rămas liber –, zgâriindu-mi nara când m-am strecurat afară din mașină. Un glas sonor și furios s-a stârnit în spatele meu, când de la numărul 22 s-a năpustit afară un vecin apoplectic, stacojiu la față. Omul s-a oprit și a cercetat din ochi gloata de vehicule aparținând familiei Charpin, după care a înjurat civilizat.

— *Non de nom!** Păi, nu eram în data de șaptesprezece a lunii?!

Și omul mi-a explicat calvarul lui. Pe parcursul unei luni, o săptămână parcai pe o parte a drumului, în următoarea săptămână pe cealaltă parte, și tot așa în continuare. Din data de întâi până în șapte, parcai pe stânga. Din data de opt până în șaisprezece, parcai pe dreapta. *Simple, non? Semaines paires* (în săptămânile cu numere pare), pe dreapta; *semaines impaires* (în săptămânile cu numere impare), pe stânga. Nu îndrăzneam să mărturisesc că, până de curând, confundând *impaire* (impar) cu *imper* (adică impermeabil, dar pronunțat la fel), credeam că *une semaine impaire* (o săptămână impară) era o săptămână cu vreme urâtă.

Doamna Apoplectic, o cucoană blondă și trupeșă, îmbrăcată într-un halat de casă roz moltonat, a apărut pe

---

* Fir-ar să fie! (*n.tr.*)

stradă ca să facă galerie, urmată de un vecin slab ca o păstaie de fasole verde, dotat cu beretă, foarfeci de grădină și un cap care spionase totul, zgâindu-se peste un gard din fag. Împreună, privind scârbiți la mașinile parcate anarhic, am jelit cu toții declinul Civilizației Occidentale. *Ah, mon cher monsieur, je ne vous dis pas...**

Apoi, subit, un miracol. Un clopot a răsunat în mănăstire și, aidoma unui sol divin, o călugăriță într-un șorțuleț albastru a răsărit afară. Am efectuat cu toții un fel de genuflexiune, măicuța ne-a îmbrățișat cu surâsul ei angelic și furia rutieră s-a domolit imediat. Am înțeles. Capela era cartierul general al unui ordin special al călugărițelor parcagioaice.

În fața mea, adresa la care visasem atât de des: numărul 14 de pe Allée Notre-Dame, căminul familiei, nucleul, obârșia, *casa nostra*. Dincolo de zidurile de piatră groase și scorojite, se afla o casă drăguță, veche și spațioasă, cu câte o ramă de cărămidă decolorată în jurul ferestrelor, cu obloane de un verde pastelat, cu streșini care arătau de parcă ar fi fost montate de un ecologist țicnit și cu o perdea de viță sălbatică folosită drept scăriță pentru pisici, dormitor pentru păsările și, mai ales, pe post de fileu verde pentru o construcție care, în lipsa unei asemenea protecții, era în pericol nu chiar să se prăbușească, dar oricum să-și piardă vreo două extremități.

Înainte de-a suna la soneria de pe zid, mi-am reșifonat *look*-ul jegos și am exersat prima replică:

„*Monsieur et Madame Charpin, quelle joie immense...*"** Apoi m-am oprit. Părea artificial, constipat, excesiv de studiat. *Merde.*

* Ah, domnule dragă, dacă ai ști... (*n.tr.*)

** Domnule și doamnă Charpin, ce bucurie imensă... (*n.tr.*)

„*C'est avec une sincère excitation et respect que...*"* Mai rău chiar. Dar nici nu puteam să le spun: „*Salut les copains!*"** Chiar și pentru urechile mele neantrenate, chestia asta părea cam prea de tot.

Într-un târziu, am apăsat pe sonerie, contând pe faptul că adrenalina avea să scoată din mine ceva cât de cât acceptabil. Nu auzea nimeni. Din cealaltă parte a zidului, gălăgia tipică pe care o face o familie de francezi la un dejun aflat în plin avânt. Am ciulit urechile, cu ideea preconceptă că aveam să descopăr ceva fermecător – crâmpeie de cântece, conversații despre Sartre și un alexandrin-două. Dar ceea ce am auzit de fapt aducea mai degrabă a harababură generală.

— *Mais non!*

— *Quelle idée!*

— *C'est pas possible!*

Negreșit, oamenii aceia erau prinși în ghearele unei discuții despre politică. Fiindcă asta fac francezii la masă. Noi, englezii, lipim jenați un poster cu Lib Dem pe fereastra de la baie, într-un loc unde știm că nu-l poate vedea nimeni. Francezii, nici gând. Nu, domnule. Francezii sunt în stare să se sfâșie unii pe alții. Gesticulează, aruncă exasperați brațele în sus, bat cu pumnul în masă. Din cealaltă parte a zidului, simțeam cum se încingeau spiritele. Poate că, până la urmă, nu era momentul potrivit pentru a fi prezentat familiei. Tocmai mă pregăteam să mă retrag și să-mi vâr încă o dată nasul în crenguțele lemnului câinesc, când poarta din zid s-a deschis și Lou a apărut în prag. Purta o jachetă mulată pe talie și pantaloni strâmți din satin, vârâți în niște cizme. Frumusețea ei a pus stop retragerii mele.

---

* Animat de o sinceră emoție și plin de respect... (*n.tr.*)

** Salutare, gagiilor (*n.tr.*).

— De ce mergi de-a-ndăratelea? m-a întrebat ea.

— Păi, tocmai voiam...

— *Entrez. Viens.* Tocmai ne certam.

Mai multe persoane care, presupuneam eu, reprezentau totalitatea familiei se adunaseră afară sub *tonnelle* – umbrar. Prânzul se terminase. Sticle cu rachiu de prune și Armagnac împărțeau frățește masa cu niște ceainice cu ceai de tei. Câinele era hrănit cu o bucată din crusta rămasă de la tartă, cineva tocmai își scăpase o caisă pe pantaloni, sacourile erau azvârlite peste spătarul scaunelor de grădină confecționate din șipci de lemn, rotocoale groase de fum de țigară se încolăceau în sus spre bolta de trandafiri, copiii dezmembrau o păpușă de plastic. Inima mea bătea tare. Eram, în sfârșit, pe scenă.

Am rostit prima replică: „*Bonjour mesdames, messieurs.*"

Lou, intuind că scenariul nu era ceea ce trebuia să fie, a decis să mă prezinte ea: „*Je vous présente Michael.*"

Rudele s-au întors să mă analizeze politicos, compătimitor, un pic sardonic. Am avut impresia că nu erau la prima reprezentație de acest fel. Probabil că, în fiecare duminică, li se servea la siestă câte un admirator de-ai lui Lou, împreună cu un păhărel de tărie. Îl mai știți pe lituanianul ăla peltic? Dar pe matahala aia de suedez care s-a lovit cu capul de acoperișul chioșcului? Toți mesenii au întrerupt ceea ce făceau și m-au salutat cu un afabil și amuzat „*Bonjour, monsieur.*"

Monsieur? Drept cine mă luau? Un comis-voiajor englez care vindea perii? Și pe urmă au reluat ceea ce făceau, înainte de-a fi fost atât de grosolan deranjați.

— *Ça ne va pas, non!*

— *Quelle idée saugrenue!!!*"*

Lou a oftat, m-a luat de braț și a înfruntat adunarea:

---

* — Așa nu merge deloc, categoric! — Ce idee fistichie!!! (*n.tr.*)

— Hai, pur și simplu să cădem de acord că nu suntem de acord, OK? *Salut la compagnie. On va au ciné.*

Și am ieșit în stradă! Mă simțeam *lésé*: jignit. Carevasăzică, atâtea pregătiri și repetiții, atâtea variante de replici, atâtea eforturi de-a mă îmbrăca nonconformist, pentru un zâmbet și un *bonjour*?! Probabil că motivul disensiunii lor era grav.

— Ce-a fost toată chestia asta? am întrebat eu, destul de bosumflat.

— Care chestie?

— Ciorovăiala aia.

— A, o nimica toată. Ne-am certat și noi. *Et alors?* Așa se întâmplă în familie. În cazul de față, ne certam apropo de *clafoutis*.

Politica la francezi, știam asta perfect, era un câmp minat de acronime. Dacă nu le cunoști sensul, nu mai pricepi nimic: UMP, PCF, PS, PC. Precis CLAFOUTIS făcea parte din aceeași categorie. Dar ce însemna oare? *Cellule Léniniste Anti-Fasciste de Tendance International-Socialiste?*

Lou a simțit că nu eram dumirit.

— *Le Clafoutis*, a explicat ea. *Flan.*

Flan? Merde. Fédération Lilloise Anti-Nucléaire?

Lou mi-a ciufulit părul, într-un gest de tandrețe.

Flan, pe englezește. Desertul. Tarta cu vișine.

Și de ce să faci spume pentru o tartă cu vișine?

— Cécile, sora mea mai mică, a pus vișinele cu sâmburi cu tot.

— Ei, și?

Lou a oftat. Oare englezii ăștia nu aveau să ajungă niciodată să înțeleagă lucrurile importante din viață?

— *Tu es charmant, Mike*, a rostit ea duios, dar mai ai multe de învățat. Hai să-ți explic. Jumătate din familie pune vișinele cu sâmburi cu tot, fiindcă sâmburii dau tartei un gust de nucă. Cealaltă jumătate a familiei scoate

sâmburii înainte de-a pune vișinele în tartă, fiindcă li se pare că este peste demnitatea lor să scuipe când mănâncă. *C'est clair?*

Filmul era *Pierrot-nebunul* de Jean-Luc Godard. O peliculă nouă, reprelucrată. Lou s-a identificat cu eroina, Marianne, interpretată de Anna Karina, care în tot filmul are un comportament alunecos și perfid. Am rămas cu impresia clară că ordinea de montare a secvențelor fusese greșită pe pelicula finală, însă mi-a plăcut foarte mult sfârșitul, când Ferdinand își vopsește fața cu albastru și se aruncă în aer, legându-și bucăți de dinamită roșie în jurul capului. Dacă Lou s-ar dovedi prea perfidă, aș face și eu la fel.

În amurgul cald al verii, ne-am plimbat pe Boulevard Bérenger. Tours este străbătut de un bulevard lung, străjuit de copaci și întrerupt doar de Place du Palais, care se află în centru; spre est, se întinde Boulevard Heurteloup, cu o înfățișare mai severă, iar spre vest mult mai romanticul Boulevard Béranger. Lou m-a luat de braț, s-a oprit și, pentru prima oară, ne-am sărutat cast în public, veverița de la casa de economii (*Caisse d'Épargne*) având rolul de Cupidon.

Aș fi fost fericit să ne petrecem toată seara preumblându-ne nonșalant în sus și în jos pe bulevard, oprindu-ne doar ca să-i dăm veveriței noi motive să roșească, însă Lou avea de rezolvat o chestiune importantă. Am lăsat-o la Salamandra, un bar elegant, decorat în stil vechi, cu lambriuri baroce din lemn și tapet înflorat. Aș fi vrut să-i povestesc despre romanul meu, gemul ei și cei cincisprezece copii ai noștri, dar știam că trebuia să învăț să fiu răbdător.

M-am dus pe jos înapoi până la Mazda mea credincioasă, care mă aștepta sub platanii de pe Boulevard

Heurteloup, și, suindu-mă la volan, am început să ies frumos cu spatele din parcare, când un automobil 4x4 mare și negru mi-a făcut nervos cu farurile. Cu ce greșisem? Probabil că mă mișcam prea încet. Șoferul și-a azvârlit brațele în aer, exasperat.

*„Mais qu'est-ce qu'ils foutent, ces Anglais!"** a gesticulat tipul, înainte de-a parca la vreo douăzeci de metri mai încolo, pe bulevard.

Când șoferul a trântit portiera, am înlemnit. Ochii noștri s-au întâlnit, dar bărbatul nu m-a recunoscut. Nici nu era de mirare. Nu mă mai văzuse decât o singură dată, și atunci eram deghizat în Margaret Thatcher. Eu însă știam cine era *el*: nimeni altul decât Gérard Mortier, opticianul, fostul iubit al lui Lou. Tipul căruia îi goliserăm rezerva de Vouvray '47, în sala de baie, la balul mascat din Pont de Ruan. Ieri fante latin, azi fraier latin.

Sau cel puțin așa crezusem. Ce căuta el în Tours duminică seară? Și de ce se grăbea așa? Asaltat de o neliniște cumplit de mistuitoare, am început să-l urmăresc. Pe Rue de Bordeaux, o stradă pietonală, nici măcar nu s-a oprit să admire vitrina de la Brummell Hommes, unde erau etalați niște pantaloni șic de poliester. Un al șaselea simț mi-a spus încotro se îndrepta și nu m-am înșelat. La Place du Palais, a cotit pe o stradă laterală și, fără nici o ezitare, a dispărut în ambianța lambrisată și intimă a barului Salamandra.

Le ciel me tomba sur la tête. Am simțit că îmi cadea cerul în cap. Eram paf.

Ha! O treabă importantă de rezolvat, *mon œil!*** În mod evident, Gérard nu ieșise complet din viața lui Lou, iar steaua lui nu apusese definitiv, așa cum crezusem. Plin de o glorie deșartă, discursul meu din Swindon mi-a

* Ce naiba se moșmondesc atâta și englezii ăștia! (*n.tr.*)

** Pe naiba! (*n.tr.*)

răsunat ironic în urechi. Verighetele, lista invitaților la nuntă, domnișoarele de onoare. Vorbise gura fără mine. Zeii, iritați de trufia mea, deciseseră să-mi dea peste mână.

Ce puteam să fac? Să-mi vopsesc fața cu albastru și să aprind fitilul?

Non, monsieur. Era în joc onoarea unui englez.

Turneul internațional de Mare Șlem abia începuse.

4

De când mă întorsesem din Anglia în satul meu din Touraine, nu mă prea întâlnisem cu mafia din Toison.

La Super-U, supermarketul nostru din cartier, m-am ciocnit de Penthouse, care își umplea căruciorul cu provizii: pate de ton (30% extra gratis), munți de tarte bretone cu prune, plus maldăre de cutii cu înghețată de ciocolată și vanilie, pentru care tot satul făcuse o pasiune și care arăta ca o centrală electrică în zăpadă și se numea Viennetta. Clanul Tasmalou făcea chef în prezbiteriu, pe cincisprezece ale lunii.

Lumea este compusă din triburi: triburile lui Iuda, mongolii, slavii, saxonii. Cu veacuri în urmă, mulți dintre acești nomazi au decis să nu mai umble pe drumuri. Și-au scos saboții din picioare, și-au pus rucsacurile în dulap, au găsit un culcuș pentru cal, s-au însurat cu fiicele băcanilor și s-au declarat mulțumiți. Așa s-au născut națiunile. Vechiul trib din Toison, neamul Tasmalou, este format din Penthouse – poreclit așa pentru înclinația lui spre lecturi lejere; Nestor, brutarul care își ține drojdia la fermentat într-o găleată albastră de plastic; La Varice, instalatorul, cu varicele lui vizibile pe picioare; Pois-Chiche, meșterul, faimos pentru ideea de-a fi înfipt steagul Venezuelei pe parcela de flori municipală; și Henri, cândva acrobaticul dulgher de acoperișuri, ale cărui legănări se limitează acum la isprăvile senzaționale dintre cană și

buze. O șleahtă pitorească, având pielea bine tăbăcită de nenumărații ani când, pe vreme rea sau bună, au trudit în spatele unui cal de povară care se bășea la fiecare pas. Vârsta medie: șaptezeci și trei de ani.

Situația actuală a neamului Tasmalou devenea evidentă imediat ce soseai la prezbiteriu. Pe timpuri, te-ai fi deplasat încet printre caii priponiți de belciugele groase de fier, care erau montate și acum în zidărie. Ceva mai recent, curtea fusese un talmeș-balmeș de biciclete preistorice, cu pneuri oranj, dolofane. În ziua de azi, intrarea era un labirint de cadre de mers, care semănau cu o mulțime de păianjeni metalici angajați într-o partidă de sex în grup.

Prezbiteriul propriu-zis fusese renovat de curând, mulțumită unei donații de la Conseil Régional. Vechea sală spațioasă de odinioară, cu grinzi noduroase și un șemineu uriaș, fusese transformată într-o încăpere tapetată cu material plastic, cu efecte de ecouri speciale și încălzire centrală. Gresia fusese înlocuită cu dale cenușii, sintetice, rezistente la orice rachiu sau vin. Vărsai pe jos o sticlă de Bourgeuil și, hop!, o spârcâitură rapidă cu Mir (un detergent franțuzesc, nu o stație spațială), și într-o clipită făceai lună pardoseala. Întreaga hardughie, spunea Penthouse, devenise sută la sută Fornica. Șopteai un secret la urechea vecinului de lângă tine și te auzea toată lumea, tocmai până în piațeta din fața bisericii din Mouzay, care era la vreo cinci kilometri distanță. Acustica locului făcea inutilă funcția de pristav.

În ziua zaiafetului, nimeni n-a băgat de seamă când am intrat acolo. Sala era ticsită de lume, festivitățile erau în toi. Se practica un joc de societate. În mijlocul pardoselii curățate cu Mir se afla un scaun gol. Așezat alături era Nestor, pe post de arbitru. Jocul a început. Pois-Chiche s-a ridicat în picioare și a pornit spre centrul sălii, pășind

lent sub privirile atente ale colegilor. Pe urmă s-a așezat pe scaunul gol, și-a pus piciorul drept peste piciorul stâng, iar după aceea piciorul stâng peste piciorul drept. S-a ridicat din nou și s-a dus tacticos înapoi, la locul lui. Nestor a început să înregistreze pariurile.

— *OK. Ils les a? Ou ils ne les a pas?* Are sau n-are?

Spectatorii aveau la dispoziție treizeci de minute pentru a alege. Trei au fost pentru, treizeci contra. Pois-Chiche rânjea cu gura până la urechi. Îi trăsese pe sfoară.

— *Je les ai!* se hlizea el. Am, mă, am!

— Ce să aibă? l-am întrebat pe un tip de alături, care s-a uitat la mine de parcă picasem din lună.

— *Les hémorroïdes, pardi!*

Pois-Chiche avea hemoroizi. De la jocul acesta se trăgea și numele tribului:

— *T'as mal où?*

— *J'ai mal au cul.**

Și toată lumea a pufnit în râs. În felul ăsta, bolile și decrepitudinea au recreat scena petrecerilor din Toison. În februarie va fi bairamul colesterolului. Iar în aprilie paranghelia gutei.

În timp ce de jur împrejur se serveau felii groase de Viennetta, împreună cu un Chardonnay cleios, care să le facă să alunece mai bine pe gât, invitații au devenit nostalgici, discutând despre *l'amour* – fierarul din Dolus, care își ținuse nevasta încuiată în dulapul de haine, brutarul din Varennes, care și-o copsese pe-a lui în cuptorul de pâine, și, tot așa, de la una la alta, au ajuns să mă iscodească și pe mine despre viața mea amoroasă.

— *Alors, Michel?*

— *Hein?*

— *On est tout seul?*

---

* — Unde te doare? — Mă doare în cur (*n.tr.*).

— *Hein?*

— *Et la petite copine?**

Le povestisem prea multe. Era sindromul Swindon. Dorind cu disperare să mă conving pe mine însumi, îndrugasem verzi și uscate. Dar în nici un caz nu aveam de gând să le spun ceva despre opticianul onctuos pe care-l văzusem intrând în barul Salamandra.

— *Ça avance, ça avance***, am spus eu, pe un ton dezinvolt.

Tribul necesita acut o transfuzie de sânge proaspăt. De câțiva ani, nu mai veniseră în sat decât doi noi localnici: un zidar și prietena lui, care stăteau împreună, dar aveau copii adulți, din alte căsătorii. Ea lucra la căminul de bătrâni, unde el construia noua aripă. Neamul Tasmalou mai avea o singură speranță. Marcellin.

Bondoc, rotofei și rușinos, Marcellin, proprietarul și unicul angajat al lui N'Garage din Mouzay, era un burlac tipicar; scaunele din față al imaculatului său Citroën Picasso erau protejate întotdeauna de niște huse de plastic. Nu reușisem niciodată să mă dumiresc care era rostul acelui „N" mare, roșu și strălucitor pictat deasupra intrării principale în atelierul auto și care conferea întreprinderii lui un aer cumva exotic, afrotibetan: *N'Garage*. Dar marele secret al lui Marcellin era pasiunea lui neîmpărtășită.

În timpul trimestrului școlar, devreme în fiecare dimineață și târziu în fiecare după-amiază, mașina lui Marcellin, ca un pește-pilot conștiincios, se plimba din sat în sat, de la o fermă la alta, ținându-se de autobuzul școlii. Anticipa Marcellin vreo defecțiune a acelui vehicul? Da' de unde, nici gând. Marcellin era îndrăgostit. Monique

* — Și tu, Michel? — Ce? — Singurel-singurel? — Ce? — Și iubițica? (*n.tr.*).

** Merge, merge (*n.tr.*).

Bourdeau, care sosise în zonă în urmă cu vreo doi ani, era măritată cu Louis, un mecanic spilcuit, care lucra pe o platformă petrolieră din Marea Nordului. Ca să uite de urât în lungile zile și nopți de singurătate, soția lui, care avea un permis B de conducere pentru vehicule grele, s-a angajat ca șoferiță pe autobuzul școlii. Și de-atunci Monique, o blondă voluptuoasă, la vreo patruzeci și ceva de ani, excitantă și savuroasă ca o pară pergamută bine coaptă, transporta cu autobuzul copiii din regiune, de la casele lor la școala primară și înapoi. Iar Marcellin îi ținea trena pretutindeni, ignorându-i pe ștrengarii lipiți cu nasul de geamul autobuzului, unde, ca niște peștișori obraznici într-un acvariu, ba fluturau cu palmele în dreptul inimii, ba cântau, chipurile, la vioară și trimiteau bezele pasionale înspre amorezul fidel și taciturn din Citroënul lui cu scaunele învelite în plastic.

Taciturn, asta era problema lui. Marcellin nu îndrăznea să-și declare pasiunea. Asemenea unei orhidee de seră într-o grădină secretă, dragostea lui rămânea închisă ca sub un clopot de sticlă. Clanul Tasmalou cârtea din cauza asta. Henri își sălta spre cer nasul vinețiu și ciupit de vărsat, inspira aerul satului și rezuma situația, cu precizie și poezie.

„*Ça manque de copulation dans le canton.*"*

*

Plecând de la prezbiteriu, am dat o raită pe jos prin Toison, ca să diger mai repede porțiile uriașe de Viennetta. Pe fațadele clădirilor se deslușeau încă emblemele decolorate ale gloriilor trecute: Café de la Poste, Café de la Paix, Café de Georgette, Anselme *le bourrelier* – șelarul –,

* E penurie de copulație la noi în canton (*n.tr.*).

două băcănii și fierăria. Din toate, doar brutăria mai rămăsese. În Provence există tradiția transhumanței. Vara, șeptelul pleacă spre pășunile muntoase, înalte, ca să scape de căldura de la șes. În Toison, „transhumanța" funcționează altfel. Iarna, sătenii bătrâni pleacă la azil în Ligueil. În scurt timp, toți vor fi sfeterisiți – locuitorii pe o parte a dealului, casele lor pe cealaltă parte.

Mai târziu în acea după-amiază, după ce petrecerea s-a terminat, am făcut o plimbare cu Tasmalou pe dealurile din împrejurimile localității Toison. Le Père Maurice murise cu trei ani în urmă. Via lui era abandonată; bălăriile crescuseră pe sârmele aracilor, năpădind nenumărații butuci noduroși. Pe vremuri, vinul făcut de el era minunat. „Le Poison de Toison"*, așa îl porecliseră.

Tăcuți, priveam în jos spre sat, unde vălătucii de fum ieșeau din prea puține hornuri.

— *Alors, Michel? Ce mariage?*

— *Ça avance, ça avance.*

* Otrava din Toison (*n.tr.*).

5

A sunat telefonul, ceea ce nu se întâmpla prea des. Eram afundat până la genunchi într-o conversație cu firele de praz din fundul grădinii, așa că a trebuit să alerg până în casă cu tălpile pline de un noroi gros, căznindu-mă totodată să nu pufăi din cauza efortului, ca nu cumva Lou – în eventualitatea în care ea era persoana care mă suna – să ia gâfâitul meu drept o emoție excesivă.

Nu era Lou, ci Gisèle, cumnata ei, măritată cu Laurent, fratele care avea o firmă de computere în *la zone industrielle* din Loches și care își petrecea timpul ocupându-se de bunăstarea filialei locale a Ligii de Prietenie Franco-Bulgare.

Îmi crescuse moralul la gândul că un membru al familiei Charpin mă căuta la telefon. Cineva avusese amabilitatea de-a mă băga în seamă, când îmi făcusem prima apariție rapidă sub chioșcul familiei. În timp ce Gisèle se prezenta la telefon, am avut timp să consult arborele genealogic al familiei lor, pe care-l lipisem pe perete. Gisèle lucra la banca BNP și răspundea de cele câteva *coins de confidentialité*: „colțuri de confidențialitate" – niște măsuțe dosite în spatele unor plante de cauciuc, unde te duceai să mărturisești că îți cumpărași pe credit o cămilă împăiată, bunăoară –, echivalentul bancar al confesionalului. În cazul de față, Gisèle era cea care dorea să-și descarce sufletul. Am aranjat să ne întâlnim la o ceainărie recent deschisă în Loches, care se numea *Le Kosey Korner*.

Îmbrăcată cu o jachetă și niște pantaloni negri, cu părul vopsit în culoarea marmeladei arse și strâns bine într-un coc la spate, Gisèle era prototipul femeii de afaceri. Venise însoțită de Ernesto, un lup alsacian mare și bălos, care a început imediat să tragă vânturi pe sub masă. O ospătăriță cu șorțuleț ne-a adus meniul pe care figura o varietate extraordinară de ceaiuri exotice: ceai cu aromă de bergamotă, ceai de nucă de cocos, ceai de prune. Eu, unul, aș fi preferat un „ceai" chinon*, dar nu aveau așa ceva.

După politețurile obișnuitelor gambituri de început – starea vremii, Regina, lupii alsacieni și aparatul lor digestiv –, s-a trecut la lucrurile serioase. Gisèle a coborât vocea. Problema ei – ba nu, obsesia ei – era fiu-său, Dylan. Flăcăul avea optsprezece ani și-l pândea pericolul de-a pica la *baccalauréat*. Gisèle și-a deschis servieta, din care a scos un dosar cu istoricul situației lui școlare. Profesorul de sport sesizase pericolul – *le hic* – încă din clasa a șasea: după toate aparențele, Dylan era un copil talentat, dar nu catadicsea să se pună cu burta pe carte. Din păcate, necazul cu el era că nu voia să se scoale dimineața. Gisèle încercase toate tertipurile, îmbiindu-l cu Crunchies, Weetabix, müsli, Country Store și nenumărate feluri de cereale pentru micul dejun – cu aromă de zmeură, cu aromă de afine, cu aromă de bacon, cu aromă de *coq au vin* –, de nici nu le mai ținea socoteala. Degeaba. Dylan se încăpățâna să rămână în pat, cu gura căscată și inert. Momeala nu era eficientă. Peștelui puțin îi păsa.

De ce? s-a întrebat retoric Gisèle. De ce să nu vrea să se scoale dimineața? De ce să refuze, la vârsta asta atât de fragedă, să muște din mărul vieții?

Gisèle s-a uitat în jur, la celelalte doamne din local, care sorbeau delicat din infuzii. *Verveine?** Fiica obținuse

---

* Aluzie la vinurile de Chinon (*n.tr.*).

** Verbină (*n.tr.*).

o diplomă în științe. Ceai verde și o felie de tartă cu mere? Fiul avea o diplomă de merit în literatură. Reputația familiei era în joc. Ce-ar zice lumea dacă Dylan ar pica la examen? Ar mai putea Gisèle să-și păstreze postul de consultant în spatele plantelor ei de cauciuc? *Ah, le standing...*

Într-un final, a ajuns și la miezul problemei. N-aș putea eu, care eram un gentleman britanic și un om învățat, să-mi fac timp, din când în când, ca să-l meditez pe Dylan în particular? *Regele Lear* figura în bibliografia de examen. În familia lor, nimeni nu înțelegea nimic din piesă. Ea o citise. Laurent o citise. Ernesto o citise și el. Zadarnic. Textul depășea capacitatea lor de înțelegere.

Sorbind din ceaiul meu de nuci, deveneam receptiv la disperarea ei. Mai ales că, făcându-i pe plac lui Gisèle, aveam toate șansele de a-i face pe plac lui Lou.

„Il est si gentil, ce Mikaël. Et si intelligent. Et si disponibile..."

Totodată, era și o bună metodă de a-i trage una în freză onctuosului de Gérard Mortier. Unde se mai pomenise să apeleze cineva la un optician de provincie ca să rezolve problemele unui fiu cu apucături de Oblomov?! Am acceptat cu bucurie. Bineînțeles, aveam să le dau o mână de ajutor. Gisèle și Ernesto au fost profund recunoscători.

La ușă, Gisèle m-a luat de braț.

— O să vezi, Michael, ce băiat încântător e Dylan. E pasionat de arta flamandă și canari.

Ah bon?

Ca să mă pregătesc pentru meditații, m-am apucat și eu să citesc *Regele Lear*. Am priceput la ce se refereau ei. *Ce n'est pas de la tarte**, vorba francezului. Nu e deloc simplu. În piesă, este vorba despre un rege boșorog și țicnit, care vrea să-și împartă regatul între cele trei fiice. Dialogul

---

* Nu e floare la ureche (*n.tr.*).

este scris în versuri albe, complexe, frenetice, dense. Cum să-i comunic eu toate astea unui tolomac pe care nu-l excita nici măcar ideea de-a mânca Weetabix?

Dylan a fost primul meu adolescent francez. *Mon premier ado.* „Din lumea nouă", cum ar fi zis Dvořák în cehă. Am luat decizia să fac niște cercetări. La Le Palais, o cafenea mare din centrul orașului Tours, mi-am continuat studiile. Existau două specii. Băieții purtau jeans cu turul atârnându-le între coapse, fetele – variante mai strâmte ale aceleiași piese vestimentare, cu betelia lăsată pe șolduri, dar nu suficient de jos încât să devină de-a dreptul interesant. Fetele aveau rucsacuri. Nu și băieții însă, care în mod evident își depozitau rechizitele în compartimentul trenului posterior. Am transcris frânturi de dialog, pentru a le analiza ulterior.

— *Je kiff pas le keum.* Îmi stă în gât, gagiul.

— *C'est grand.* Marfă, bă!

— *C'est chez qui, la teuf?* La cine-i bairamul?[1]

Mai rău decât *Regele Lear.*

Am cumpărat un număr din *Too much: le magazine trop bien* și mi-am luat notițe despre Lady Laistee, regina rapului, datele turneului lui Diam's, schimbarea conducerii la Stan* etc. Electrizant. Am ascultat, apoi, noul CD al formației rap NTM (al cărui acronim foarte freudian *Nique Ta Mère* înseamnă „cordește-o pe mă-ta"), învățând în același timp să conjug verbul *niquer: je nique, tu niques, il nique.* Și subjonctivul: *il faudrait que nous niquassions* (ar trebui să cordim etc.)

Odată pregătit, m-am îndreptat spre *pavillon* – vila construită în spatele unui gard de beton vopsit în alb,

1. S-a dovedit că vorbeau în *verlan* – argoul la modă, format prin rostirea cuvintelor de la coadă spre cap: *keum* = *mec* = tip, gagiu; *teuf* = *fête* = petrecere. Și așa mai departe (*n.a.*).

* Numele dat de elevi Colegiului Stanislas din Paris (*n.tr.*).

într-un cartier de locuințe din Loches. Grădina era plină de pietricele și tufișuri cu imitații de bobițe roșii din plastic. Am sunat la sonerie. Ernesto, alsacianul bășinos, a dat de veste că sosisem, azvârlindu-se în ușa de la intrare ca un lup hămesit.

— *Il est con, ce klebs**. *Klebs* însemna, probabil, câine.

Dylan a deschis ușa îmbrăcat ca pentru războiul din Vietnam, cu o vestă antiglonț, pantaloni de camuflaj și o țăcălie à la Johnny Depp. În timp ce Ernesto continua să îmbălșeze pereții, Dylan m-a zorit să intru în bucătărie, o încăpere decorată cu postere promovând Frumoasa Bulgarie.

— *Fait chier****, a mormăit Dylan și l-a gonit pe câine afară în grădină.

Când am sosit eu, Dylan tocmai își pregătea un sendviș.

„*Tu veux du Nutella?*"

Am refuzat, însă acest *tutoiement**** avea o conotație prietenoasă, ca de bun venit. Dylan și-a luat sendvișul, s-a dus țintă în camera lui, a luat o carte de pe raft și s-a așezat la birou.

— *Merci.*

De ce a spus mulțumesc, n-aveam nici cea mai mică idee, dar în mod evident era obișnuit cu meditațiile particulare. M-am uitat în jur, pe furiș. Dormitorul era înțesat de rămășițele unor capricii și ale unor hobby-uri abandonate – un pian și câteva partituri muzicale ciudate, dintre care una se numea *Les Violettes* –, o chitară cu trei corzi, o cască de călărie, pe care era lipit un abțibild cu Mylène Farmer, și un flaut, în mod vizibil virgin de orice contact labial.

---

* Ce javră tâmpită (*n.tr.*).

** Mă scoți din sărite (*n.tr.*).

*** Tutuire (*n.tr.*).

Două piese de recuzită ieșeau în evidență. Pe perete, un poster înfățișând o pictură de Vermeer. Pe masă, o colivie conținând trei canari supraponderali. Nu supraponderali. Obezi. Mă intriga această predilecție pentru arta flamandă și canarii Sumo. Oare își îndopa păsările? Cumva *le foie-gras* de canar reprezenta culmea rafinamentului în *fooding*? – cum se exprimă francezii când se referă la o mâncare meseriașă.

— *Alors, King Lear*, am început eu, ce părere ai despre personajul principal? *Comment tu le trouves?*

Dylan și-a aranjat trenul posterior, fără să spună nimic. După care:

— *C'est un vieux con. Un pédophile.**

Cât de mult se schimbase lumea. Acum un secol, un elev care s-ar fi exprimat astfel ar fi fost ciopârțit în bucățele și mâncat fript la dejun. În prezent, orice reacție este o binecuvântare. Mi-am băgat cuțitul la loc în teacă.

— Dar fiicele lui? am continuat eu.

— *Des pétasses.*

Noroc că-mi făcusem temele de-acasă. *Des pétasses*, adică „niște tute".

— *Pourquoi „pétasses"?*

— *Elle parlent trop.***

M-am grăbit să-i atrag atenția că, dacă fetele nu ar fi vorbit, piesa de teatru nu ar mai fi existat. Se părea că lui Dylan îi plăcuse ideea.

— *Tant mieux*, a mormăit el.

— *Pourquoi?*

— *Il fait chier.****

---

* Un porc bătrân. Un pedofil (*n.tr.*).

** — De ce „*pétasses*"? — Fiindcă vorbesc prea mult (*n.tr.*).

*** — De ce? — Mă scoate din sărite (*n.tr.*).

Era limpede, Dylan îi băga pe Shakespeare și Ernesto în aceeași oală. Descumpănit cumva de duritatea interpretării lui, m-am încumetat să-l întreb dacă nu exista, totuși, ceva care să-i placă în piesă.

— *Si.*

Ah. Și care anume ar fi asta?

— *Lorsqu'on éborgne le mec.**

Eram sigur.

— *C'est gore.***

Eram pierdut. Dylan se uita la mine cu dispreț. Cum adică, nu-mi plăceau chestiile sadice? Ce treabă avea bășinosul ăsta bătrân să se dea la mătușa lui? Nici măcar nu vorbeam aceeași limbă. I-am povestit acțiunea piesei, dar nu și-a luat notițe, mulțumindu-se în schimb să-și mănânce sendvișul cu Nutella și să se scobească în nas. La plecare, într-o tentativă de-a mă arăta prietenos, am băgat un deget în colivia cu canari grași, dar păsărelele erau ori prea blazate, ori prea îmbuibate, așa că n-au avut nici o reacție.

0 puncte din 10.

Dacă Dylan are drept de vot în Académie Charpin, m-am curățat.

---

* Faza când îi scot ochii gagiului (*n.tr.*).

** E sadic (*n.tr.*).

6

Un moment foarte emoționant. Urma să fac primii pași ezitanți în societatea din Tours. Lou mă invitase la un dineu cu colegii ei de la Lycée Albert Camus.

Simplul fapt de-a fi expus în public mi se părea măgulitor. Ca să fiu un musafir perfect, m-am decis să cumpăr un mic cadou. Mă gândeam să iau un buchet de sângelevoinicului – florile preferate ale lui Lou –, dar m-am răzgândit. Nu voiam să mă creadă prea lingușitor. Așa că am cumpărat vaza, până la urmă. A fost prima mea vază. Îngustă la bază, se lărgea și se albăstrea în partea de sus.

— *Il est curieux, ton vase**.

Lou era îmbrăcată în stil gitan, cu o fustă de mătase plisată, într-o nuanță de roșu-aprins, și cu o basma verde peste părul negru ca abanosul; ochii îi scăpărau, de parcă ar fi fost Carmen. *Curieux* o fi fost felul ei de-a spus *moche***.

Cédric și Marylène Pinson locuiau într-un *pavillon* în apropiere de Beffroi, un *quartier* la nord de Tours. Inițial, când cumpăraseră casa, erau înconjurați numai de câmpuri, însă orașul atentase rapid la beatitudinea lor pastorală. Blocuri elegante de apartamente – *des immeubles de standing* – au început să răsară asemenea ciupercilor acolo unde altădată creșteau ciuperci. Grădina avea de suferit

---

* E ciudată vaza asta de la tine (*n.tr.*).

** Nasoală sau „de căcat" (*n.tr.*).

din cauza lipsei de soare. Când s-au trezit cu patru etaje în stânga, au mutat grădina de zarzavat în partea dreaptă. Când au apărut șase etaje în dreapta, au mutat-o în partea din față. Iar când s-au mai înălțat patru etaje și în față, au mutat-o în spate. În curând, vor fi nevoiți să-și sădească sparanghelul pe acoperiș.

Grădina era în prezent ticsită de mormane de lemne proaspăt tăiate din copaci de numai trei ani și acoperite cu folii albastre din plastic. Tufe de trandafiri, săltate parcă pe vârful degetelor, căutau cu disperare să ia o gură de aer curat. Ne-a deschis ușa chiar Cédric Pinson, profesor de matematică și *agrégé*. Înalt și slab, cu șosete până la gleznă și șlapi – *des tongs* – în picioare, fuma pipă și era înconjurat de o armată de bebeluși dotați cu pampersi. Copilașii patinau pe podea în spatele lui, pe poponețele lor învelite în plastic. Eu și Lou am pășit cu grijă peste bebeluși și ne-am îndreptat spre salon, unde urma să le fiu prezentat celor de față.

Marylène, mama diviziei de pampersi, soția lui Cédric și *agrégée* de istorie, m-a sărutat extrem de afectuos pe amândoi obrajii. Purta o rochie largă post-Woodstock, avea un permanent afro, ochi bulbucați și făcea pâine în casă. Prăvălit orizontal lângă ea, într-un fotoliu de piele adânc, era Bertrand, *agrégé* de filozofie, afișând regulamentar o frunte înaltă și niște ochelari cu rame aurii.

— Nu există dineu reușit în Franța fără un troțkist, a spus Lou.

Pesemne că-l închiriaseră pe Bertrand de la InterTrot.

Béatrice, consilier pe probleme de învățământ, o femeie atrăgătoare, cu păr castaniu-roșcat, într-o imitație de Chanel stil Zara, încerca încontinuu să ia sticla de vin din ghearele sugativei de Denis, bărbatul ei bărbos, care era *agrégé* de germană. Serge, *agrégé* de sport, tot numai mușchi și vigoare, era însoțit de Gretchen, *Lektorin* de germană, o

tipă cu codițe împletite și o minijupă de piele. În mod sistematic și perseverent, Denis scăpa pe jos bucăți de Chipsters, pentru ca Gretchen să trebuiască să se aplece și să le adune, dezvăluind astfel o atractivă priveliște a originilor ei bavareze. Serge tocmai ne ținea un discurs despre CIRPP care, după *clafoutis*, am crezut că e tot un desert, dar care s-a dovedit a fi o Competiție Inter-Regională de Ping-Pong (*Le Concours Inter-Régional de Ping-Pong*).

Cadrele didactice abia așteptau să vadă ce hram purta noul bărbat din viața lui Lou Charpin, așa că *rosbiful* a fost supus băşcăliei uzuale.

— După ce că ne-au cumpărat toți caii, acum ne mai fură și femeile!

Soții Pinson ne-au poftim să le admirăm noul mobilier din bambus, de la CAMIF, ceea ce eu credeam că era un campionat de ping-pong, dar care, în realitate, s-a dovedit a fi un catalog de produse comandate prin poștă. Garnitura de mobilă colonială oferea garanția de-a fi fabricată artizanal.

— OK, a spus Bertrand, dar ce fel de artizani? Și unde? Adulți din Angoulême sau minori din Manila?

În timp ce scormoneau cu toții prin catalog, vânând delocalizări ilicite, prin dreptul fiecăruia a fost plimbată o tăviță pe care se căzneau să-și păstreze echilibrul niște *biscottes* crocante, unse precar cu caviar de *lumpfish*. Rigiditatea celebrelor *biscottes* făcea ca, la cea mai mică scuturătură sau înghiontire, bobițele de icre să cadă pe jos, unde erau imediat înfulecate de către Brigada Mobilă de Pamperși. Denis, înrăit în năravul lui, azvârlea delicatesele direct pe podea, pentru ca Gretchen să-i poată oferi o nouă priveliște panoramică a Pădurii Negre.

S-a stârnit apoi o conversație animată despre *bahut*. M-am furișat afară pe hol ca să consult dicționarul de pe rafturile Ikea. *Bahut:* Ce i-o fi apucat să se aprindă așa

apropo de un bufet, un cufăr sau un dulap? Am aflat ulterior că, în argou, *bahut* înseamnă „școală". A apărut și Denis în bucătărie, ca să ia un tirbușon. M-a prins prietenește de după umeri. Eram un tip norocos, mi-a zis el.

— *Sacré veinard. Putain! Le cul qu'elle a!**

L-am asigurat că-i voi transmite complimentul lui Lou, cu prima ocazie. Pe urmă, am cărat împreună noul set pentru *fondue* până la masa din sufragerie, având mare grijă să nu-i stropim cu ulei încins pe tâști-bâștii amatori de icre, tăvăliți pe jos printre picioarele noastre. La masă, discuția extrem de însuflețită s-a învârtit în jurul mai multor subiecte: regulamentele școlare și basmaua islamică, viitorul UMP-ului, ceea ce eu credeam că era un catalog de produse comandate prin poștă, dar care s-a dovedit a fi Partidul Conservator, Slatkine care era într-un declin profund, precum și dorința de-a azvârli un elev pe nume Poiccard într-o gaură preistorică, atunci când școala va face o excursie la grotele de la Savennières.

Kirsch-ul – acea *eau-de-vie* de cireșe – era indispensabil pentru topirea brânzei, care altminteri risca să se coaguleze în aparatul digestiv. M-am dus la bucătărie ca să aduc a doua sticlă, urmărit îndeaproape de Marylène, care avea chef să flirteze cu mine.

— Am auzit că nici nu știi măcar ce înseamnă *clafoutis*, a zis ea, pregătindu-se să-mi facă o demonstrație, când, lipăind din șlapi, Cédric a venit și el, să ia pâinea.

— *Ah! Ces Angliches!* O să trebuiască să ne ținem nevestele sub cheie!

Odată întorși la masă, Béatrice ne-a uluit pe toți.

— Am cumpărat o rulotă, a anunțat ea.

Tăcere. Lui Denis, soțul ei, i s-a tăiat respirația. A scăpat furculița din mână, nicidecum intenționat. Până și

* Ce noroc porcesc ai! Futu-i! Ce cur are! (*n.tr.*)

hoarda de plozi a renunțat să-și mai îndese erzaț de caviar în scutece, ridicându-și mutrișoarele mirate spre noi. Béatrice se dusese până la brutărie ca să cumpere o baghetă, văzuse anunțul la casă, sunase la numărul indicat și cumpărase vehiculul de camping.

— O rulotă! s-a zborșit Denis la ea. Ce naiba să facem cu o rulotă?

Béatrice și-a dezvăluit amărăciunea. Nu era deloc amuzant să trăiești închisă între patru pereți cu un bărbat bețivan și morocănos, pentru care culmea distracției era să arunce cartofi prăjiți pe jos, ca să se uite cum îi ridicau tot felul de gagicuțe bavareze. Béatrice visa să plece la mare. Să schimbe aerul. *Pour changer d'atmosphère.* Denis, care rămăsese fără carnet de conducere de multă vreme, a devenit sardonic.

— Și cine-o să conducă, mă rog? Ai încercat vreodată să șofezi în marșarier, cu o rulotă la spate?

Cédric, gazda perfectă, a decis să rezolve problema pe loc. S-a ridicat. Lipa-lipa din șlapi.

— Antrenament! a decretat el. Béa are nevoie de antrenament!

Și a ieșit ca să scoată rulota Rapido din garaj.

Țâncii au aplaudat cu entuziasm, bătând din pălmuțele lor lipicioase, cu un pleoscăit de parcă ar fi avut câte-un șlap în fiecare mână. Nimic nu-l mai putea opri pe Cédric. Și, țac-pac, ne-am trezit cu toții în grădină, mutând un morman de lemne care fuseseră stivuite în fața ușii de la garaj. Încântată că, în fine, avea posibilitatea să desfășoare o activitate fizică, Gretchen a început să cânte o melodie din folclor, în timp ce Denis o ajuta entuziasmat, scăpând pe jos câte un lemn, din când în când.

Împreună am împins cu toții rulota până sus, în capătul aleii, iar de acolo, afară, pe șosea. Vopsită în oranj și verde, cu ornamente drăguțe, care-i dădeau o alură de

vehicul din anii 1930, rulota Rapido era împodobită cu postere din *Războiul stelelor*; înăuntru, Darth Vader stătea de pază deasupra unui minifrigider. Rulota a ieșit în marșarier, cu farurile aprinse. Cédric a furat două conuri rutiere de la un șantier de construcții situat ceva mai încolo pe șosea.

— *Une compét!*

O întrecere! Serge era în al nouălea cer. Rulotele de camping erau mai interesante chiar decât ping-pongul. Ca să aibă condiție fizică, s-a apucat să facă o serie de flotări, urmat de Denis, care a profitat la maximum de noul lui unghi de observație.

— Iată regulamentul. Fiecare concurent trebuie să parcheze cu spatele în spațiul delimitat de cele două conuri. Cel mai rapid e declarat câștigătorul competiției.

Mulțumită unor doze generoase de kirsch, ni s-a părut tuturor teribil de hilar. Luminile au început să se aprindă în apartamentele blocurilor elegante din jurul nostru. Glasuri furioase s-au făcut auzite.

— *Ça suffit. Quand même. On dort!** Dacă nu încetați imediat cu gălăgia, chemăm poliția.

Denis și-a făcut palmele pâine, ca un megafon. „Atenție, atenție. *Ici l'Éducation Nationale.* Suntem cadre didactice. Dacă faceți reclamație, o să fiți identificați, iar odraslele voastre n-o să mai treacă niciodată la *baccalauréat.*"

O dispută încinsă a izbucnit între matematician și filozof. Cédric susținea că, pentru a executa corect manevra de marșarier, nu trebuia decât să te bizui pe instinct. Bertrand, *en revanche*, afirma cu tărie că instinctul era irațional și, de aceea, non-consultabil. Între timp, Carmen Charpin, care își petrecuse nenumărate vacanțe la

* Ajunge. Totuși. Doarme lumea! (*n.tr.*)

țară și știa să conducă tractorul de la doisprezece ani, dăduse deja rulota cu spatele, parcând-o în spațiul regulamentar. A sărit jos din Picasso, fluturându-și victorioasă brațele. Lou Charpin, *agrégée* de rulote.

Era rândul englezului. Am tras o dușcă de kirsch și apoi, cu un aer superior și teatral, am manevrat mașina și rulota, plasându-le pieziș de-a curmezișul drumului. Inspirată de exemplul meu, Béatrice nu s-a sfiit să doboare conurile și să intre cu Rapido în ceea ce până atunci fusese un nuc decorativ. O ploaie de proteste s-a dezlănțuit furtunos din blocul aflat în partea de est.

Denis a ripostat:

— Vă vorbește profesorul de biologie al copiilor voștri. Efectuăm niște experimente pentru bacalaureatul din acest an. Rămâneți în casă. Nu vă părăsiți domiciliul, orice s-ar întâmpla!

Pentru a preveni alte posibile stricăciuni, ne-am retras în *pavillon*, călcând din nou, cu delicatețe, peste armata de bebeluși tăvăliți pe jos. Cédric a descoperit că își pierduse un *tong*, pe care Béatrice l-a dibuit imediat, ispășindu-și astfel păcatul de-a fi botit rulota. O *tarte tartin** pe jumătate decongelată ne-a răcorit ardoarea.

Așezați în jurul măsuței ne-delocalizate, confecționată artizanal din trestie, m-am apucat să predau o lecție despre pronunția sunetului englezesc redat prin literele „th", ceea ce, ținând seama de faptul că elevii mei exersau în timp ce mâncau din tartă, s-a soldat cu un dezastru pentru perdelele fine de la geamuri. Marylène m-a luat deoparte, cerându-mi informații suplimentare despre poziția exactă a limbii. Din fericire, Cédric a scos chitara, așa că am scăpat grație unei interpretări în cor a melodiei *We Shall Not Be Moved* (*Suntem de neclintit*).

* Tartă cu mere (*n.tr.*).

În drum spre casă, în Mazda, musteam de entuziasm.

— Ce seară grozavă! am decretat la rândul meu.

Lou, marcată încă de spiritul cântecului, nu era la fel de impresionată. Colegii de cancelarie o exasperau îngrozitor. Se săturase de ei până peste cap.

— *J'en ai marre**, mi-a mărturisit ea. O să-mi schimb meseria. *Je vais être fleuriste***.

* Mi s-a făcut lehamite (*n.tr.*).

** Mă fac florăreasă (*n.tr.*).

7

Trebuia să înfrunt realitatea. Gérard, fostul iubit al lui Lou, nu era chiar atât de fost pe cât sperasem. Lou nu-mi tăinuise informația, dar nici nu ținuse să mă lămurească de-a fir a păr. Simțeam nevoia să abordez subiectul, străduindu-mă, pe cât posibil, să par placid și flegmatic, ca oricare dintre vacile Hollstein-Friesian din cireada vecinului meu, Aimé Matou.

— Lou?

— Mike?

Transcriu acest gambit nu pentru valoarea lui intrinsecă, desigur, ci pentru a ilustra cât de circumspectă era atitudinea mea.

— Fostul tău prieten...

— Care fost prieten?

Diable! Dar *câți* avusese, în fond, de-i era așa de greu să priceapă la cine mă refeream?

— Știi tu, tipul din fața băii, la Pont de Ruan.

— *Alors?* Da, ce-i cu el?

Lingvista mea este deschisă, directă, francă, practică, vădind un spirit coroziv ca efectul unui diluant asupra vopselei vieții.

— Te mai vezi cu el?

— Bineînțeles că mă mai văd cu el. Doar am fost zece ani împreună. Mă simt răspunzătoare față de el.

Nu era răspunsul pe care mi-l doream, dar am ascultat-o cu un aer, chipurile, înțelegător. Treceau prin perioada delicată a despărțirii, mi-a explicat ea. Era esențial să-l îndepărteze cu blândețe și tact. Altminteri, exista riscul ca Gérard să se afunde în valea deznădejdii – pe care ea o numea *la sinistrose.*

— Gândește-te cum te-ai fi simțit tu, mi-a zis ea, dac-ai fi fost un optician englez, iar iubita ți-ar fi dat cu piciorul la un bal mascat, preferându-l în locul tău pe-un francez deghizat în Edith Cresson! Nu cred că te-ar fi amuzat deloc, *non?*

Comparația necesita o anume agilitate mintală, dar m-am prins ce vrusese să spună.

— Greu înghite un broscoi să i se dea papucii pentru un *rosbif,* așa-i?

Sub înfățișarea mea de intelectual șic se ascundea un viking prădalnic, cu mustăți lungi, lanțuri și un *bahut* de călătorie, gata în orice clipă să înhațe și să ferece sub lacăt prada aleasă – în cazul de față, persoana acestei Mademoiselle Charpin. Înțelegeam totuși că Gérard se simțea un pic persecutat, ca odinioară strămoșii lui, galii. Ha-ha.

Am decis să efectuez o anchetă pe cont propriu.

*

Optica Mortier – firma lui Gérard – este situată fix la mijlocul străzii principale din Tours – Rue Nationale. Două uși de sticlă glisante permit accesul în interiorul unui spațiu imens, de un alb clinic. Pe pereți, feluriți ochelari se întind cât se poate vedea cu ochiul – ceea ce, ținând seama de specificul clientelei, nu înseamnă, probabil, prea departe. Există acolo rame de toate formele, culorile și mărimile, rotunde, pătrate, gen Buddy Holly, invizibile, roz și galbene. Sunt făcute din aur, plastic, nylon și ciment

pentru piticii miopi din grădină. În același *espace*, există și un *coin visagisme**. Arta lui Julie, Claire și Marie-Ange este explicată pe un vast ecran luminos. Fiecare chip de om are conturul său specific: dreptunghiular, rotund, în formă de inimioară sau triunghiular. Bazându-și calculele pe o cale de mijloc, determinată prin trasarea de linii invizibile între maxilar și pomeți, apoi între pomeți și frunte, fetele au capacitatea de-a descoperi geometria specifică feței unei persoane, putând astfel armoniza mutra omului cu ochelarii recomandați. Ce palpitant.

Gérard moștenise bișțarii de la taică-său, care o părăsise pe maică-sa pentru o curvă și se prăpădise de prea multe emoții. Casa familială, pitită în spatele unor ziduri înalte pe Boulevard Béranger, era copia la indigo a Palatului Elysée (construit în 1937), unde se află reședința președintelui Franței. Gérard era mândrul proprietar al celui mai masiv vehicul cu dublă tracțiune din Valea Loarei: pneuri ca de tanc, croite din patru sute de kile de cauciuc brut, motor de treizeci și doi de cai putere, consum garantat de patruzeci de galoane la milă în oraș, geamuri fumurii, pentru ca lumea să nu se zgâiască la niște persoane la care altminteri nici nu s-ar zgâi, caroserie blindată, făcută să reziste unei hoarde de bizoni în călduri, și o țeavă de eșapament care, dacă ai fi pus-o în poziție verticală, n-ar fi părut nicidecum inadecvată pentru tubulatura orgii de la Notre-Dame. Era vehiculul ideal pentru a parcurge cei patru sute de metri dintre magazinul său și oul fiert, la ora prânzului, pe care-l mânca acasă, cu mămica lui.

Inspectam dihania, minunându-mă ca un puștan în fața unei balene eșuate pe plajă. Un cățeluș a apărut lângă mine, căutând un loc unde să facă pipi. L-am încurajat.

* Un compartiment pentru estetica feței (*n.tr.*).

— Haide, vino. Bravo, băiatu'. Pișă-te pe balenă. Și, ascultător, patrupedul a ridicat piciorul din spate și a urinat pe butucul roții.

— Bravo, cățel, bravo!

Pe bancheta din spate am zărit cea mai recentă ediție a ghidului despre selectul lanț hotelier *Relais et Châteaux*, o carte despre paradisurile fiscale și un CD cu Julio Iglesias. În criză de idei, am tras rapid niște șuturi mascate în roți. Mașinăria s-a trezit la viață. *Achtung!* Agresiune! Farurile clipeau orbitor, claxonul suna și țignalul unei alarme a străpuns ca o suliță pântecul cerului. Eu și câinele contemplam surprinși comportamentul balenei. Un domn în vârstă, stăpânul cățelului incontinent, a venit lângă noi să urmărească spectacolul.

— E mai ca lumea decât de 14 iulie! a comentat el vesel.

I-am arătat cum să facă. Imediat ce balena se oprea din sughițat, dacă o loveai un pic cu piciorul, se pornea iarăși să urle. Omul a plecat să-și aducă prietenii. În sfârșit, găsiseră o distracție care să le mai ostoiască oribilul *ennui* al vieții de pensionar.

Dar Gérard avea și morbul aventurii. Ținta lui era raliul Paris-Dakar, iar cursa zilnică până la oul fiert nu reprezenta decât un fel de repetiție generală. În portbagaj găseai cremă pentru protecție solară, rații alimentare de minimă necesitate și un spray contra puricilor de cămilă. Gérard conducea și un Quad. Pe bord am văzut o broșură care făcea reclamă la cel mai nou Quadissimo 500 cc – o motocicletă cu patru roți, ultimul răcnet automobilistic pentru orășenii fițoși, dornici de senzații tari. Vehiculul arăta ca o buburuză umflată cu heliu.

Gérard făcea parte dintr-un club automobilistic care organiza raliuri pe domeniile castelelor de pe Valea Loarei. Peste câteva zile, timp de douăsprezece ore, castelul

din Ussé avea să slobozească o turmă de buburuze de Formula 1 în pădurile Frumoasei Adormite căreia, de astă dată, avea să-i fie cam greu să mai ațipească. Dragul de Gérard avea să gonească pe drumurile de țară, călare pe minitractorul lui modificat, făcând slalom printre bursuci, cu optzeci de kilometri pe oră, și provocându-le atacuri de cord bietelor cârtițe. *Quel pied!* Ce haios!

Conform strategiei de despărțire, Lou avea de gând să-i dea o mână de ajutor dârzului optician. Așa că mi-a explicat și mie desfășurarea aventurii. Ceea ce era periculos la lumina zilei, zicea ea, devenea efectiv ucigător pe timp de noapte. Am sesizat imediat avantajele evenimentului și, săritor ca întotdeauna, mi-am oferit serviciile.

Sarcina noastră era să asigurăm sprijinul necesar pe parcursul cursei. Un cort montat într-un luminiș avea să funcționeze pe post de *pit stop*. La fiecare două ture de circuit, ineditul nostru Schumacher nocturn avea să se oprească la cort pentru realimentare, vitamine, masaj și o supă caldă. Lou m-a trimis să fac niște cumpărături pregătitoare. Mă simțeam cel mai mare pămpălău, cumpărând batoane cu fructe pentru rivalul meu, așa că, printre toate acele bunătăți, nu m-am putut abține să nu strecor și niște ciocolată fără zahăr. Exista șansa ca tipul să mănânce ciocolata fără zahăr, omițând să se uite la ambalaj, să rămână fără pic de vlagă și să intre cu vehiculul într-un copac. Viața e o junglă. Fiecare trage spuza pe turta lui. *Quod erat demonstrandum.*

Zdrobitoarea cursă urma să înceapă la asfințit și să se termine în zori. Eu și Lou am pornit spre pădure, pe înserate, ea conducând tancul lui Gérard, în care ticsisem tot echipamentul. Eram impresionat de bordul stil Concorde.

— Lasă comenzile în pace, Michael, să nu strici ceva!

— *Désolé...*

Dar tot am reușit să închid acoperișul o idee prea târziu pentru ca tapițeria să nu se fi îmbâcsit de spray contra puricilor de cămilă.

Locul ales pentru *pit stop* era ca un fel de boltă de verdeață, luminată ici și colo de asfințitul soarelui. Dar n-aveam timp de viziuni poetice. Trebuia să ridicăm cortul în mare viteză! În depărtare se auzeau buburuzele mârâind și ambalându-și motoarele la linia de start. Cortul era împachetat într-un sac de pânză groasă. Lou a instalat aragazul și butelia, în timp ce eu mă ocupam de înălțarea propriu-zisă. Am scuturat sacul și micii țăruși de metal au căzut în iarbă.

— *Les sardines. Attention!* a strigat Lou.

Să fiu atent la sardele? Am început să scotocesc prin punga de mâncare.

— Ce naiba faci acolo? m-a întrebat ea.

— Nu le găsesc.

— Ce nu găsești?

— Sardelele.

— *Pas les sardines, Mike. Les* sardines.

Limpede ca bezna nopții.

— Uite-le acolo – pe jos.

De unde era să știu că un țăruș era o *sardine* în franceză? Țăruși în ulei de măsline? Dar, într-adevăr, erau acolo, strălucind în umbrele ierburilor înalte, unde semănau mai degrabă cu niște licurici decât cu niște pești. În patru labe, m-am apucat rapid să le culeg de pe jos. Din clipă în clipă, ne puteam trezi cu Fangio pe cap.

Nu fusesem niciodată cercetaș. Aș fi putut să fiu, mai ales că uniforma respectivă mi se părea drăguță și, în plus, aveam o slăbiciune pentru pălăriile din fetru moale, numai că în acea perioadă a vieții – și, de fapt, în permanență de-atunci încolo – mă interesau fetele mai mult decât nodurile. Din păcate, cunoștințele despre domnișoare,

spre deosebire de cele de cercetășie, nu sunt folositoare când vrei să montezi un cort.

La fundul sacului în care fusese cortul, se afla o broșură cu instrucțiuni, unde se dădeau explicații în șaisprezece limbi despre cum să ridici obiectul respectiv. Din cauza vântului, nu reușeam să țin cărticica deschisă, așa că m-am mulțumit să lucrez în estonă. Asemenea cosmosului sau unei omlete nereușite, vasta foaie de cort părea să nu aibă nici început, nici sfârșit. Am împăturit-o și am despăturit-o, căutând cu disperare să descopăr forma necesară. Zadarnic. Pentru a găsi clapele de pânză și intrările aferente, m-am vârât înăuntru și mi-am pus foaia de cort pe cap, folosindu-mi corpul drept stâlp de cort. În momentul acela, s-a întâmplat ca Lou să-și ridice privirea din supă. A rămas stupefiată văzând voluminoasa fantomă care orbecăia jalnic în fața ei.

— Mike! *Fais pas le con.** Dă-l încoace la mine. Nu s-ar zice că ești prea îndemânatic.

A luat omleta în mână, în timp ce eu m-am tras la o parte, admirând-o. Nu mi-am imaginat niciodată că ridicarea unui cort putea fi o activitatea atât de erotică. Mi-a trecut brusc prin minte: și dacă toată chestia asta a fost un test? Aș fi oare capabil să asamblez un dulap de la Ikea? Dar paturile suprapuse pentru gemeni?

— Tati! Am doisprezece ani! Când o să fie gata pătuțul?

Domnul Aventură a sosit pentru primul popas la *pit stop*; cu ochelarii lui de motociclist și cu eșarfa la gât, parcă era Biggles** călare pe un bideu motorizat. După o oră și zece minute, cu șaizeci de kilometri la oră pe tot felul de drumuri desfundate, probabil că avea posteriorul

---

* Nu te mai prosti (*n.tr.*).

** James Bigglesworth, poreclit Biggles, este un pilot fictiv, personajul aventurier din povestirile și romanele scrise de W. E. Johns, între 1932 și 1968 (*n.tr.*).

franjuri, dar am preferat să nu abordez subiectul. Lou s-a mulțumit să-i maseze spinarea și ceafa. Un geamăt de plăcere să fi scos, și-i vopseam ochelarii în negru. I-am îndesat în gură niște fructe confiate – și-am scăpat de el. În fine, eram și noi singuri.

Lou m-a lăsat să umflu salteaua și a dispărut în pădure, cu o lanternă în mână, ca să caute vreascuri de foc. Umflarea saltelor pneumatice era specialitatea mea. Întotdeauna fusesem meșter la mânuirea pompelor. În doi timpi și trei mișcări, tuburile de cauciuc se făcuseră tari și ferme, ca o serie de cârnați aroganți. Dar Lou avea alte lucruri în minte decât să-mi admire pompările. A ieșit din pădure ținând poalele puloverului răsucite în sus, ca un fel de coș.

— *C'est fou!**

Cuibărite în leagănul de lână se vedeau nenumătate ciuperci multicolore.

— Ce comoară! a zis ea. *Cèpes, bolets, girolles, chanterelles, tompettes de la mort.***

Lou era în extaz, ceea ce nu s-ar fi putut spune și despre mine.

— Trâmbița morților?! am repetat eu.

Dar Lou n-avea chef să-mi asculte cârcotelile. M-a pus să aduc tigaia, ca să-mi gătească un deliciu de mâncare, cum nu gustasem în viața mea.

Și cum nu aveam să mai gust niciodată de-acum încolo? Parcă vedeam titlurile din ziare: „Raliul morții. Un profesor universitar și muza lui au fost găsiți inerți într-o poiană. O mare carieră literară a fost secerată de o ciupercă de pădure."

— Ești sigură că nu pățim nimic dacă mâncăm din ele?

— *Quelle poule mouillée!*

---

* O nebunie (*n.tr.*).

** Mânătărci, hribi, brunișori, ciuperci trâmbița morților (*n.tr.*).

Ce găină muiată? Adică m-am udat de frică?! Ia stai un pic. Nu văd de ce s-ar spune că ți-e frică dacă ești prudent și nu vrei să mori otrăvit. M-am uitat adeseori la planșele cu ciuperci lipite pe vitrinele farmaciilor. Concluzia era că trebuia să ai foarte mare grijă.

— Diferența este atât de mică între ciupercile comestibile și cele... am început eu, defensiv, dar Lou mi-a retezat vorba.

— Habar n-ai ce vorbești. Eu sunt franțuzoaică. Am învățat de la tata să deosebesc ciupercile între ele. Mi-a intrat deja în sânge.

Ăsta era și oful meu: în curând avea să-mi intre și mie în sânge. În mod evident, disputa luase sfârșit, din moment ce Lou se apucase deja să curețe ciupercile și să le arunce în tigaie, ca să-și lase sucul și să fiarbă scăzut.

— Dă-mi untul, a zis ea, pe un ton vioi.

Este exclus ca în echipamentul de *pit stop* al oricărui șofer de curse, *francez*, desigur, și profesionist să nu găsești usturoi, sare, piper și unt.

— Și Cernobîlul? am provocat-o. Cum rămâne cu reziduurile radioactive?

— Nu mai fi așa slab de înger.

Măcar aveam să murim împreună.

După câteva minute:

— *Divin, non?*

— Absolut... Da... delicios.

— Zâmbește.

Când Gérard a oprit în derapaj pentru al doilea popas, apăruse deja o schimbare. Pe cine am văzut oare pe partea din spate a șeii motocicletei, agățat cu disperare de geaca de piele a opticianului și cu ochii roșii din cauza vitezei și a întunericului? Pe Dylan. Da, *le keum* în persoană. Ce mișcare perfidă. Precis Gérard îl sunase și-i propusese o experiență inedită. „Dă-l încolo pe Shakespeare.

Lasă-l baltă pe *Lear*. Hai cu mine și dovedește că ești bărbat." *À la guerre comme à la guerre*. Ai intrat în horă, trebuie să joci. Gérard folosea aceeași strategie ca mine. Familia *ei* să fie la cheremul *tău*! Bravo, Gérard. Ce-i al tău e-al tău: ești un tăntălău descurcăreț.

A început să plouă și ne-am vârât în cort. Lou s-a așezat pe salteaua umflată meseriaș de mine și și-a desfăcut părul. Văzând cum buclele negre se revarsă pe umerii ei, m-a apucat o dorință nebună de a-mi îngropa fața în coama ei mătăsoasă și caldă. M-am uitat la spinarea ei și un cuvânt s-a ridicat pe neașteptate din adâncurile subconștientului meu. Cuvântul acela era *croupe**. Nu mă deranja nicidecum faptul că, într-un cort, din subconștientul meu puteau ieși la iveală asemenea cuvinte franțuzești neuzuale. Citisem prima oară cuvântul acesta la școală, în poeziile lui Charles Baudelaire, iar ulterior îl pusesem bine într-un sertar ascuns al minții. *Croupe*, de la cuvântul german *Kruppe* – crupă, profil, fund, fese. Nu e genul de cuvânt pe care să-l strecori într-o conversație, iar lumea să nu bage de seamă. „Pe-onoarea mea, uite ce crupă apetisantă" ar putea stârni un scandal. Prin urmare, eram încântat în sfârșit că aveam ocazia să-l folosesc.

— *Lou*, i-am spus, *tu as une croupe magnifique*.**

— *Une magnifique quoi*?***

În mod limpede, Lou nu se așteptase la un asemenea compliment. În timp ce „fostul" risca să i se accidenteze în fundul pădurilor ancestrale, pe iubitul actual îl apucase lirismul uitându-se la poponeața ei. Aruncându-mi o privire, mi-a spus dojenitor:

---

* Crupă (*n.tr.*).

** Lou, ai o crupă superbă (*n.tr.*).

*** Ce ziceai că e superbă? (*n.tr.*)

— Dac-am înțeles bine, am venit aici ca să asigurăm serviciile necesare pilotului de curse, la fiecare oprire – OK? Vasăzică, în momentul de față, când Gérard se luptă să scape de depresie gonind pe un Quad, ție nu-ți stă mintea decât să aiurezi despre *ma croupe*?!

Fusesem mustruluit, așa că m-am grăbit să vâr cuvântul înapoi în cutie. Și exact în acea clipă, o broască a orăcăit.

Oac-oac!

Lou îmi spusese mai demult că nu putea să sufere vietățile cleioase și năclăite. Dar atunci cum de-a putut fi prietenă cu Gérard atâta timp? În sfârșit, totuși, o slăbiciune. *Enfin*, aveam ocazia s-o ocrotesc de târâtoarele scârboase. Cu duioșie, mi-am petrecut brațul în jurul umerilor ei și am făcut-o să se lungească pe salteaua umflată tare. Orăcăielile s-au întețit, în timp ce afară ploua cu găleata. Lou dârdâia. Un cor de broaște lipicioase a început să orăcăie în jurul cortului. Lou s-a cutremurat de groază.

— Trebuie să dormim un pic, a spus ea, căscând.

După vreo două minute, o furase deja somnul. Stomacul meu a început să bolborosească zgomotos. M-am palpat pe abdomen, căutând indicii clare ale morții iminente. După alte câteva minute, m-a furat somnul și pe mine, dar aproape imediat m-am trezit, tresărind violent. Unde eram? M-am uitat la ceas. Peste zece minute, Gérard urma să apară din nou. Tocmai mă pregăteam s-o trezesc și pe Lou, când am încremenit, oripilat. Acolo, pe perna ei umflată de mine, era o chestie neagră și turtită. O broască malefică – în cazul acesta, nu opticianul – se furișase probabil în cort, strecurându-se printre sardelele pe care le lăsasem de gardă afară.

Ce puteam să fac? În somn, capul ei se întorsese spre broască. Dacă o trezeam brusc, avea să deschidă ochii și să urle îngrozită, iar creatura aceea vâscoasă avea să-i sară drept în gâtlej. Era esențial ca Lou să rămână nemișcată.

Numai că nici mie nu-mi prea venea să pun mâna pe lighioana aceea lipicioasă. Cu multă precauție, m-am întins să iau prosopul pe care-l folosisem ca să-i facem o frecție lui Fangio. Bâjbâind pe întuneric, am prins în cele din urmă țesătura buretoasă. Cu dexteritatea unui sportiv care avea crichetul în sânge, am azvârlit prosopul peste lighioană.

Lou s-a trezit din somn, tresărind.

— *Quoi?* Ce-i...? Ce se-ntâmplă?

Am prevenit-o repede, șoptind:

— Orice-ar fi, n-ai voie să te miști.

Cu o nouă zvâcnire virilă și bine coordonată, proiectată din braț și din încheietura mâinii, am înșfăcat pachetul spongios, aruncând prosopul și reptila afară din cort.

Dintr-odată s-a auzit un sunet ciudat. *Psssssssssss...*

— Ce-a fost asta? s-a mirat Lou.

— O broască era pe pernă, lângă capul tău, am început să-i explic.

Psssssssssss...

— Am învelit-o în prosop și am azvârlit-o afară.

Psssssssssss...

— Mike!

Ce mai făcusem?

— Nu era nici o broască pe pernă.

— Și-atunci ce era chestia aia de-acolo?

— Dopul de la salteaua mea pneumatică.

Psssssssssss...

Lou avea dreptate. Lent, dar inexorabil, ea și salteaua se turteau, lipindu-se de sol.

Mă așteptam ca Lou să-mi tragă o săpuneală, să mă mustruluiască pentru imbecilitatea mea anglo-saxonă adânc înrădăcinată, să-mi spună că în *Les Liaisons dangereuses* Valmont nu dezumflase niciodată salteaua doamnei de

Meurteuil. Dar mă înșelasem. Lou râdea. Și râdea cu lacrimi. Pe urmă, m-a luat în brațe.

— *T'es fou,* a zis ea. *T'es impossible! Ah! Vous, les Anglais...*

Cum să seduci o *agrégée de grammaire?* Simplu. N-ai nevoie decât de o broască și o saltea pneumatică. Atâta tot. *Fastoche.** La fel de ușor cum poți să cazi de pe o saltea.

* Floare la ureche (*n.tr.*).

8

Singura competiție care prezenta un real interes pentru mine și Mortier era Premiul Charpin. Gérard tocmai făcuse o porcărie, încercând să-l câștige de partea lui pe Dylan. Am decis să înaintez pe frontul bunicuței. Emmeline, potrivit surselor mele, nu avea o părere prea bună despre familia Mortier. Léon, răposatul ei soț, venise odată de la Palais Optical purtând niște ochelari semilună, proaspăt achiziționați, pe care nevasta lui îi considera burghezi, reacționari, meschini și exagerați. Emmeline, la nouăzeci și ceva de ani, era destul de *rock'n'roll*.

Pentru *La Toussaint* mi-am lansat ofensiva specială, folosind șarmul ca armă de atac.

De Ziua Tuturor Sfinților, când francezii își cinstesc scumpii defuncți, îngropându-le mormintele sub mormane de mușcate, lumea intra într-o activitate frenetică. Cimitirul din Toison devenea un furnicar forfotitor. Crăpăturile erau astupate cu pastă Polyfilla, lespezile erau curățate și plivite de buruieni, pe alei se stropea cu erbicid Roundup, statuilor li se făcea toaleta anuală completă. Monsieur Dumas venise cu ideea de-a se monta niște ștergătoare de parbriz pentru pietrele de mormânt – ștergătoare-de-mormânt. Anul trecut, Madame Santon, care nu mai vedea prea bine, pusese o coroană cumpărată cu treizeci și șase de euro de la supermarketul Atac pe mormântul unui belgian care murise din cauza unui atac de

cord, într-o seară, în timpul unui concurs de tricouri ude, la Clubul Gliss, din Noizy. O greșeală gravă.

Conform tradiției, pe 1 noiembrie, membrii familiei luau prânzul împreună, pentru ca apoi, rumeni toți la față, să pornească în grup spre cimitir. Ferestre pe care altminteri nu le vedeai niciodată deschise se bălăngăneau în bătaia vântului, pentru a se aerisi camera de oaspeți. Fiul lui Henri, care era în anul doi la Sorbona, unde studia arheologia, își aducea noua iubită din Paris, care cică nu văzuse în viața ei o vacă pe viu. Nestor, fiul brutarului, care avea un magazin de pantofi la Lille, urma să apară în scurt timp cu butada lui anuală: *J'ai mis mes pompes funèbres. Pompes funèbres* înseamnă „pompe funebre", dar *pompes*, în argou, mai înseamnă și pantofi. Trei săptămâni au trecut până să mă prind de poantă, iar atunci era deja cam târziu să mai râd.

Marcellin de la N'Garage se pierduse în genunile disperării. Louis, soțul lui Monique, muza lui, șoferița de autobuz, venise acasă de pe platforma petrolieră, urmând să rămână timp de șase zile și șapte nopți. Școala intrase în vacanță. Lipsit de posibilitatea de-a o zări fie și fugitiv pe Monique a lui, Marcellin s-a dus la un văr din Toulouse, ca să-și înece amarul în *cassoulet**.

Membrii familiei Charpin erau într-atât de ocupați, încât nu se găsise nimeni care s-o însoțească pe Emmeline la cimitir. Mai precis, Sylvie se arătase dispusă să facă ea acest serviciu, însă Emmeline o refuzase. Spunea că era morbidă. Sylvie înregistra casete cu muzica preferată a scumpilor răposați și trecea în pelerinaj pe la toate mormintele, depunându-și „jerbele" muzicale – la unul o

* Iahnie de fasole boabe cu bucăți de carne (de gâscă, rață, porc sau oaie) (*n.tr.*).

fanfară militară, la altul cele mai cunoscute hituri internaționale la acordeon. O pacoste.

De teamă ca nu cumva Gérard să-și umfle iar mușchii, băgându-se pe fir ca s-o plimbe pe Emmeline cu Quadul lui, ca răposata Regină Mamă cu mașinuța de golf, m-am oferit s-o duc eu la cimitir. Emmeline avea nouăzeci și șase de ani și, cum îi plăcea să spună, „trăia de-o veșnicie". Existaseră multe situații alarmante. Vederea ei nu mai era cum fusese odată și, de aceea, i se întâmpla să confunde telecomanda televizorului cu cea a sistemului de alarmă pentru îngrijirea persoanelor la domiciliu. De fiecare dată când voia să schimbe canalul TV, Emmeline semnala un atac. Existaseră și alarme reale. Gustul ei exagerat pentru Ambassadeur, un aperitiv asemănător cu Martini, și pasiunea mărturisită pentru brânza Boursin cu arpagic și usturoi creau un cocktail dubios în aparatul ei digestiv, declanșând ceea ce ea numea „drumurile" ei. Cei de la asistența socială la domiciliu o porecliseră Buni Woodstock.

Dichisită și sprintenă, cu ochii și părul în aceeași nuanță de albastru intens, Emmeline a deschis ușa micului apartament în care locuia singură. Ea era gata, iar eu întârziasem. Imediat a pășit în lift, umplând complet cabina, așa că a trebuit să alerg pe scări în jos, ca să țin pasul și să fac conversație cu ea.

A încărca o cucoană elegantă de nouăzeci și șase de ani într-o Mazda mică nu era deloc o treabă ușoară. Ar fi fost mai practic s-o vâr înăuntru prin portiera de la portbagaj, dar era de neconceput să tratezi o împărătească ca pe o mașină de spălat. Într-un târziu, am rezolvat problema printr-un balet complex cu coapsele, genunchii și bastoanele doamnei. Emmeline rămânea la ideea ei. Ar fi trebuit să-mi cumpăr un Renault, s-a plâns ea. Mașinile japoneze erau concepute pentru bunicuțe japoneze.

Oricum, operațiunea de instalare nu o vlăguise deloc. Emmeline nu dădea doi bani pe compatrioții ei ca șoferi și nici nu se sfia să-și comunice părerile.

— Bagă mare, domn'e, calc-o! *L'andouille!* Tâmpitule!

După care, arătându-i cuiva un autoritar *bras d'honneur*, a mai strigat:

— *Branleur!* Lăbarule!

Iar șoferii vizați accelerau ca să scape de bucluc și de furia bunicuței cu capsa pusă.

Când am ajuns la cimitir, Emmeline a cochetat cu ideea de-a fi cărată pe la morminte în roaba municipală, dar până la urmă s-a decis să-și facă pelerinajul la braț cu mine.

— De fapt, nici n-avem de ce să ne grăbim, a remarcat ea cu seninătate. Oricum, toți sunt morți.

Cunoștea pe toată lumea. Parcă ne-am fi plimbat printr-o sală de bal unde toți invitații stăteau la orizontală. Emmeline mi le-a prezentat pe prietenele ei, care aveau prenume minunate, de pe timpuri – Bertille, Eugénie, Donatienne.

— Grozavă fată, să știi. (Asta despre Donatienne.) Și-avea o poponeață muc și sfârc, pe cuvânt.

Ceea ce-i atrăgea atenția cel mai mult erau sculpturile și construcțiile ornamentale simbolice: îngeri exterminatori cu trâmbițe din calcar, descinși parcă direct din *Don Giovanni*, imense blocuri masive din beton așteptând, poate, ca mâna lui Dracula să le ridice de-acolo, și – foarte la modă – vaste lespezi din marmură neagră. Îmi venea să iau o carioca și să scriu *85% cacao* pe ele, dar m-am abținut.

Emmelinei nu i-a plăcut nimic. „Totu-i de căcat." Nu exista pic de imaginație, a spus ea, arătând exemplificator spre mormântul unui mezelar din Montlouis, care era îngropat sub un arhanghel banal. Cum de nu-i dusese capul să-i pună ceva mai adecvat, ca de pildă un purcel de lapte, din piatră roz, sau un cotlet din marmură?

Am ajuns la destinația noastră – lotul unde era îngropat Léon, soțul ei cu ochelari semilună. De data asta, Emmeline a văzut ceva pe placul ei. Léon avea o piatră de mormânt simplă, pe care fusese gravat, așa cum vezi în bisericile italienești, apogeul profesiei. Léon fusese inspector la *Éducation Nationale.*

— Ei, vezi tu, asta numesc eu rafinament, a remarcat Emmeline.

O singură problemă. Nu mai existau locuri de cazare în subsol.

Patru coșciuge stivuite vertical, unele peste altele, asta era tot ce accepta municipalitatea. Ar fi putut, eventual, să ceară aprobare pentru a dezhuma unul dintre sicrie și a-l incinera pe mortul dinăuntru, însă Emmeline nu voia să dea buzna neinvitată. O necăjea totuși o chestiune îngrijorătoare. Cum să-și pregătească o dispariție selectă? Ce dracu' ar putea ăia să-i pună *ei* pe mormânt?

Sprijinindu-se în cele două bastoane, Emmeline mi-a povestit teribila pățanie a unei prietene. Edwige, la fel ca Emmeline, se sucise și se învârtise, fără să ia nici o decizie. De fapt, nu se putea hotărî ce dorea, iar până la urmă a fost prea târziu. Au incinerat-o, urmând ca familia să stabilească ulterior soarta rămășițelor ei pământești. Între timp, cenușa i-a fost depusă într-o urnă, în magazia din grădină. La un moment dat, a avut loc o spargere, iar urna a fost șterpelită împreună cu mașina de tuns iarba. Drept urmare, până ca poliția din Vierzon să ajungă s-o recupereze, Edwige a stat doi ani în portbagajul unui Opel Astra.

— Îți dai seama? Într-o mizerie de Opel!

Am reîncărcat-o pe Emmeline în Mazda și am pornit înapoi spre casă. Apartamentul ei se afla într-o clădire cu cinci etaje, construită prin anii 1960, lângă piscina municipală. Pe fereastra deschisă, filtrate de pădurea de

mușcate ecologice, luxuriante, pătrundeau țipetele voioase ale copiilor uzi și, când vântul bătea dinspre vest, mirosul înțepător de clor. Pe imensul bufet foarte ornat, care ocupa cel puțin jumătate din spațiul vital al salonașului ei, trona o fotografie înrămată a lui Léon, în uniforma lui de *inspecteur d'académie*; alături de el se afla portretul cu autograf al lui Patrice Laffont, care era prezentatorul unei emisiuni de televiziune numită *Les chiffres et les lettres**, un joc-concurs grație căruia mintea lui Emmeline se păstra vie și ageră sub albastrul de metil cu care își clătea părul.

După-amiaza fusese o reușită, iar eu eram de părere că-l spulberasem pe Gérard Mortier, rivalul meu, umflându-i toate piesele de pe tabla de șah a sentimentelor. Era exclus totuși să mă pot fofila discret și triumfător din apartamentul bătrânei doamne. Emmeline dădea deja la o parte folia de plastic înflorată care acoperea imitația de masă Ludovic al XIII-lea.

— *Une petite partie***, mi-a spus ea.

Era o afirmație, nu o întrebare. O cutie de Scrabble a fost extrasă din *buffet*.

— Nu, știți, nu vă supărați, dar am ceva foarte... mi-am dat eu importanță, dar degeaba.

Emmeline, în principiu, nu auzea și nu voia să asculte. O sticlă de Ambassadeur cleios și-a făcut apariția pe masă, însoțită de o cutie de tablă purtând efigia președintelui Georges Pompidou, cu sprâncenele lui stufoase. În cutia asta își ținea sărățelele. Mi-a turnat un păhărel.

— Hai să trăiești, mi-a urat ea și a înșurubat o Craven A în țigaretul ei din baga, amestecând în același timp literele de fildeș în săculețul din fetru verde.

---

* Cifre și litere (*n.tr.*).

** Jucăm o partidă (*n.tr.*).

— *Une petite partie... internationale*, a adăugat ea, după care și-a aranjat literele pe tablă și mi-a pasat săculețul. Bagă.

Nu avea nici un rost să obiectez. În orice caz, mi-am zis eu, un joc de Scrabble dura doar – cât? – o jumătate de oră, cel mult. Ce fraier am fost! După trei ceasuri, bătut și consternat, am ieșit de-acolo harcea-parcea și absolut umilit. Am aflat ulterior că asta era starea la care ajungeau, la sfârșitul unei partide, toți partenerii de Scrabble ai lui Emmeline. Doamna de la etajul de deasupra, care ura jocurile în general, obișnuia să i-l mai împrumute pe bărbatu-său, până când starea de epuizare nervoasă în care Emmeline i-l înapoia a făcut inutilă chiar și administrarea pastilelor de Lexomyl. Emmeline știa regulile pe de rost și era campioana imbatabilă a lucrurilor absconse și ezoterice: înjurături afgane, pietre de mormânt chinezești, Wu, Xhosa, wok, zeugma – orice cuvânt spuneai, ea îl știa.

— Vollington. Cizme Vollington.

— Știi, Emmeline, noi – în mod normal – obișnuim să spunem Wellington. Cizme Wellington.

— *Normalement? Et anormalement?* Vollington. *C'est anglais.*

Era foarte perseverentă.

— Dar eu sunt englez, Emmeline.

— *On s'en fout!* Ei, și ce dacă?!

Înainte de plecare, într-o ultimă tentativă disperată de-a redobândi măcar ceva din prestanța mea pierdută, i-am povestit despre o nouă practică de înhumare în Anglia, cel puțin bizară, mi se părea mie: funeraliile cu artificii. Neștiind ce soartă putea să aibă cenușa lor, mulți britanici recurseseră la pirotehnică. Speriați la gândul că urna cu cenușa lor ar putea ajunge într-un Opel, oamenii își încredințaseră rămășițele pământești unui expert artificier. Amestecată cu o cantitate rezonabilă de praf de

pușcă, cenușa este folosită pentru a umple una sau mai multe rachete și, dacă asta a dorit, dragul defunct își poate lua rămas-bun în cadrul unui spectacol impresionant și grandios. Un parior profesionist la cursele de cai poate alege o reeditare a obstacolului de la Beecher's Brook. Un mare amator de curry poate prefera decorul de la Taj Mahal. Emmeline, i-am sugerat eu, s-ar putea scutura de zbuciumul și de forfota vieții într-un spectacol multicolor, incendiar, înfățișând o sticlă de *Ambassadeur*.

S-a lăsat tăcerea. Privirea ei m-a preschimbat într-un Sfânt Sebastian modern, ciuruit de săgeți. Acum puteam pleca. Emmeline mă credea nebun.

— *Dingue*, a mormăit ea, sumbru. *Ils sont complètement dingues, ces rosbifs.**

Din nou, zero puncte din zece.

Misiune ratată.

* Englezoii ăștia sunt complet țicniți (*n.tr.*).

9

Qui est Lou? Cine e Lou Charpin, de fapt?

Sora ei mi-a oferit ocazia de-a străpunge misterul. Sylvie era ca o amibă, animalul protozoar unicelular, cu un singur nucleu, care se înmulțește rapid și se deplasează cu ajutorul pseudopodelor – singura diferență fiind că Sylvie se deplasa cu un Twingo și nu se înmulțise niciodată. Un nucleu avea însă, cu certitudine, și acesta era *la famillie Charpin.* Vărsa lacrimi amare ori de câte ori se profila vreo disensiune – ciondăneala legată de *clafoutis* îi tulburase pacea interioară pentru zece zile – și recurgea la sticlă ca să-și înece necazurile. Lou se temea ca nu cumva, până la urmă, Sylvie să se îmbolnăvească de ficat.

Asistentă personală a directorului executiv al unei fabrici din zona industrială Joué les Tours, care producea tăvi de aluminiu – *des barquettes* – pentru păstrarea alimentelor în congelator, Sylvie era o propovăduitoare înfocată a produselor firmei. Concurența din Extremul Orient era crâncenă, însă calcanul coreean de talie medie era mai scurt decât calcanul francez. Peștele autohton nu încăpea într-o *barquette* asiatică decât împăturit și răsucit. Dacă nu voiai să-ți îndoi bibanul, trebuia să cumperi tăvițele Bisson.

Umbla zvonul că Sylvie ar avea o aventură amoroasă cu Pierre-Louis Bisson, proprietarul, al cărui nume se lăfăia pe ambalajul care prezenta un cod stilizat, dar

satisfăcut. Ei și familia erau extrem de discreți. Tăceau mâlc. *Motus et bouche cousue.*

Sylvie m-a invitat să fac cunoștință cu Édouard, unchiul lor, un domn care ocupase cândva o funcție de răspundere în ierarhia locală a EDF – compania națională de electricitate. Édouard avea o problemă, *le pauvre chou*, dar Sylvie n-a divulgat care era necazul cu *bietul de el*, spunând doar c-o iubea pe nepoată-sa, adică pe Lou, ca pe ochii din cap.

— Îmbracă-te ca de vară, m-a prevenit Sylvie, înainte de-a ne duce în vizită. *Chez Édouard*, sunt treizeci de grade la umbră.

În Franța, angajații de la EDF nu plătesc contravaloarea curentului electric consumat. Ca să te lămurești cum stau lucrurile, n-ai decât să te plimbi noaptea printr-un orășel din Franța. Unde vei vedea o casă cu poartă electrică, fântână în grădină, trei alarme și un Rudolf cu sanie iluminat tot timpul anului, poți să fii sigur că-l vei găsi pe reprezentantul local al EDF, care face paradă de kilowații lui.

Îmbrăcat cu bermude, am parcat Mazda sub un tei tânăr, în fața la Résidence Royale Bord de Loire, și am urcat scara din imitație de marmură, luminată de aplice din fier forjat, de forma unor flamuri medievale. Când am ajuns la apartamentul lui de la etajul trei, eram deja leoarcă de transpirație. Sylvie, îmbrăcată ca pentru plajă, mi-a deschis și m-a dus în salonaș.

— *Je te présente Michael, un ami de Lou.**

Nu eram deloc mulțumit de substantivul *ami*, prieten. *Petit ami*, iubit, ar fi fost preferabil, dar nu puteam pretinde prea mult, prea de timpuriu. Și ce să mai zic de articolul nehotărât – *un ami.* Nu eram decât *un* printre *plusieurs?*** Ce să mai înțeleg – că săptămână de săptămână

* El este Michael, un prieten al lui Lou (*n.tr.*).

** Mai mulți (*n.tr.*).

prietenii ei urcau pe scara aceasta pentru proba de rezistență la căldură?!

— *Ah, la petite Lou... Un sacré numéro!**

Édouard era un burlac cu o slăbiciune pentru pisici și pentru un cântăreț de operetă pe nume Luis Mariano, un bărbat cu o voce lină ca briantina. Ferches, cu cravată și cardigan, Édouard fusese îndrăgostit cândva de fiica unui fierar înstărit din Blois, însă fata fusese promisă altuia. Dar Édouard rămăsese credincios iubirii lui de odinioară, refuzând orice ispită și consumându-și energia (și pe cea de la EDF) într-un cult meticulos al propriei melancolii.

Am înaintat cu grijă în cuptor. Totul se topea. Caloriferele, ieșite parcă dintr-un tablou de Dalí, se înmuiau rapid; două begonii fluorescente erau arse pe rug; trei pisici grase se topeau în pernele canapelei, în timp ce un taburet-puf, care arăta ca o brânză Livarot de mari dimensiuni, se scurgea picurând în covorul gros.

În apartament mirosea a ceva stătut și îmbâcsit: o atmosferă sufocantă, compusă din aburul condensat emis de nenumăratele supe de praz, fierte acolo ani de-a rândul, flori veștejite, mâncare veche pentru pisici, prăjitură Madeira, alune râncede și pârțurile peștilor tropicali din acvariul exotic, a căror permanentă flatulență bolborosea implacabil la suprafața apei, sub privirile leneșe ale felinelor care se topeau.

Pe o față de masă cu broderie și șervete asortate, Édouard pregătise trei căni din porțelan de Limoges și un platou pentru prăjituri, pe care era pictată o echipă de chinezi jucând popice. În loc de ceai, totuși, Édouard avusese ideea strălucită de-a servi un delicios *quart de chaumes* catifelat, din Anjou, un vin ideal pentru ceai, care-ți răcorea măruntaiele și amâna arderile organismului

* Ah, drăguța de Lou... E dată naibii, fata asta! (*n.tr.*).

amenințate de încălzirea centrală. Tot el a început conversația.

— Ieri, oare ce-am mâncat ieri? Ieri am început dimineața cu o cană mare de cafea și două *biscottes*. Ba nu, două și jumătate. Cu unt și gem de caise. Stai un pic. Ieri a fost joi. Nu, trei am mâncat. Trei *biscottes*.

Adevărul e că am un cui împotriva acestor *biscottes*, care reprezintă replica extrem de dezamăgitoare născocită de francezi la pâinea noastră prăjită. Sub acest aspect, puternicii noștri vecini culinari au luat-o razna complet. Aceste *biscottes* seamănă mai degrabă a pesmeți decât a pâine, fiind deopotrivă uscați și sfărâmicioși. Apeși cu cuțitul pe o *biscotte*, ca să întinzi untul, și afurisenia naibii se rupe în două, iar cocoloșul de gem cade grămadă pe pantalonii tăi proaspăt spălați și frumos călcați. În *Săruturi furate* (Truffaut, 1968), Antoine Doinel vrea să demonstreze că o *biscotte* poate deveni solidă, dacă pui o a doua *biscotte* sub prima, formând astfel un fundament solid. Chestia asta, susțin eu, este doar un matrapazlâc care-l obligă pe client, dacă ține să-și salveze pantalonii, să cumpere o cantitate dublă de *biscottes* față de ce i-ar trebui în mod normal, încărcându-și cămara cu pachete nedorite de pesmeți pentru consolidarea tartinelor. Da, aveam destule de spus despre *biscottes*, dar n-am avut ocazia. Conversația lui Édouard era un necontenit flux al conștiinței, deviat un pic pe panta țicnelii.

— La ora unsprezece, am mâncat o banană... a continuat el. La prânz, *rillettes, bifteck haché**, fasole verde proaspătă, Camembert și un iaurt. O cană cu ciocolată caldă și o *tartine* la patru și jumătate. Seara, supă, anghinare și încă o bucată de Camembert.

---

* Porc bine fiert și păstrat în untură, biftec tocat (*n.tr.*).

Francezii se mândresc pe drept cuvânt cu arta de-a face conversație. De la saloanele lui Ludovic al XIV-lea și până la cafenelele literare de pe Boulevard St Germain, națiunea asta a avut tot timpul să-și perfecționeze arta taifasului. Unchiul Édouard cam lăsa de dorit în această privință. Semăna mai degrabă cu unul dintre personajele acelea fistichii din piesele lui Ionesco. Sylvie, spre surprinderea mea, era fascinată de badinajul lui.

— Cred totuși, *cher Édouard*, a gângurit ea, c-ai uitat un lucru esențial.

Édouard s-a arătat nedumerit și apoi încântat. Și amândoi, la unison, au scandat ingredientul care lipsea.

— *Le Crunch! Le Crunch!**

Ce pățiseră? Erau căzuți în cap amândoi? *Biscottes*, da, banane *peut-être*, dar Le Crunch *certainement pas*. Însă n-am mai apucat să-mi exprim consternarea. Édouard, întorcându-le spatele musafirilor, stătea deja în picioare, la fereastră, privind captivat afară. A urmat o lungă tăcere. După care:

— Sunt exact două sute treizeci și două de rândunici cocoțate pe sârma de telegraf, ne-a spus el.

De-acum deja îmi vâjâia mintea, și nu numai din cauza temperaturii tropicale. Meniuri, *Crunch*, acum păsările... Când Édouard a ieșit din cameră ca să aducă o *bavaroise glacée* (bavareza înghețată s-a dovedit a fi o prăjitură) de la bucătărie, Sylvie mi-a explicat tot *sotto voce*. Édouard era speriat la gândul că și-ar putea pierde mințile. Pentru a împiedica instalarea degradării, profita de orice ocazie pentru a-și ține neuronii în formă.

— Povestește-i lui Michael totul despre Lou, Édouard, a sugerat ea.

---

* Denumirea tradițională a meciului de rugbi dintre Franța și Anglia, în cadrul Turneului celor șase națiuni; în prezent termenul se folosește pentru toate celelalte întâlniri oficiale dintre cele două echipe (*n.tr.*).

Chouette! Mișto! M-am instalat comod și mi-am deschis, în gând, carnețelul de notițe.

— Mda, a început el. Lou a avut greutatea de 3,2 kile la naștere.

Tiens! I-auzi! N-ai fi zis.

— A obținut primul brevet la înot bras, la vârsta de zece ani. Avea o pasiune pentru *bigorneaux* – litorine. În 1989, pe Île de Ré, a venit acasă cu o plasă care conținea 2,4 kilograme de scârboșenii de-astea.

Fascinant.

— Primul ei apartament a fost pe Rue des Halles, la numărul 17. Contractul a fost semnat pe 25 septembrie. Chiria era de 260 de franci pe lună, *charges comprises**. Două ferestre. Chicinetă.

Și tot așa încă vreo zece minute, până când Sylvie, hotărând că Édouard trecuse testul, s-a ridicat ca să aducă o minge, pentru a-i pune la încercare și reflexele. Între timp, am început să dau o raită prin apartament, pentru a cugeta la statisticile mele, și am nimerit până la urmă în veranda închisă, unde, ca într-o adevărată seră, Édouard creștea plante de casă și ierburi aromate. Și am încremenit, șocat. Doar o singură dată în viață mi se mai întâmplase să dau peste o plantație similară – în dulapul unui prieten din Paris.[1] Dar niciodată nu văzusem așa ceva la lumina zilei și atât de clar. Fiecare ghiveci de plante fusese etichetat cu meticulozitate: cimbru, rozmarin, mentă, coriandru. Dar oare cum își închipuia c-ar putea aburi pe cineva cu plantele lui? Pe balconul lui Édouard se afla o parcelă înfloritoare de droguri. Dintr-un perete în celălalt, haşiş, sau *shit*, cum îl numesc francezii atât de poetic.

Ce naiba făcea omul ăsta? De ce creștea atâta iarbă în grădină?!

---

* Inclusiv cheltuielile de întreținere (*n.tr.*).

1. Vezi *An Englishman in Paris* (Pocket Books, 2003) (*n.a.*).

M-a strigat Sylvie. Nu trebuia să-l obosim pe Édouard. Era timpul să plecăm.

Când am ajuns în stradă, ne-am uitat în sus și Édouard a ciocănit în fereastră, ca să ne spună la revedere, fluturând din mână. Iată-l așadar pe Pedro Escobar din Tours Sud, înfipt mândru pe balcon și înconjurat de o cantitate de droguri suficientă cât să-i aducă o avere și să-l bage la răcoare pentru vreo douăzeci de ani.

Bizarre, bizzare.

10

Erotismul este un sport solicitant.

Totul a început de la niște măruntaie de porc. Făceam cumpărături în supermarketul Atac, când un rinichi foarte chipeș mi-a făcut cu ochiul de pe fundul unei *barquette*. Desigur, la vârsta mea și cu experiența de viață pe care-o aveam, n-ar fi trebuit să plec urechea la cântecul de sirenă al unui rinichi fățos. Există nenumărate căi de-a opune rezistență măruntaielor de porc atrăgătoare – îți muți privirea în altă parte sau te uiți foarte atent la produsele de curățat pentru gospodărie, etalate pe raftul de alături. Dar n-am făcut așa. Am rămas ca prostul acolo, zgâindu-mă cu jind la rinichi. Și, așa cum am lăsat deja să se înțeleagă, nu mă aflam în fața unui rinichi banal. Pal, roz, lucios, rinichiul acesta era absolut seducător.

Am decis să nu rezist ispitei și am strecurat obiectul dorinței mele în cărucior, ascunzându-l sub un pachet de foi de plăcintă, cu care intenționam să pregătesc ceva apetisant, de pildă niște pateuri delicioase cu brânză de capră și pătrunjel. *Ni vu, ni connu.** Sau așa credeam.

— *Maï-quel!*

Vocea senzuală a Arianei Tricot m-a făcut să înlemnesc.

— *Quel plaisir!*

---

* Nevăzut, necunoscut (*n.tr.*).

Cochetă și sofisticată, Ariane era soția lui Brice Tricot, atașatul cultural din Loches. De când îmi aplicase o patină sau o lopată – *rouler un patin* sau *rouler une pelle* sunt două variante ale sărutului franțuzesc – la o petrecere cu jocuri de artificii, la Château de la Touche, prezența ei în preajma mea îmi provoca mereu un amestec de panică și dorință.

— *Maï-quel...*

Vocea ei avea același efect ca rinichiul. Am încercat același antidot, holbându-mă cu disperare spre raftul cu Omo și Ajax.

— *Alors? Raconte. On ne se voit plus.* Nu ne-am mai văzut de mult! *Quoi de neuf?* Ce mai e nou?

Fusesem profesorul ei de engleză și probabil că de aceea subtitra întotdeauna ceea ce spunea. S-a ținut după mine fără milă.

— Dar pari jenat, *Maï-quel!* Ce boroboață ai mai făcut, ia spune?! *Il y a anguille sous roche?* E ceva necurat la mijloc? E vrron szipar sub pietrre?

Nu *un țipar sub pietre*, cum zic francezii, ci mai degrabă un rinichi sub aluat. M-am înroșit până în vârful urechilor și, în stil tipic englezesc, m-a luat gura pe dinainte, recunoscând că de fapt, da, fiindcă tot adusese vorba, ciudat, nu-i așa, dar asta era, aveam într-adevăr o nouă iubită.

— *Mais je sais!!*

De unde știa?

— *Un professeur! Comme c'est excitant!*

Am simțit că mă lua peste picior. Ochii ei aruncau tăciuni de foc în direcția mea.

*Il faut que tu me la présentes**, a adăugat ea, după care a plecat țâfnoasă, de parcă ar fi vrut să-mi spună: „Pe *mine* nu mă poți înlocui cu nimeni... *Maï-quel*".

---

* Neapărat să mi-o prezinți și mie" (*n.tr.*).

*

Apartamentul lui Lou este situat în Place des Halles, deasupra florăriei Le Bouquet de Daphné. Daphné, o bucățică bună și ea, se gândea să se pensioneze înainte de vreme, iar Lou, sătulă de rigorile din *Éducation Nationale*, cocheta cu ideea de-a prelua ea afacerea. Frământat de tot felul de gânduri, m-am cărat cu toate cumpărăturile – inclusiv cu un castravete deosebit de arătos – până la apartamentul lui Lou.

Castraveții reprezintă un teren periculos, iar pregătirea lor este un adevărat măr al discordiei. Lou, bunăoară, îi curăță de coajă în fâșii lungi, dar doar din loc în loc, apoi îi taie și presară peste felii sare de mare, cu o oră înainte de-a servi salata, pentru ca rondelele de castravete să poată *dégorger* – să-și lase apa. Intenția de-a concentra castravețimea castravetului este lăudabilă, dar problema este că, folosind acest procedeu, leguma își pierde frăgezimea. Feliile mele, recunosc, sunt apoase, dar crocante. Ale lui Lou sunt gustoase, dar fleșcăite. Din fericire, acest diferend, deși profund, n-a subminat deocamdată edificiul afecțiunii noastre.

Rinichiul punea o altă problemă. Asemenea ochiului din mormântul lui Cain, în poemul *La Conscience** de Victor Hugo, rinichiul nu contenea să se uite fix la mine. În timp ce mă zbăteam în ghearele vinovăției, am auzit pașii lui Lou pe scările șubrede de-afară. Ușa s-a deschis și frumoasa *agrégée* a intrat în apartament, și-a azvârlit pantofii din picioare, s-a apropiat de mine și, foarte senzual, m-a îmbrățișat de la spate.

În acest punct al narațiunii, autorul se oprește și pune tocul jos. O îndoială îi umbrește fruntea, adâncind cutele

---

* *Conștiința* (*n.tr.*).

neliniștii asemenea brazdelor unui câmp arat undeva departe. Se cade să continue? Sau, mai degrabă, ca în filmele pudice din anii '50, trebuie să deplaseze centrul atenției, deplasând camera lateral pentru ca spectatorii să poată contempla peștii tropicali care zburdă într-un acvariu elegant, în timp ce îndrăgostiții, înlănțuiți într-o îmbrățișare toridă, își văd de treaba lor, în afara ecranului?

Nu cred.

Relațiile sexuale cu o parteneră cu care nu împărtășești aceeași limbă pot fi destul de complicate. Acțiunea, un experiment în etnologia aplicată, merită o consemnare amănunțită. Faptele prezentate în continuare nu au nicidecum un caracter voyeurist sau exhibiționist. Relatarea a fost concepută pentru a lumina calea altor exploratori temerari, care doresc să se-aventureze pe tărâmurile mai puțin umblate ale dragostei.

Preparativele sunt esențiale. O bună cunoaștere a terminologiei anatomice se va dovedi utilă. Nu e dorit ca, în momentele pasionale, să nu știi unde să te duci sau pe ce să pui mâna. Cât ai zice pește, trebuie să fii apt să identifici *le sternum*, să disloci *le sacrum* sau să bâtâi din *le coccyx*. Mai mult chiar, ca să nu ajungi să te împotmolești repetând la nesfârșit *ma chérie*, se recomandă să înveți să te extinzi în domeniul culinar. *Mon chou* – varza mea – este o variantă acceptabilă. La fel este și *mon cornichon doré* – castraveciorul meu murat. În nici un caz *nu* improviza.

„Ești delicioasă în seara asta, *ma tartiflette**" denotă mult dispreț.

Numele unor animale pe care ți-e drag să le mângâi pot fi folosite cu succes: *mon chatton* – pisoiașul meu; *ma gazelle* – tot un termen de alint; *ma biche* – căprioara mea; *ma poule* – găina mea (aveți grijă cu această expresie,

* Cartofi rumeniți la cuptor, cu brânză și slăninuță (*n.tr.*).

deoarece poate însemna, de asemenea, „curvă", la fel ca „morue" – morun); și *mon lapin* – iepurașul meu – poate fi folosit cu parcimonie. Cu *ma chienne* – cățeaua mea – și *ma gerboise* – gerbilul meu – ai scrântit-o complet. Limbajul este un câmp minat.

Britanicii suferă cumva de un complex de inferioritate. Dacă francezii o fac altfel? Dacă fac chestii pe care noi nu le facem? Și dacă da, de la cine le-au aflat? De unde le-au învățat? Există, poate, cursuri la seral?

M-am hotărât să iau taurul de coarne și să înregistrez filmul porno soft, transmis duminică seara târziu, pe M6. O bună parte din acțiunea peliculei *Le Technicien de surface** (termenul corect politic pentru „măturător", dar un joc de cuvinte bazat pe profesia lui Jean-Claude, personajul principal masculin, care era dermatolog și *chaud lapin* – iepure în călduri, adică afemeiat) se desfășoară într-o debara cu mături și perii. Mado, voluptuoasa femeie de serviciu, care se pricepea să păstreze o curățenie perfectă, era înnebunită după patronul ei. În scena finală, întâlnirea lor impetuoasă a făcut prăpăd printre ustensilele de curățat. Periile, măturile, sacii de gunoi și sticlele de plastic au zburat care încotro. În mod evident, locurile clasice – dormitoarele, budoarele, hotelurile de lux – nu mai aveau vânt în pupă – *n-avaient plus le vent en poupe.*

Am avut grijă să transcriu dialogul. Mado, cu capul amantului băgat adânc între sânii ei, a rostit o propoziție de un asemenea patos racinian, încât de atunci nu mi-a mai ieșit din minte:

— *Mords-moi, Jean-Claude.* Traducerea – „Mușcă-mă, Jean-Claude" – nu redă nici pe departe poezia erotică a acelei invitații.

---

* Tehnicianul de suprafață (*n.tr.*).

Eram așadar pregătit, dar emoționat, când Lou m-a îmbrățișat de la spate, în timp ce preparam niște *hors-d'œuvres*. Bucătăria era, probabil, terenul ei erotic preferat. Foarte bine, atunci. Mult mai plăcut decât o debara cu mături, dacă vreți părerea mea – mai aerisit și nu atât de țepos. M-am lăsat ademenit jos, pe pardoseală, răsturnând din neatenție câteva ingrediente de pe masa de lucru, când m-am furișat lângă Lou. Cu promptitudine, am ținut să-i spun că totul era absolut minunat.

— Știai, *mon amour*, mi-a susurat ea, că în franceză cuvântul *délice* este masculin la singular și feminin la plural?

— Doamne Sfinte, n-aveam de unde...

— Se spune *des délices infini-e-s*.

— Extraordinar! Trebuie să-mi aduc vocabularul. L-am lăsat...

— *Répète*.

Și am repetat lecția, răsuflând cumva anevoios, din cauza poziției sternului meu.

— Același lucru este valabil în cazul cuvântului *amour*. Se spune *un amour fervent*, dar *des belles amours*.

Este fascinant cum funcționează o *agrégéé*. Capul și sufletul par independente.

— În franceză, genul masculin și feminin sunt confundate adeseori... a șoptit ea.

Eram pe punctul de-a sublinia că la englezi eroarea aceasta era foarte frecventă, dar cum Lou îmi ronțăia jucăuș lobul urechii, am început să pierd controlul asupra abilităților mele lexicale. Nu și Lou, însă.

— Există dubii chiar și în privința genului cuvântului *pamplemousse**. Este feminin pentru cei de la Académie Française, dar masculin pentru *Dictionnaire Littré*.

---

* Grepfrut (*n.tr.*).

În această fază a lucrărilor, nu mai dădeam o ceapă degerată pe sexul fructelor. Lou a început să se cuibărească mai aproape, după care s-a oprit. O expresie de încântare și îngrijorare i s-a întipărit pe față.

— Mike!

— Ce-am mai făcut?

Și pe urmă mi-am amintit. Rahat! Lou se rostogolise pe castravete. Pentru a risipi orice urmă de confuzie, am decis să scot la bătaie artileria grea. Am început s-o sărut insistent, profund, pasional. Știam că venise momentul. Trăgându-mă un pic înapoi, am privit-o cu înflăcărare și i-am șoptit la ureche!

— *Mords-moi, Jean-Claude.*

*Quel con!** Uitasem să înlocuiesc vocativul. Lou s-a uitat surprinsă la mine, de parcă s-ar fi rostogolit peste un al doilea castravete. Chiar era adevărat ce i se spusese despre englezi?

Clar, mai era mult de lucru.

Il y avait du pain sur la planche.

---

* Ce imbecil (*n.tr.*).

11

Exact înainte de Crăciun, m-a sunat Thierry, soțul lui Cécile, sora mai mică a lui Lou, fata care se măritase cu primul care-o ceruse de nevastă, de teamă ca acesta să nu fie și ultimul. Thierry își dorea cu disperare un fiu. Până acum, făcuseră patru fete. Ținta nu fusese abandonată.

Într-o seară, pe când ne plimbam pe meleagurile campestre, gâdilați la nări de damful unei ferme industriale de porci, Lou mi-a povestit despre cumnatul ei.

— A făcut din Cécile *une poule pondeuse* – o găină ouătoare. Și dac-ai ști câte nebunii făceam înainte. Acum, nimic. E-o tragedie. Fă-o să râdă, Mike.

Mesajul fusese recepționat. Când a sunat Thierry, eram un om avizat.

— *J'ai besoin d'un Anglais**, a început el, după care a adăugat, râzând de propria glumă: „Nabody's porfect."

Replica „nobody's perfect"** – ultima replică din *Unora le place jazzul*, este răspunsul pe care-l primești inevitabil atunci când îi spui unui francez că ești englez. Scena se desfășoară cam așa:

„*Je suis Anglais*", spui tu, de parcă accentul, sacoul din tweed și numerele de înmatriculare nu te-ar fi dat de gol de-ajuns. La care interlocutorul tău zâmbește, îți face cu

---

* Am nevoie de un englez (*n.tr.*).

** În engl., „nimeni nu e perfect" (*n.tr.*).

ochiul, te înghiontește șmecher și zice: „Nobidies pirfock", în una dintre nenumăratele travestiri fonetice posibile.

Și tu trebuie atunci să zâmbești politicos, ca și cum ai fi auzit pentru prima oară gluma asta răsuflată, în loc să sari la ei.

Thierry mi-a expus planul lui. Dăduse întâmplător peste un adevărat giuvaier, nu departe de Toison – o căsuță fabuloasă, pe care, dacă o cumpăra, se alegea cu un adevărat chilipir. Prin urmare, duminică el și familia aveau să mă ia cu mașina, ca să mergem împreună acolo.

Bondoc și pleșuv, semănând cu o pară mereu pe fugă, doctorul Thierry făcea pe agentul imobiliar amator. Specialist în arterele umane, se hotărâse nu demult să monteze un sistem de irigare automat în grădina vilei lui din Tours. Ludovic al XIV-lea proiectase canalele de irigație de la Versailles, copiind niște desene care ilustrau circulația sângelui în corpul omenesc. Păi, dacă un rege din veacul al XVIII-lea fusese capabil de o asemenea ispravă, de ce nu și un medic din secolul XXI? Zis și făcut. Odată terminată treaba, el a plecat la Praga, la un congres despre varice, în timp ce Cécile s-a dus cu fetele câteva zile în stațiunea La Baule, ca să respire aer marin. Când s-au întors, dezastru. O junglă tropicală în stânga, deșertul Gobi în dreapta. O greșeală care l-a ars la pungă. Thierry a pierdut câțiva metri cubi de apă curentă, care costa foarte mult, și câțiva clienți, care rămăseseră consternați de incompetența lui circulatoare.

Duminică dimineață, Thierry și-a făcut apariția într-un nor de praf și un Porsche. Cécile și fetele urmau să vină și ele într-un Renault Espace hărtănit, pe care el îl poreclise *la bétaillière à catho* – camionul cu catolice. A intrat imediat în bucătărie, fără să-l fi invitat, și a mâncat trei *religieuses*, întinzându-și pe păr surplusul de cremă, de parc-ar fi fost briantină.

— Dai și tu *une petite gnôle?** m-a întrebat el.

Mi-au scăpărat ochii. În sfârșit, aveam ocazia nu numai să mă descotorosesc de apa-de-foc pe care mi-o dăduse Père Jules mai demult, dar și să nimicesc măruntaiele gălăgiosului doctor. I-am turnat un păhărel, exact ca faimosul doctor Crippen, care turnase acid în cadă.

— Tanks.

Nu m-am mai obosit să-i corectez pronunția, lăsându-l să se facă de râs.

— Tanks a million, a recidivat el și și-a mai turnat un pahar.

Iar apoi, făcându-mi cu ochiul: Nobiddy's perfit.

Din păcate, soda caustică n-a prea avut efect.

Automobilul Espace a apărut pe alee. Variantă palidă și umilă a rebelei sale surori, Cécile părea o ființă hărțuită, ceea ce nici nu era de mirare. În timp ce soțul ei își lustruia superbul Porsche și se ungea cu cremă pe păr, ea se dusese să recupereze două dintre fete – pe Hortense de la lecția de călărie și pe Mathilde de la cea de muzică. Fetele erau îmbrăcate identic: fustă plisată, șosete până la glezne, cardigan albastru și codițe împletite. Arătau de parcă s-ar fi pregătit să participe la o probă pentru *Sunetul muzicii.* Thierry se lamenta.

— Balet, greacă veche, casetofon. Nu se mai termină niciodată. O să mă aducă la sapă de lemn.

Mi-ar fi plăcut s-o fac să râdă pe Cécile, mai ales că știam un banc nostim și relativ cuminte despre un scoțian, un irlandez și o călugăriță minionă, însă Thierry stabilise că era timpul să plecăm.

— *En voiture!*"** a poruncit el, după care a ieșit afară și s-a apucat s-o mustruluiască pe fiica lui cea mare, care

---

* O tărie mică (*n.tr.*).

** Îmbarcarea! (*n.tr.*).

tocmai slăbea piulițele roților de la Porsche – neîndoielnic, ca să-l omoare pe taică-său.

— Aurore, lasă în pace jucăria lui tati!

Prinsă asupra faptului, fata și-a strecurat cheia franceză criminală înapoi în buzunar. Am demarat în trombă pe alee, spre nemulțumirea cirezii lui Matou. Camionul cu catolice venea din spate, căznindu-se cu disperare să nu rămână în urmă. Din când în când, Thierry le transmitea sfaturi vorbind la telefonul lui Nokia ultraplat, cu *Eine kleine Nachtmusik* ca ton de apel.

— Conduci alandala, femeie. Ține dreapta drumului!

Câmpia St. Maure era o variantă în miniatură a regiunii Beauce. Bolta uriașă a cerului strivea nemilos o fâșie subțire de pământ brun. Nici un gard viu, kilometri la rând. Practic, nici un copac. Hambare de tablă părăginite, stâlpi de telegraf încovoiați, un crâng ca vai de el, un cocoșel amărât, în zare un tractor arând lutul gros, câmpuri nedesțelenite, un stol de ciori... Bun venit în dezolare.

Thierry nu-și mai încăpea în piele de fericire. Găsise pleașca secolului. *Une perle.* Prețul? *Quinze patates à peine,* mi-a spus el cu mândrie. Ceee?! Putea să cumpere ferma plătind doar „cincisprezece cartofi"? Eram impresionat de economia tuberculară a Franței rurale. Cumva își cumpărase și mașina plătind în morcovi? Ulterior, am aflat că, în argou, *une patate* însemna zece mii de franci francezi.

Am ajuns la *lieu-dit* – cătunul numit Le Bosquet, la câțiva kilometri nord de Toison, în direcția Dolus. Totul, în mod straniu, era într-un singur exemplar. O casă, un hambar, un acoperiș putred, o găină, o băltoacă, un *château d'eau.* Francezii sunt specialiști la turnurile de apă, niște vaste monstruozități înalte, semănând cu sculptura din beton a unui nor atomic, invariabil amplasate acolo unde pot fi văzute pe o rază de câțiva kilometri.

— Știi ce-i asta? *Hein?* a întrebat el, împungându-mă între coaste.

Iadul pe pământ?

— *Au-then-tique. Totalement au-then-tique.**

A dat buzna în casă, împingându-se atât de tare printre ușile duble, încât au sărit balamalele din zidul sfărâmicios în care se mai țineau prinse. M-am revoltat. Cum să năvălești așa într-o casă, fără să bați la ușă?

— Eu?! Să bat la ușă? Păi, e casa mea, *mon vieux. C'est moi le chef.* Am cumpărat toată hardughia. *En viager.*

*Acheter en viager*** este o modalitate de-a cumpăra ieftin proprietăți în Franța. Cumperi o casă de la proprietar, care își păstrează dreptul de proprietate doar pe timpul vieții.

— Când fosila aia o să dea ortu' popii... tot ce-i aici o să fie al meu! a zis el, făcând cu ochiul. Am pus săpun pe ghizdul puțului cu apă.

După care a răcnit: „*Aimée!?*" A scos din servietă o cutie frumoasă legată cu o fundă roz.

— I-am adus bomboane de ciocolată.

Am fost surprins de amabilitatea lui. Poate-l înțelesesem greșit.

— E diabetică! a pufnit el în râs.

Am încercat să-l atrag spre puțul cu apă.

Doctorul Thierry s-a plimbat prin unica încăpere a casei acoperite cu o crustă de funingine, inspirând mirosul de pârțuri vechi și de pipi de pisică.

— *Beaucoup de cachet!* Mult șarm pitoresc. *Les Angliches* o să fie-n limbă după ea. Ăștia sunt în stare să cumpere tot și orice. Să știi că au dreptate, însă. Francezii sunt prea proști. Mai bine investești în afaceri imobiliare decât în obligațiuni murdare. *Ça, c'est du solide!*

Demonstrativ, Thierry a lovit în perete: o bucată mare de tencuială s-a desprins și s-a fărâmițat pe jos, într-o cratiță

---

* Autentic. Total autentic (*n.tr.*).

** A cumpăra cu uzufruct viager (*n.tr.*).

cu varză fleșcăită. Exact atunci, Aimée, proprietăreasa, a intrat în casă, venind de la câmp. Bătrână și sănătoasă, cu o panglică în păr, femeia purta o rochie neagră, înflorată și niște cizme maro de cauciuc, bine tapisate cu un strat de noroi autentic. Era vânoasă și noduroasă ca un măslin.

Conversația care a urmat a fost în varianta de franceză rustică a lui Thierry.

— *Alors, la mère Nazelle. Ça va-t-y?**

Dar Thierry nu vorbea franțuzește ca țăranii, iar Aimée nu l-a înțeles. Thierry a încercat din nou.

— *Ça va-t-y bien? Ça va-t-y mal?***

Thierry a pus lipsa ei de reacție pe seama auzului slăbit.

— E surdă ca o ciubotă, bineînțeles. Dar, în rest, zdravănă și viguroasă. Asta fiindcă babornița a mâncat legume proaspete toată viața. Ce-ar fi să-i aduc niște hamburgeri congelați, *hein Aimée?*

Aimée s-a holbat la el, cu un zâmbet politicos, care exprima ceva de genul „Piei din calea mea, Dracula de oraș ce ești!".

A ajuns și Cécile într-un târziu, dar i s-a tras un perdaf fiindcă se rătăcise pe drum. Da, hărțile rămăseseră în mașina lui Thierry, *mais quand même.* Picnicul pregătit de Cécile într-un coș frumos din răchită includea o prăjitură cu fructe făcută de ea, care însă, potrivit lui Thierry, nu era de talia prăjiturilor cu fructe pe care le pregătea mama lui.

— *En route!****

Nici măcar nu terminaserăm de mâncat.

Atunci a avut loc punctul culminant al acelei după-amiezi. Îndreptându-se spre mașină, în timp ce molfăia resturile unei bucăți de prăjitură, Thierry a alunecat brusc

---

* Ia, zi, maică Nazelle, cum o mai duci?" (*n.tr.*)

** Îți merge bine? Îți merge rău? (*n.tr.*)

*** Gata, plecăm! (*n.tr.*)

pe o balegă de vacă și a căzut pe spate, într-o băltoacă de rahat lichid. Cécile și fetele au izbucnit în hohote de râs. Au râs copios, până le-au dat lacrimile.

— *Vous trouvez ça drôle, vous?** a zis el, fierbând de furie.

Dar exact asta le lipsise. Cécile părea cu douăzeci de ani mai tânără, iar fetele arătau din nou ca niște copii. I-am strecurat cinci euro Hortensei și i-am zis să-i spună lui Lou că eu îi dădusem brânci lui Thierry.

*

Pe drumul de întoarcere spre Allée Notre-Dame, Thierry a pornit sistemul de încălzire în Porsche, ca să i se usuce hainele, așa că mașina putea ca un closet înfundat dintr-o saună. Plin de importanță, când am ajuns a parcat drept în gardul viu din lemn câinesc și mi-a făcut semn să traversez, ca să văd casa părintească.

— Uită-te un pic la șandramaua asta. *Regarde-moi cette bicoque.* E mult prea mare. Întreținerea costă mult prea mult. Soluția: îi bagi la azil și împarți casa în apartamente. Scoți o avere. O mină de aur. Discută cu Lou – ea precis o să-nțeleagă.

Uitându-se la mine, mi-a făcut cu ochiul.

— Nobiddy's parfect!

De data asta am fost de acord cu el.

---

* Vi se pare nostim?! (*n.tr.*)

12

Am fost invitat la masa festivă de Crăciun, *chez les Charpins*. Pentru mine, era prima oară când aveam ocazia de-a petrece câtva timp cu părinții lui Lou și, speram eu, de a-i impresiona în mod plăcut. Dar Crăciunul nu era cea mai inspirată alegere pentru așa ceva.

În vremurile străvechi, oamenii trăiau în hoarde sălbatice. În străfundurile subconștientului colectiv, amintirea acelei epoci încă dăinuie, iar familiile profită din plin de această reuniune anuală pentru a scoate la iveală sentimentele refulate. La suprafață totul pare numai amabilitate și buchete de vâsc, dar sub marțipan stă la pândă Sinele. Cum spunea strălucitul gânditor Roland Barthes – îi cumpărasem una dintre cărți, pentru a o epata pe *agrégée* –, când vine Crăciunul, ne întoarcem toți la *le tuf archaïque* – tuful arhaic.

Britanicii se pregătesc din timp pentru a împiedica vărsarea de sânge. Încă din noiembrie, supermarketurile sunt devalizate, de parcă omenirea ar fi amenințată de o penurie a umpluturii culinare. Cămara este ticsită de Paxo*. Vecinii care nu se mișcă suficient de repede sunt batjocoriți pe la spate. „Prostul! O să pună pe masă un curcan gol pe dinăuntru." Congelatorul este umplut cu

* Paxo este denumirea comercială a unei umpluturi culinare din Marea Britanie (*n.tr.*).

mâncăruri exotice, care nu plac nimănui – *tempura* de scoici pescuite în Pacific, pachete de tăieței chinezești de câte 455 de grame. Dacă se întâmplă ca verii din Yorkshire să pice în vizită neanunțați, nici o problemă – scoți melcii de mare și wokul, apoi toată lumea *à table.*

Nu plecasem din Anglia nepregătit. Portbagajul Mazdei era plin cu bunătăți, inclusiv una bucată puding de Crăciun. Acesta data din 1998 și aparținuse cândva opulentei Emma Driver, care-mi dăduse papucii pentru un mârșav negustor din City, fumător de trabuc. Ca să mă răzbun pentru această ofensă, i-am șterpelit pudingul, care era păstrat cu dragoste într-o cutie de tablă pe capacul căreia se vedea Regina în uniformă, pe cal. Cel puțin știam că măcar plăcerea asta i-o răpisem Emmei Driver. De atunci trofeul se sfrijise, iar acum arăta ca un testicul de cămilă.

Am parcat Mazda cu capota în gardul viu din lemn câinesc și mi-am luat punga festivă din plastic, în care aveam piesa dintre picioarele cămilei, cuibărită lângă pocnitorile cu surprize. Oricât de ciudat ar părea, în Franța nu există pocnitori cu surpriză. Sau, altfel spus, există, dar nu le găsești. I-am explicat lui Lou cum se desfășoară distracția. Fiecare trage de un capăt al pachetului, care face *bang!* Dinăuntru țâșnesc diferite obiecte – pălărie de hârtie, un gadget – cum ar fi un soldat din regimentul de gardă călare, constând în nouă bucățele de plastic, sau un șoricel cu nas fosforescent – și o glumiță.

Exemplu:

— Ce ceață!
— Am văzut și mai rău.
— Unde era asta?
— Habar n-am. Era prea cețos.

De câte ori auzeam bancul ăsta, mă stricam de râs. Totuși, dacă-l traduceai în franceza lui Racine…

— *Mais quel brouillard épais!*
— *J'en ai vu de bien pire.*
— *Où est-ce que vous avez vu de bien pire?*
— *J'en ai pas la moindre idée car, precisément, le brouillard était trop dense.*

...poanta bancului se cam dilua. Lou era sceptică în privința contribuției pe care pocnitorile cu surprize aduse de mine ar putea s-o aibă la creșterea antrenului în familie.

De dincolo de zid auzeam pașii lui Lou pe pietriș. Era un moment crucial. Eram încordat. Am sărutat-o pe obraz – cum se salută ei în familie – și am urcat amândoi treptele mici care duc la ușa din față. În bucătărie, lumea vocifera. Iar un *clafoutis*?

Lou mi-a confirmat bănuiala:

— *Ça barde.*

Discutau despre Shakespeare? Nu. *Barder*, după cum s-a dovedit, însemna „a se certa". Scandalul era în toi.

— *Il y a une couille dans le potage.*

Ce?! Băgaseră un testicul în ciorbă? Ciudată chestie. Aveam și eu unul în pungă.

Problema? Dejunul de Crăciun. În mod tradițional, de Noël, la familia Charpin se servea curcan. Nu și anul acesta. Întorcându-se din Bulgaria cu mașina, Laurent, președintele filialei din Loches a Asociației Prietenii Bulgariei, făcuse un popas în Bavaria, unde un prieten îi strecurase pe șest, la un preț senzațional de avantajos, o mare cantitate de vânat local, care căzuse dintr-un camion. Aducerea prăzii acasă nu fusese o treabă ușoară. Măcelarul local dezmembrase fiara, însă animalul era atât de mare, încât nu puteai vârî bucățile într-o pungă de congelator nici dacă le-ai fi îndesat cu limba de pantofi și ciocanul. De fiecare dată când se oprea ca să-și ude beregata cu un păhărel, Laurent trebuia să scoată vânatul din portbagaj și să se milogească să i-l pună cineva la frigider.

Și cum ați gătit chestia asta după ce ați scos bucățile din pungă? În bucătărie, gâlceava creștea. În stânga noastră, adepții fezandării peste noapte, în dreapta mea, frăția „gătește carnea roz". Rémi, fratele *gauchiste*, care lucra ca mecanic de locomotivă la SNCF, era de părere că vânatul obținut în urma unei vânători era, în mod inacceptabil, „de dreapta". În acel moment, Laurent, care se trambalase sute de kilometri cu hălcile acelea în putrefacție, și-a pierdut stăpânirea de sine.

— Dacă așa credeți, treaba voastră, faceți ce vreți cu el, mie mi se rupe! Din partea mea, n-aveți decât să mâncați afurisiții ăia de canari ai lui Dylan!

Sylvie, deprimată, și-a înecat amarul într-o nouă sticlă de rosé.

Isteria tipică sărbătorilor a început să-și spună cuvântul. Henriette, sora mai mică a lui Cécile, primise cadou de Crăciun o păpușă. Dacă vorbeai într-un microfon ascuns în pieptărașul păpușii, mesajul tău înregistrat era repetat la volum maxim, de fiecare dată când apăsai pe un butonaș plasat exact deasupra poponețului ei din plastic. Cam la fiecare douăzeci de secunde, în toată casa răsuna un glăscior pițigăiat, răcnind: „Hai sictir!" Thierry, furios, tocmai conducea o anchetă pentru descoperirea vinovatului – „*Quelle petite salope a enregistré cette saloperie?*"* Darul primit de Mathilde era un iepuraș pe nume Vanessa (ca Vanessa Paradis), care tremura într-una și se căca în cușcă. Emmeline își pierduse proteza dentară printre pernele sofalei. Dylan, al cărui picior stâng sărea în sus și în jos ca un ciocan pneumatic, se holba în gol, ascultând rap în căști. Albumul în format mare, învelit frumos în țiplă, care prezenta arta flamandă, zăcea nedesfăcut sub pom. Édouard învățase pe de rost care erau ingredientele pentru

* Cine a fost tâmpitul care a înregistrat tâmpenia asta? (*n.tr.*)

pudingul de Crăciun și se plimba prin casă recitându-le ca un papagal: stafide, sultane, nuci, ouă, smântână, bere, coniac. Gisèle înșuruba și deșuruba frenetic cele două sute șaptezeci de beculețe care împodobeau pomul și care se încăpățânau să nu se-aprindă. Era foarte excitată. Mi-a șoptit la ureche un secret. Când umblase prin sertarele lui Laurent, dăduse întâmplător peste cadoul ei – niște chiloței tanga din satin, în formă de inimioară, împodobiți cu diverși ciucurași negri, pufoși –, ascuns bine sub șosetele lui. Precis, *ei* i-i cumpărase și-i pitise acolo. *Le petit coquin!* Pezevenghiul! Până una alta însă, Laurent încerca disperat să sune pe cineva care se afla într-o zonă unde mobilul nu avea semnal, pe când Cécile călca pasionată vestitul sacou roșu al lui Thierry.

— Crăciunul n-ar fi Crăciun fără vestitul sacou roșu al lui Thierry!

Lou își pusese în minte să creeze un *chemin de table* – o ornamentație din frunze, pe toată lungimea feței de masă, confecționată din in alb. În acest scop, a jumulit iedera de pe zidul grădinii îmbrăcat în iederă, dar, după cum s-a dovedit rapid, și sprijinit de cârceii iederii, din moment ce imediat după aceea zidul s-a prăbușit. Vanessa s-a apucat să mănânce frunze de iederă, ceea ce i-a provocat instantaneu o diaree. Ernesto, crezând că iepurașul, asemenea unui șarpe, se golea ca să devină comestibil, bălușea de poftă. Mathilde și-a propus să-l ucidă pe Ernesto cu un cuțit electric pentru tăiat friptura – furnizat, din fericire, fără baterii. Sylvie, pilită, împărțea în jur tăvițe din aluminiu pentru congelator, care, dacă le îndoiai, erau perfecte pentru ambalarea unor cadouri mici, cum ar fi tălpicii, bunăoară, și se căznea să-i adune laolaltă pe toți membrii familiei, pentru a face o poză de grup cu noul ei aparat de fotografiat, pe care-l ținea la spate.

Monsieur și Madame Charpin, părinții lui Lou, păreau oarecum contrariați de turnura pe care-o luaseră lucrurile. Mama lui Lou era o doamnă delicată și amabilă, îmbrăcată cu o rochie albastră, elegantă. Afișa același mic zâmbet laconic ca Lou, dar avea o fire nu la fel de conflictuală, obișnuind să dispară discret în momentele de stres, ca să-și facă o *mise en plis*. Coafările acestea erau pur strategice și reprezentau singura ei metodă de a-și găsi un pic liniștea. De marți până acum, fusese deja de două ori la coafor. Monsieur Charpin era rotofei, zâmbăreț și mai scund decât soția lui. Amândoi au fost extrem de politicoși cu mine. Ba chiar am simțit un fel de compasiune din partea lor. Neîndoielnic, pe sub ochi li se perindase un șir nesfârșit de pretendenți pe care nu mai reușeau să-i deosebească între ei.

Monsieur Charpin fusese veterinar, dar ieșise la pensie. Nu era deloc ceva neobișnuit ca în preajma casei lor să dai peste vreun cățeluș șchiop sau peste vreun arici cu guturai, pripășiți pe-acolo în speranța că magicianul va ieși afară și-i va face bine. Cealaltă pasiune a lui era brânza de capră din regiune. Cu religiozitate i-am ascultat explicațiile despre „cele patru anotimpuri" ale brânzei St. Maure. Varianta de primăvară era o brânză nesărată, proaspăt închegată, care-și lăsa zerul încet, ca o nimfetă transpirată pe un teren de tenis. Delicioasă, dacă o mâncai cu arpagic și usturoi verde – brânza, nu nimfeta. Brânza de vară era o varietate proaspăt sărată, moale, delicată, simplă, însorită – o brânză perfectă pentru plajă. În ipostaza ei matură, St. Maure intră în faza ei tomnatică, mai rezistentă, densă, solidă, perfectă cu un Vouvray de culoarea ambrei. Era o brânză pe care s-o savurezi într-un hamac, într-un lung amurg de septembrie. Dar varianta favorită a lui Monsieur Charpin, pasiunea lui secretă, era minunata St. Maure de iarnă, o brânză maturată luni de-a rândul,

tare, sfărâmicioasă, serioasă, bogată, fragilă ca porțelanul, *la quintessence du chèvre.*

Avea metoda lui specială de *affinage* – metoda de maturare a brânzeturilor. Le ținea sus, pe un *buffet* stil Henric al II-lea, în bucătărie. În fiecare zi, își lua un scaun, se suia pe el și, cu fervoare, efectua o răsucire parțială delicată a regimentului său de brânzeturi preaiubite – cum face un *remueur* cu sticlele de șampanie. Jinduind cu disperare să-i intru în grații, m-am cocoțat și eu pe scaun, ca să studiez procesul de maturare, purtând pe cap o pălărie de hârtie dintr-o pocnitoare cu surprize. Tocmai atunci, Lou a trecut prin bucătărie.

— *Tu as l'air d'un con avec ton chapeau.**

Bon.

Când mobilul a început să-i sune, m-a străfulgerat o neagră presimțire de proporții colosale. Am știut imediat că la telefon era ticălosul de Gérard. Sperasem ca măcar în ziua de Crăciun s-o am pe Mademoiselle Charpin doar pentru mine. *Merde!* Mușchii de pe ceafă mi s-au crispat. Lou părea tulburată. Se întâmplase vreo nenorocire? Vreun pudel de jucărie făcusese iarăși pipi pe roțile lui?

— *Je vois.* Bineînțeles. *Je comprends. J'arrive.*

J'arrive? Ce naiba o apucase?

— *Pauvre Gérard,* a oftat ea.

Pauvre, mon cul.

— Are-o problemă.

Grozav.

— O să trebuiască să mă duc la el.

Am fost ferm:

— Atunci vin și eu cu tine.

— De ce?

— Fiindcă mă pricep la probleme.

---

* Ai o mutră de bou, cu pălăria aia pe cap (*n.tr.*).

Habar n-aveam care era problema, însă nici nu concepeam ca Lou s-o rezolve de una singură. Ne-am luat rămas-bun de la friptura de căprioară și am sărit în mașină. Eu am extras cutia cu scule de sub scaun.

— Ce vrei să faci?

— Mă pregătesc să repar defecțiunea.

— Vrei să repari gâsca?

— Adică i s-a stricat *gâsca*?

Nenorocirea a ieșit repede la iveală. Gérard lua prânzul de Crăciun împreună cu draga lui *maman*. Servitoarea plecase în Portugalia, la familia ei, așa că nu mai era cine să le tranșeze friptura. Mare scofală. Oricum, nu prea înțelegeam îngrijorarea lui Lou. Dacă ești putred de bogat, n-ai decât să suni la Inter-Gâsca. În cel mult o oră, îți trimit un tehnician care-ți dezosează zburătoarea în doi timpi și trei mișcări.

Dar nu. Toată chestia asta, bineînțeles, nu era decât un tertip al lui Gérard. Căutase doar un pretext ca s-o vadă pe Lou a lui, am declarat eu, pe un ton incriminator. Nicidecum, m-a asigurat ea. Nu-i stătea în fire să facă așa ceva. Era încă un indiciu al depresiei profunde care plana asupra lui.

— Ce coincidență, am mințit. Sunt as la gâște.

Singura chestie comestibilă pe care-o decupasem în viața mea era un piept de curcan cu os cu tot, la un foc de tabără, cu școala, când aveam șapte ani, dar n-aveam de gând să mă dau de gol.

— Mă mir, am mai adăugat, chipurile, consternat, că Gérard nu se pricepea să taie friptura de gâscă.

Fraza aceasta comporta un subjonctiv – *qu'il ne sache pas découper*, care, spre mândria mea, îmi ieșise bine.

— În Anglia, am continuat eu, domnii știu să tranșeze păsările.

Mazda a ajuns pe Boulevard Béranger, în fața Palatului Mortier. Tocmai mă pregăteam să apăs pe sonerie, când Lou a scos o cheie din geantă. *Allons donc!* Pesemne că făcea rondul orătăniilor mult mai des decât mi-ar plăcea mie să cred. Am traversat curtea, călcând pe pietrișul care ne crănțănea ca fulgii de orez Rice Crispies sub tălpi. Construcția masivă din piatră albă era bogat împodobită și sinistră, ca o morgă de Crăciun. Nenumărate beculețe scânteietoare făceau tot posibilul pentru a o mai înviora un pic. Zadarnic. De o parte și de cealaltă a intrării, niște dafini stăteau în poziția de drepți. În vestibul erau atârnate tapiserii somptuoase, una dintre ele înfățișând o duduiță medievală pe care un unicorn foarte insistent o giugiulea cu botul. Într-o altă tapiserie, o armată de războinici însetați de sânge se atacau unii pe alții cu bucăți de kebab. În jurul piciorului unui uriaș pom de Crăciun se vedea un morman de false cadouri în ambalaje argintii, pentru a lăsa impresia că locatarii erau îndrăgiți și iubiți.

Gérard avea o mutră de bidon turtit. I-am spus bancul cu ceața, ca să-l înveselesc, dar n-a fost atent. Am străbătut o serie de săli de primire, una mai dizgrațioasă decât alta. Pe un perete din bucătărie era înșirată o vastă colecție de cratițe din cupru, alături de o plită de gătit gigantică, marca La Cornue – ceea ce părea exagerat pentru niște persoane care pregăteau doar ouă fierte în apă, servite pe felii de pâine prăjită.

Am extras gâsca din cuptor cu destulă dificultate: cântărea cam nouăsprezece kile. Lou a înfipt un cuțit în pulpa zburătoarei. N-a țipat, ceea ce a fost un semn bun. Zeama cărnii era, totuși, cam roz. Trebuia să mai stea cel puțin patruzeci și cinci de minute. I-am lipit un leucoplast peste rană și am vârât-o înapoi în cuptor. Gérard a plecat s-o informeze pe maică-sa.

Am decis să mă pregătesc pentru operație. Acțiunea de tranșare necesita acuratețe și relaxare. Un bazin interior

în spațiul unde odinioară fuseseră grajdurile îmi atrăsese privirea, când traversasem curtea. Lou a rămas în unul dintre saloane, citind dintr-un imens album luxos despre subiectul crucial al speciilor de papagali dispărute.

Am trecut înapoi prin curtea cu pietricele care făceau *cranț-cranț*, ca niște cereale pentru micul dejun. Două uși mari de sticlă au alunecat silențios la o parte, deschizându-se spre căldura din baie turcească dinăuntru. Nu aveam slipul pe mine – nu face parte din echipamentul de bază al tranșatorului de gâște –, dar, mânat de-o fantezie insolentă, am decis că scăldatul în pielea goală era foarte recomandabil în situația de față. M-am aruncat în apă și m-am bălăcit ca o balenă fericită, cântând *A Life on the Ocean Wave*, în timp ce iarna geroasă desena flori de gheață care străluceau pe geamul ușilor despărțitoare. Asta era viața care-mi convenea. Eram făcut pentru lux. Așa-mi plăcea să petrec de Crăciun, bălăcindu-mă încântat în *Le Grand Bleu*. Goana după domnișoara Charpin, oricât de plină de riscuri și istovitoare ar fi fost, avea totuși momentele ei captivante.

Când am revenit în Castelul Melancoliei, Gérard a observat imediat că aveam părul ud. S-a făcut și mai palid. O nouă înnegurare i-a umbrit fața. Cum de îndrăznisem să fac baie în piscină fără permisiunea salvamarului?

— Sper că ți-ai suflat nasul.

Ce naiba voia să spună? Am traversat din nou curtea până la piscină.

— Ia uite.

Am examinat amândoi suprafața bazinului.

— Ce-i aia?

Suprafața apei din piscină, care începea să se liniștească după zbenguielile delfinului uman, era presărată cu un fel de meduze minuscule, transparente.

— Mormoloci?

Gérard era furios.

— Sunt muci.

— Poftim?

— *De la morve.* Nu ți-ai suflat nasul înainte să-noți, a zis el și mi-a dat un minciog. Nu care cumva să vadă mama așa ceva. Pescuiește-i imediat.

— Ce să pescuiesc?

— Mucii.

Și a pornit vijelios înapoi spre casă.

*

Madame Mortier a coborât în salon. Cred că avea cam o sută cincizeci de ani. Îmbrăcată în negru, din cap până-n picioare, lividă ca o moartă și machiată din greu, de parc-ar fi fost o cioară îmbrăcată pentru carnavalul de la Rio. I-am dat o pocnitoare cu surprize, ca s-o înveselesc.

— E un joc! am strigat. Trage fiecare de un capăt, și *bang.*

Am tras amândoi. A făcut *bang.* Doamna nici măcar n-a tresărit. Pesemne că siguranțele îi săriseră de multă vreme. Gluma s-a fâsâit. Am dat s-o readuc la viață.

— Da da da.

Se uita la mine de parc-aș fi fost nebun.

— Ce e galben și se-nvârte cu treizeci și trei de rotații pe minut?

Tăcere.

— Răspuns: o omletă pe un pick-up.

Tăcere. De pe craca ei uscată, cioara m-a privit cu dispreț. După care:

— În Franța, monsieur, nu ascultăm omlete.

Toată chestia asta îi depășea puterea de pricepere. Fiul ei se scălda în bani. Afacerea lui era înfloritoare. Ce naiba o apucase pe Lou Charpin să umble cu un măscărici care asculta ouă?

Bucătăria dădea semnale de fum. Mi-am pus un șorț, renunțând însă la mănușile de protecție, pe care le-am azvârlit deoparte. În timp ce Lou punea masa, m-am apucat să transfer gâsca din tavă pe un platou mare, vârând o lingură lungă de lemn pe sub ceea ce presupuneam că era spatele zburătoarei. Dar pasărea asta avea o configurație ciudată. De fapt, unde începea și unde se termina? Avea niște brațe foarte lungi – dacă se poate spune că păsările au brațe – și niște coate imense. Am întors gâsca pe cealaltă parte și i-am împins cuțitul în piept. *Ddooiingngg.* Era toată numai os. Dacă-i trăgeai una cu lingura, avea ecou. Exact ca mămicuța lui Gérard.

Mi se părea uimitor. Ar trebui ca păsările din ziua de azi să se vândă marcate cu niște linii punctate, ca să știi pe unde să tai. Am aruncat o privire pe rafturi, sperând să găsesc o carte despre găște, și-am dat peste planul zburătoarei într-o valoroasă ediție din secolul al XIX-lea a unui *Larousse de la Cuisine*, pe care, din păcate, a trebuit să-mi pun degetele soioase. Cu ajutorul planșei din carte, am făcut o incizie. *Pfleoșc.* Gâsca a împroșcat cu umplutură până pe pardoseală – caise, prune, cuscus, cizme vechi de cauciuc, muci din piscină. Am cules toată chestia de pe jos, cu un deget îndemânatic, am băgat-o la loc înăuntru și am închis gaura cu o bucată de leucoplast. Gâsca începea să semene cu un mardeiaș după cincisprezece runde în ring cu Mike Tyson.

Evrica! În sertarul mesei din bucătărie, un cuțit electric pentru decupat carnea. Exact cum recomanda doctorul. *ZZZZZZZ.* Fantastic. Cuțitul era devastator de eficient. Într-o clipită am tăiat toată chestia în două. Bucățile s-au desprins și au căzut pe spate. Eu, la fel. Începea distracția, în sfârșit. Pe urmă am tăiat iar fiecare jumătate în două. Aveam acum patru sferturi de gâscă lăfăindu-se pe platou în fața mea. Tabloul sugera cumva consecințele unui

dezastru, dar marele avantaj al operațiunii de tranșare în sferturi era că, dacă ălora nu le plăcea cum arăta acum gâsca, n-aveau decât s-o lipească la loc cu Superglue. În fundul frigiderului zăcea o salată verde obosită. Am tăiat salata în fâșii – *ZZZZZZZ* – și am aruncat rămășițele peste gâsca tăiată în sferturi, ca să arate bine. Superb. După aceea am turnat grăsimea de pe fundul platoului peste carne. Grăsimea de gâscă e foarte bună pentru artere. În sud-vestul Franței, unde oamenii se spălă pe dinți cu *foie gras*, nu există bolnavi de inimă.

Apoi am adus friptura la masă. Madame Mortier și odrasla ei păreau oarecum surprinși. Era altfel decât le-o pregătea bona.

— Gâscă, am anunțat. *À l'anglaise!*

— *Ah bon.*

— Metoda tradițională. Tăiată în patru. Mâncarea preferată a Reginei, care nici nu s-ar atinge de-o gâscă tranșată altfel.

Erau suficient de snobi încât să înghită orice. Inclusiv gâsca. I-am lăsat la masă, zgâindu-se la porțiile lor imense de pasăre mutilată.

— Și dacă aveți necazuri cu desertul, am adăugat, cu un aer dezinvolt, *pas de problème*. Dați-ne un telefon și se rezolvă.

*

Când ne-am întors, pe Allée Notre-Dame domnea haosul. Simțeai încordarea de-afară, peste zid. Situația era atât de gravă, încât am lăsat Mazda în mâinile de nădejde ale călugărițelor, care, sesizând amploarea tragediei ce se desfășura în jurul mesei de Crăciun, deciseseră să-și ofere serviciile, ocupându-se de parcare.

În casă, ruptura dintre triburi se adâncise. O jumătate a familiei mâncase carne roz de căprioară, cu gust de meduză

de cauciuc. Cealaltă jumătate aştepta şi acum să se facă friptura. Sylvie, într-o tentativă disperată de-a tămădui rănile, îi convinsese pe adepţii fezandării să mănânce meniul de-a-ndoaselea, astfel încât întreaga familie să se poată reuni, în fine, în jurul mesei. Prin urmare, începuseră cu pudingul. Uitasem să le spun să-l coacă. Rezultatul: în loc să-l fiarbă la *bain-marie* timp de vreo patru ceasuri, mâncaseră testiculul de cămilă crud şi erau pe punctul de-a chema doctorul. Odraselele lui Thierry şi Cécile răcneau îngrozitor. Li se terminaseră bateriile şi păpuşile lor nu mai puteau să spună „Hai sictir". Ernesto, într-o criză de frustrare, mâncase cuşca iepurelui. Emmeline pierduse o literă din noul ei Scrabble cu piese din fildeş, iar acum dezmembra sofaua ca s-o găsească. Gisèle îşi desfăcuse cadoul, care se dovedise-a fi o brăţară. De ce o brăţară? Femeia era complet derutată. Unde erau chiloţeii?

Ca să scap de explozia bombei, am ieşit în grădină, unde m-am ciocnit de Laurent, care purta o convorbire pasională şi secretă la mobil, într-un fel de bulgărească pocită, am presupus eu. Părea jenat că-l prinsesem în flagrant delict.

— Să nu-mi spui că ştii bulgăreşte.

— Nu, Laurent, zău, nu ştiu.

— Să nu-mi spui...

În clipa aceea, Gisèle a ieşit din casă, cu Dylan prăbuşit în braţele ei. Fiul ei avea conjunctivită acută. *Uitaţi-vă la ochii lui ce roşii sunt.* Mititelul de el, o fi din cauza polenului. Laurent şi-a ieşit din minţi.

— Polen?! Ce polen?! Cine-a mai pomenit polen în decembrie? E năuc de la droguri.

— Năuc?

— *Il est complètement foncedé, ton fils.**

---

* Fiu-tău e complet drogat (*n.tr.*).

Două remarci lingvistice sunt necesare aici. Prima se referă la *verlan.** *Défoncé* de la coadă spre cap dă *foncedé.* Drogat. A doua remarcă se referă la utilizarea adjectivului posesiv. În franceză, când vrei să te speli pe mâini de-o problemă, o atribui altcuiva. Fiul nostru – *notre fils* – a devenit imediat *ton fils.*

— Cum a făcut asta?

— Cum face toată lumea ca să se drogheze, *ma chérie. Il a fumé du shit.***

Pentru Gisèle, lumea toată s-a prăbușit. În ochii ei, Dylan rămăsese același băiețel de nouă ani, cuibărit seara în pătuț și citind *Bambi.* Cum să fie drogat?! Gisèle era gata să leșine. A trebuit s-o sprijin, ceea ce n-a fost deloc o treabă ușoară, având în vedere că, la rândul ei, îl sprijinea pe Dylan.

La faza asta, Rémi s-a dus în grădină, cu o mutră sumbră. M-a tras după el într-un colț întunecos; expresia sinistră și amenințătoare de pe chipul lui era cumva atenuată de puloverul de Crăciun, cu doi elani zburdalnici pe piept, pe care i-l tricotase Sylvie. Ne-am oprit sub un brad din care picura rouă.

— *Tu fricotes avec ma petite sœur****, a mârâit el.

Nu știam exact ce înseamnă *fricoter,* dar am prins ideea.

— *Attention. Fais attention.*

M-a prevenit, ridicând degetul. Dacă mă punea naiba să-i fac fetei ceva nasol, gașca de caftangii mafioți din familie mă făcea arșice. După care huliganul s-a topit în bezna din *potager.*

Eram stupefiat. Totul o luase razna. Dylan era un drogat, pe Emmeline o apucaseră pandaliile, Édouard recita

---

* În franceză, argou convențional, constând în inversarea silabelor anumitor cuvinte (*n.tr.*).

** A fumat haşiş (*n.tr.*).

*** I-o tragi lui soră-mea (*n.tr.*).

pudingul de Crăciun, Laurent se giugiulea pe bulgărește, iar eu tocmai primisem o amenințare cu moartea de la SNCF.

Dintr-odată s-a auzit un zgomot groaznic: căzuse un raft în magazia cu unelte de grădinărit. Liniște. Pe urmă, glasul lui Sylvie s-a înălțat peste grădina hibernală, pițigăiat și cherchelit, cântând o dezolantă variantă a capella a cântecului *Some Day My Prince Will Come.*

Crăciunul rămâne imbatabil.

13

În a doua zi de Crăciun, am invitat-o eu pe Lou la masă.

Revista feroviarului, *La Vie du Rail*, publicase recent un articol despre mâncărurile afrodiziace. Autorul recomanda stridiile, care gâdilau cerul gurii și alte zone mai puțin accesibile. Am cumpărat o duzină ca să fac experiența. Infructuos, din păcate; mi-a fost imposibil să le deschid. Am încercat cu diverse scule – șurubelniță, ciocan, rangă –, dar degeaba. Am azvârlit cu ele de perete, dar n-am reușit decât să stric tencuiala. O moluscă extrem de neimpresionabilă.

În ultimă instanță, am schimbat eroticul pe exotic. *Un crapaud dans le trou** ar merge la marele fix. Ce putea fi mai gustos decât niște cârnăciori în aluat? Fericit, mi-am petrecut toată după-amiaza răsucind pe genunchi crochetele din tocătură de porc și ierburi aromate, cum făcea focoasa Carmen în fabrica de trabucuri.

Dar, până la urmă, n-a ieșit cum doream. Bolboroseala din calorifere m-a trezit brutal în toiul nopții, propunându-mi o nouă interpretare a suitei *Muzica apelor* de Händel, așa că a doua zi eram tensionat. Lou părea și ea pe

* În franceză, „o broască în gaură" este traducerea textuală a sintagmei englezești *a toad-in-the-hole*, care înseamnă „cârnăciori în aluat" (*n.tr.*).

ace. Neliniștea i se întipărise pe frunte, încruntarea luând forma unui pescăruș care se pregătea să-și ia zborul.

— Tu ce faci de Anul Nou, Mike?

Pronumele m-a luat prin surprindere. „Tu", nu „noi"? În subconștientul meu, presupusesem că „noi" aveam să petrecem împreună undeva, înconjurați de serpentine colorate, șampanie caldă, homari canadieni și bună dispoziție. Ce-i drept, în Franța, te hotărăști unde faci Anul Nou și cu cine cam din luna ianuarie a anului precedent...

— Am crezut... probabil da... că noi doi, știi... am încercat să fac pe grozavul.

— *Ça ne va pas être possible, Mike.*

Pescărușul și-a luat zborul și mi-a aterizat pe frunte.

— Dinainte să ne cunoaștem, i-am promis lui Gérard...

Encore lui! Durerosul adevăr ieșea la iveală. Lou era manechinul pentru noul catalog de la Optica Mortier. Făcuseră deja ședințe foto la castele, în podgorii și la vânătoare –, iar acum urmau să pozeze secvențele finale pentru noii ochelari de soare heliomați – unde? În Bognor? Nu, domnule. În Mauritius. Lou regreta sincer, dar cum să-l lase baltă pe Gérard la pagina 34? Bineînțeles, nu exista absolut nici un motiv să fiu supărat sau gelos.

Departe de mine să-l suspectez de intenții necurate pe un optician de provincie, părăsit de iubită, amărât și deprimat. M-am străduit să fiu elegant, făcând paradă de câteva subjonctive – în genul *Je ne sais pas que tu aies rien à me reprocher* –, dar preafrumoasa mea n-a ascultat. Plecase deja cu mintea la plajă.

A încercat totuși să mă înveselească, învățându-mă un cuvânt nou. Aveam noi un joc: în fiecare zi, un cuvânt nefolositor. Astăzi a fost rândul lui *splanchnique*, care însemna ceva care ținea de viscere. Crochetele mele cu carne aveau un gust *splanchnique*. Numai că astăzi nu-mi ardea de așa ceva. Păcat. Nu-ți face griji din cauza mea,

mi-am zis, plângându-mi de milă. O să stau singur în ploaie, molfăind *une biscotte.*

În timpul nopții, caloriferele au bolborosit compătimitor. A doua zi dimineață, măcar păsărelele s-au bucurat de resturile crochetelor pregătite de mine.

Quelle vie.

*

Et voilà. Lou plecase. O luase din loc. Se cărăbănise. *Partie. Évanouie. Elle a pris la poudre d'escampette.* Ce expresie penibilă.

Până în ultima clipă, tot mai sperasem. Că taxiul nu va veni la timp. Că va fi grevă. Eram în Franța, în fond. Măcar o mică mișcare de protest. Un controlor de trafic aerian care să se împiedice de-un covor. Un hamal care să-și strivească degetul într-o ușă batantă. Nu, degeaba. De data asta, nu s-a întâmplat nimic.

La 7.20 a.m., dusă a fost. *Ni vu, ni connu,* cum zic ei. Am rămas singur la ea în apartament. Singur cu hainele ei, cu parfumul ei plutind în aer, cu pachetul ei de batiste de hârtie. *Smiorc, smiorc.* M-am șters la ochi. Nici măcar nu-și uitase pașaportul. Mortier câștigase. Ai ieșit învingător, broscoi optic ce ești. Pe mine m-a dat la fiare vechi. M-a lăsat de izbeliște. *Ariadne auf Lilo.* Plecaseră împreună în Oceanul Indian, lăsându-mă baltă în butoiul cu melancolie.

Am găsit un atlas și am desenat un cerc roșu în jurul Insulelor Mauritius. Mi-am imaginat hotelul, cu colibele lui precare cocoțate pe catalige și cu acoperișurile colcăind de guzgani și duhnind a gripă aviară. Ce maghernițe! Precis că, după ce se chinuiseră zece ore înghesuiți în avionul meschin, se așezaseră la masă, într-o cantină colonială, unde niște sclavi sărăntoci le serviseră creveți sleiți. Parcă-l vedeam pe Gérard dând tururi prin piscină pe

un Quad gonflabil, căcănarul. Cu telecomanda mea cibernetică, am teleghidat de la distanță niște piranha sub hidrobicicleta lui. *Bonnes vacances, Gérard.*

Și unde urma să doarmă fiecare? m-am întrebat. *Chambre à part,* mă asigurase Lou. Fiecare în camera lui. Dar nu mă prosteau ei pe mine. Parcă-l vedeam, în toiul nopții, târându-se în patru labe pe coridor, implorând-o, milogindu-se, râcâind la ușa ei. *Lasă-mă să intru. Am probleme cu gâsca.*

Tours s-a posomorât. Rue de Bordeaux, cândva o stradă plină de animație, își pierduse șarmul. În maiestuoasa piață din centrul orașului, fântânile abia mai țârâiau nevolnic. Platanii de pe Boulevard Béranger se cojeau de frig. Între mine și oraș nu mai existau afinități. Fritz, elefantul împăiat din grădina muzeului, nu mai părea în pericol să se ridice pe picioarele dindărăt, ca acum câteva sute de ani. Lou plecase și apăsase pe întrerupător. Toată vraja se stinsese. Am decis să mă retrag la Toison.

Satul, am descoperit, fusese invadat de o armată de Moși Crăciuni. Asemenea lui Arsène Lupin, se cățăraseră pe ziduri, agățându-se de hornurile caselor sau lipindu-se scânteietori de burlane. Unul dintre ei, amărâtul, spânzura de-o streașină, cu un lanț din hârtie de cadouri strâns fatal în jurul gâtului. Altul fusese luat pe sus de vântul puternic și azvârlit pe burtă, în mijlocul drumului, unde zăcea lat ca un bețivan în ziua de 14 iulie. La Veuve Cognette, care avea cârciuma Toison d'Or, își împodobise ușa de la hambar cu nenumărate cutii goale, frumos ambalate, care se loveau unele de altele și se zgâlțâiau în rafalele reci ale vântului.

La Mouzay părea și mai rău. Marcellin era din nou cătrănit. Monique plecase la soțul ei, Louis, pe platforma petrolieră din Marea Nordului. Statornic în sentimente, Marcellin vrusese să se ducă după ea și mă rugase să vin

cu el. Dar perspectiva de-a petrece noaptea de Anul Nou închis cu Marcellin și o cutie de serpentine colorate într-un Citroën Picasso parcat cu fața la Marea Nordului nu m-a tentat deloc.

În realitate, invitația nu era chiar atât de generoasă și dezinteresată. Marcellin avea nevoie de un șofer. Clanului Tasmalou îi venise ideea, într-un acces de euforie, să decoreze ferestrele îmbâcsite ale localului Toison d'Or, care erau acoperite cu un strat gros de gudron, produs în cincizeci de ani de fumat Gauloises non-stop. În acest scop, au cumpărat câteva tuburi de spray cu zăpadă *instant*, de la Bricorama. După ce au terminat cu ninsoarea la cârciumă, s-au apucat să orneze geamurile Citroënului lui Marcellin, ca să-l mai înveselească un pic și pe bietul băiat. Efectul a fost artistic, dar periculos. Era ca și cum ai fi condus o sanie spre Polul Nord. Nici măcar cu racleta n-au putut îndepărta mizeria aceea de pe geamuri. Père Jules a fost cel care-a venit cu soluția. Nu trebuia decât să toarne o sticlă de *gnôle* în spriițierele de parbriz. Evrica. Zăpada și ștergătoarele s-au topit într-o clipită. Din păcate, Marcellin a fost oprit de jandarmi pentru un control de rutină și a fost declarat beat din cauza aburilor de alcool. I-au luat carnetul pe timp de trei luni, așa că acum era privat de plimbarea lui de agrement pe coasta Mării Nordului.

Am acceptat totuși să-l duc cu mașina la Loches, ca să ridice darul de Crăciun pentru Monique. Garage du Mail era punctul de colectare pentru comenzile prin poștă de la firma La Redoute. Înroșindu-se un pic, Marcellin mi-a arătat pagina din catalog: un combinezon din satin roz cu niște chiloței tanga asortați. Combinezonul, 90% poliamid, era tivit cu danteluță albă și avea un șliț sexy în dreptul coapsei stângi. Bretele ajustabile, subțiri ca niște spaghete,

și funde roz între cupe. Ținuta perfectă pentru a conduce autobuzul școlii.

Tocmai când ieșeam din Garage, am dat nas în nas cu Ariane Tricot. Buzele ei au înflorit într-un zâmbet pirotehnic incendiar.

— *Je suis super contente de vous voir, Maï-quel**.

Îngrozitor.

— *Alors, la petite prof?***

Încerca s-o minimalizeze.

— *Comment va-t-elle? Vous fêtez où le Nouvel An?****

Credea, probabil, că ne duceam la Butlins.

— *Nous partons à Marrakech*, am mințit eu.

Mare prost am fost. Și familia Tricot pleca tot la Marrakech. De fapt, *le tout Loches* alegea calea sukului. Obligatoriu, *neapărat*, trebuia să ne întâlnim acolo. Iar am tras o minciună. Nu, noi plecam mai bine zis în Sahara, într-o oază îndepărată, renumită pentru absența ei de pe orice hartă.

Ariane a fost dezamăgită, dar intrigată de pachetul meu comandat prin poștă.

— *On lui achète des cadeaux à La Redoute?***** a întrebat ea în gura mare.

Da. O uniformă de șoferiță de autobuz. I-am promis lui Ariane că ne vom întâlni la întoarcerea din călătorie.

— *Au revoir, Ariane!*

— *Au revoir, Maï-quel.*

Acel *Maï-quel* al ei, cândva răvășitor, m-a lăsat rece. Inima mea era în Oceanul Indian.

---

* Sunt superîncântată să te văd, Maï-quel (*n.tr.*).

** Și profesorica? (*n.tr.*).

*** Ce mai face? Unde sărbătoriți Anul Nou? (*n.tr.*).

**** Mai nou îi cumpărăm cadouri din catalogul *La Redoute?* (*n.tr.*).

*

Singur în casă, m-am așezat la masa de lucru câteva ceasuri și am scris următorul text în franceză:

La maison, au lever du soleil, est un rêve automnal. Embrumée de volutes nébuleuses, esquissée dans des pastels à la Chardin, la demeure, cachottière, entre et sort de l'épaisseur d'un rêve. Un soleil orange, lourd et lointain, se hisse au-dessus de la frontière estompée du jour. C'est l'hiver, saison où tout, herbe, branche, racine, écorce, s'imprègne de la feuille morte.

Traducerea:

Când răsare soarele, casa pare un vis de toamnă. Prinsă în fuiorul negurilor învolburate, ca un crochiu în pasteluri à la Chardin, clădirea, poznașă, intră și iese din pâsla unui vis. Un soare greoi și îndepărtat se cocoață deasupra hotarului estompat al zilei. Este iarnă, anotimpul frunzelor moarte, care își pun amprenta asupra naturii întregi – iarbă, ramuri, rădăcini, scoarțe de copaci.

Pe scurt, un mare căcat.

De ce m-aș mai obosi să impresionez o *agrégée* cu franceza mea pedantă, când exact în acel moment ea se juca de-a v-ați ascunselea cu vânătorul de gâște pe coridoarele hotelului tropical?

A doua zi, am simțit că nu mai puteam. Nu concepeam să încep anul fără Lou Charpin. Trebuia să fim împreună. Distanța era inacceptabilă. M-am dus înapoi pe Allée Notre-Dame. Mașinile erau parcate care cum apucase. Domnul apoplectic de peste drum se făcuse stacojiu. Ar fi trebuit să iasă toți din casă când bătuse de miezul nopții,

ca să parcheze pe cealaltă parte a străzii. Nu făcuseră asta. Civilizația occidentală se ducea de râpă.

Am mângâiat zidul vechi, plin de crăpături, împodobit cu dantela lui de iederă peste cărămizile măcinate de vremuri. Iubeam zidul acesta. Era zidul lui Lou. De cealaltă parte a lui, adânc în măruntaiele bucătăriei, membrii familiei Chardin se sfâșiau pesemne în bucăți chiar în acel moment. Fără mine. Eram ca Pyramus din *Visul unei nopți de vară.*

„*O zid! O dulce, o scump zid!*"

Eram asemenea amantului însingurat, la sfârșitul peliculei *In the Mood for Love*, murmurându-și pasiunea între firidele zidului din piatră.

Faptul că mă aflam în preajma familiei ei nu mi-era de-ajuns. Îmi doream să fiu și mai aproape. Dacă nu puteam fi cu Lou, ei bine, atunci măcar s-o mănânc.

Bezmetic ca un liliac scăpat din iad, am gonit cu mașina până la Vouvray. Miracol! În dimineața de Anul Nou, la mezelăria Hardouin era deschis. Asta numesc eu serviciu în beneficiul clientului! Dacă se întâmplă ca pe vreun țicnit părăsit de iubită să-l apuce cheful, pe ultima sută de metri, să guste niște *andouillette?*

Ajuns înapoi acasă, am despachetat ceremonios viitorul festin. Mi-a luat un ceas ca să înduplec un foc de lemne să producă tăciunii aprinși de care aveam nevoie. Am curățat ciupercile, am tocat usturoiul și pătrunjelul, am înăbușit în unt câțiva cartofi gălbiori și am deschis o sticlă de Vouvray dulceag din 1995, un vin cu buchet bogat, astringent, mieros – divin după douăzeci și trei de minute la frigider.

À table. Am pus frumos cartofii aurii și crocanți, bine îmbibați cu unt și pufoși la mijloc, pe un platou mare, oval, un pic crăpat. În mijloc, am așezat minunăția de *andouillette*, fierbinte de pe focul de lemne, cu pielița

pârlită, sfâșiată, mirosind puternic a măruntaie afumate, și, în cele din urmă, gustoasele *girolles*, cu aroma lor de frunze de stejar, pe care la sfârșit de tot le tăvălisem într-o *noix de beurre*, cu pătrunjel și usturoi.

— *À toi, Lou*, i-am urat. *Absente de mon lit, présente à ma table.**

O a doua sticlă din același Vouvray de culoarea ambrei s-a deschis singură, ca prin minune. Cherchelit, dar fericit, m-am așezat pe bancă în grădina unde, subit, se făcuse cald și bine și, privind spre cerul nopții, am cântat către sud melodia mea favorită. *Ma Préférence*, de Julien Clerc: *Mais elle est / ma préférence à moi.*

Cu o delicatețe nemaiîntâlnită, căței din corul lui Matou mi s-au alăturat din curtea fermei vecine, ca un ecou prelung al sentimentelor mele.

Ma préférence à moi.

* Absentă din patul meu, prezentă la masă cu mine (*n.tr.*).

14

Eram cumva paranoic? Oare Lou Charpin se folosea de mine?

Când s-a întors din Mauritius, era ca Ariane *en super forme*, total imperturbabilă la comentariile mele despre monotonia crustaceelor și incidența opticienilor în patru labe pe coridoarele unor hoteluri de lux. Am primit o droaie de cadouri: un colier din scoici, care mă făcea să semăn cu un funcționar bancar întors din Honolulu; un tricou pentru pigmei, pe care scria *Kiss Me Quick* în dialect; și – cadoul pe care l-am prețuit cel mai mult – o cutie de tablă conținând niște păstăi de vanilie proaspete. Păstăiile m-au înveselit enorm. O păstaie era ceva personal, diferit, semnificativ. Nu prea știam ce să fac cu ele, așa că am strecurat câteva în sertarul meu cu chiloți, ca să le confere un parfum exotic. Pe urmă am plecat amândoi să vedem un film de Jacques Rivette, fostul erou al Noului Val.

În timpul proiecției, mi-am dat seama că ședeam pe o păstaie destul de lipicioasă. Preocuparea de-a o muta într-o poziție ceva mai confortabilă, prin diferite contractări tactice ale mușchilor fesieri, mi-a oferit un excelent remediu împotriva plictiselii induse de *La Nouvelle Vague* a cinematografiei franceze.

Pielea lui Lou, bronzată în nenumăratele ceasuri de lenevit pe plajă, nu avea urme de ochelari de soare. Oare Gérard trăsese la repezeală câteva instantanee, după care

își poftise manechinul să i se alăturі în activități mai plăcute de petrecere a timpului liber? Am făcut în treacăt această remarcă. Lou a ripostat, spunându-mi că n-ar strica să încetez odată cu toate comentariile sardonice despre colibe de stuf, homari și bifocali.

Ianuarie este luna cadourilor de Anul Nou – *les étrennes*. Oamenii se duc în vizită la diverși membri ai familiei, pe care nu i-au mai văzut din aceeași perioadă a anului precedent și pe care, dacă n-ar fi existat tradiția acestor *étrennes*, nici nu i-ar mai fi văzut vreodată. Bernard și Denise, unchiul și mătușa lui Lou, erau un exemplu tipic în acest sens. Cei doi erau proprietarii unui mic lanț de supermaketuri cu produse pentru „meșterul casei", care se deschideau seara târziu, pentru a satisface nevoile obsedaților care nu puteau să adoarmă până nu reparau robinetul.

Denise, mărunțică, durdulie și primitoare, a venit să ne deschidă. Îmbrăcată cu o rochie înflorată, cu volănașe de dantelă, semăna cu o buiotă de la Laura Ashley.

— *Tiens! Les jeunes!**

Ceea ce eu am luat drept un compliment.

— *Vous êtes donc le fameux Mikaël.*

Adjectivul *fameux* sugera, probabil, că se discutase despre mine și că eram o marfă nouă.

— *Le copain anglais de notre chère Loulou.***

Copain avea conotația că eram prieteni încă de la cinci ani, când mergeam împreună la Clubul Poneilor, ceea ce excludea orice fel de pasiune și sentiment intens. Amant sau iubit ar fi fost cumva mai pe gustul meu, dar ar fi însemnat să pretind prea mult din partea unei buiote înzorzonate.

---

* Ia te uită, au venit tinerii (*n.tr.*).

** Amicul englez al scumpei noastre Loulou (*n.tr.*).

Bernard era o personalitate marcantă în Clubul Rotary din localitate și un om extrem de mândru de regiunea lui. În casa lor existau acuarele cu Valea Loarei pe pereți, perne brodate cu castelele, pe fotolii, și diverse proverbe locale obscure, de genul „viermele timpuriu nu prevestește nimic bun", pe farfuriile decorative. Masa gemea sub greutatea bunătăților specifice zonei – *rillons, rillettes*, cap, urechi, coadă, copite, sprâncene, fudulii. Un porc pe care să-l asamblezi singur.

Bernard deplângea starea Franței. Ce-i lipsea acestei țări era un politician ca *la dame de fer* –, Mrs T. a noastră, cu părul ei clătit cu albastru de metil și cu voința ei de fier. Cineva care să pună țara pe roate. Fiindcă țara asta pierduse trenul și se ducea de râpă. Prea mulți *fonctionnaires*, prea mulți *bolchéviques*. Ca să-l mai înveselesc un pic, i-am oferit o bucată de porc. Denise s-a uitat la mine îngrozită.

— *Ç'est interdit!*

De ce să nu aibă voie? Bernard nu arăta nicidecum ca un proaspăt convertit la islam. Lou nu-mi spusese nimic despre problema lui? a întrebat Denise. Așteptam explicația cu sufletul la gură.

— *La constipation, évidemment!* a zis ea, îmbiindu-mă cu platoul. Ia niște cap de porc, te rog, Mikaël.

Neplăcerile constipației, ne-a explicat Bernard, în timp ce platoul cu *charcuterie* își făcea rondul, puteau fi atenuate mulțumită unor paliative – laxative osmotice, laxative lubrifiante și, desigur, vechile noastre prietene, laxativele rectale.

— Dar, te rog, mai ia niște *pâté*.

Pe piață se găseau din belșug tot felul de expediente, a continuat el. Bunăoară, exista Spagulax, care, datorită cojilor pe care le conținea, mărea greutatea fecalelor și le schimba consistența.

— O felioară de *andouillette*?

Și Parlax – care, totuși, având un conținut generos de parafină, putea provoca o secreție anală excesivă.

— Sper că *les rillettes* nu mi-au ieșit prea grase!

— Nu, deloc. *Pas du tout.*

Din păcate, nici unul dintre aceste leacuri miraculoase nu avea efect în cazul lui. Scaunul rămânea tare ca piatra. Bernard a bătut în masă. La el nu era o constipație banală. Constipația lui era ca mahonul. Nu știau ce să mai facă, efectiv. Eram pe punctul de a-i sugera să încerce cu o bormașină Black & Decker, din magazinul de la parter, sau cu o sticlă de *gnôle* de-ale lui Moș Jules, cu care topise zăpada de pe geamurile mașinii, când Lou, în tentativa de-a mă ajuta să mă pun bine cu familia ei, a rostit întrebarea.

— Dar cum e cu constipația la englezi, Mikaël? Hai, te rog, povestește-ne.

Luat pe nepregătite, am izbutit totuși să bat câmpii liric despre simplitatea relativă a aparatului digestiv al britanicilor în comparație cu omologul lui francez. În primul caz, o capelă congregaționalistă, goală, plină de ecouri și absolut lipsită de podoabe și interes; în al doilea, o catedrală barocă, plină de statui și opere de artă, nișe și abside insuflând venerație și adorație. Destul de elegantă expunerea mea, dar n-a ascultat nimeni.

A doua pasiune a lui Bernard era pictura. Peisajele drăguțe din Touraine, de pe pereți, s-au dovedit a fi opera maestrului instalator însuși. Am început să le studiez, când Bernard a intervenit, retezându-mi categoric orice dorință de a-i face un compliment.

— Le lipsește curgerea, a spus el, cu un aer de lehamite. Ca și vinul în sticlă, sunt astupate. Uită-te mai de-aproape, Monsieur Sadler, la tabloul *Le Verger de Monts.*

Ca să-i fac pe plac, m-am zgâit la livada menționată. Privite cu atenție, boabele de struguri arătau într-adevăr

ca niște excremente de iepuri uscate. Denise și-ar fi dorit s-o picteze goală, dar n-a fost să fie. Starea sănătății lui Bernard interzicea senzualitatea. Bernard a recitat o pastișă a unui celebru vers alexandrin din *Le Cid* de Corneille, pentru a reda tragedia trăită de el:

— *O blocage! O bouchon! Occlusion intestine!**

Sperând să schimb subiectul, i-am oferit lui Denise o bomboană de ciocolată. Cumplită greșeală. De data asta, Bernard a fost cel care s-a uitat urât la mine.

— Dar... Monsieur Sadler! Nu se poate să nu știți de tubul lui Denise!

Bernard a luat o foaie de hârtie și un creion. Se cerea o explicație. Există, în partea de jos a tubului digestiv al francezilor, în punctul în care estuarul se varsă în ocean, un sifon care oprește curgerea descendentă să reflueze în sus. Denise avea probleme cu sifonul.

— *Je suis un martyr du clapet, Monsieur Sadler.***

Exact în momentul acela, a sunat telefonul, iar Lou a folosit conversația care a urmat cu un furnizor de acid clorhidric – o altă soluție radicală pentru constipație –, drept un pretext pentru a ne lua la revedere. Pe palier, nu mai știa cum să-mi mulțumească. Fusese efectiv *sympa* din partea mea s-o însoțesc în vizită la mătușa și unchiul ei, mi-a spus ea. *Sympa?* Vasăzică la asta mă reducea? Un *copain sympa?* După ce stătuse atâta timp la tropice, purtând ochelari polaroizi?

Mă cuprinsese o cumplită îndoială. Eram oare doar o umplutură plăcută în golurile din programul ei?

*

Fernande era sora lui Monsieur Charpin. Împărtășea dragostea fratelui ei pentru animale și locuia singură,

---

* O, blocaj! O, dop! Ocluzie intestinală! (*n.tr.*)

** Sunt un martir al valvei, domnule Sadler (*n.tr.*).

într-o căsuță drăguță, în satul Boussay, înconjurată de douăzeci de pisici vagaboande, doi papagali care se urau de moarte și o armată de gerbili. O menajerie de beton decora grădina sufocată de plante. Fernande purta niște ochelari mari cu rame de baga, ca Buddy Holly, și conducea un mini-Cooper autentic din anii 1960, folosind niște mănuși elegante din piele, speciale pentru șofat, iar când lăsa geamul jos, o cască de in, ca Fangio.

Lou m-a prezentat și a dispărut imediat. Nu mi-a trebuit mult timp să mă dumiresc de ce.

— O da desigur vasăzică ești iubitul lui Lou sper că nu consideri că sunt prea directă am auzit atâtea despre tine tu fiind diferit în fine nu diferit hai să zicem englez dar ceea ce înseamnă destul de diferit deși eu am avut întotdeauna o mică slăbiciune pentru englezi am chiar și o cutie de tablă și cutia asta de tablă e decorată cu imaginea unui sat tipic englezesc cu acoperișuri de paie zăpadă peste tot iazul înghețat complet un om de zăpadă cu morcov în loc de nas și copii pe săniuțe hai să recunoaștem un pic cam *cucul* un pic cam naiv efectiv dar oricum *cucul* sau nu eu în cutia aia îmi țin ceaiul exact ca soră-mea așa că de fiecare dată când deschid cutia mă gândesc la sora mea din St. Radégonde care ori se coafează cum face tot timpul ori bea o cană de ceai și ea dar te rog să mă scuzi parcă voiai să spui ceva...?

— Știi, Ferdande, da, am...

— Ce nostim vreau să spun ce coincidență mă refer la felul cum pronunți tu numele meu Fernande în Boussay am hai să-i zicem un mic cerc de prietene nu un salon nu nu ar fi mult prea grandios doar un mic cerc ce-i drept lumea îmi spune cum de nu-ți vine să înnebunești de plictiseală Fernande Doamne sfinte nu fiindcă în fiecare săptămână luăm prânzul împreună sau în cazul meu ceaiul pentru că de când cu șoldul nu-mi prea mai arde

să stau în picioare ore-n șir ca să fac un *ragoût** la bucătărie așa că de regulă eu sunt cucoana cu ceaiul pe care-l păstrez în cutia mea cu satul englezesc dar ți-am mai zis asta doar nu te-ai ramolit Fernande și în cercul meu am o prietenă favorită știu că n-ar trebui să am o prietenă favorită dar Marcelle e extrem de elegantă în fiecare săptămână vine cu altă pălărie care întotdeauna se asortează așa de bine cu taiorul nu ca mine bineînțeles care sunt o cotoroanță colțoasă înconjurată de mâțe și mie și lui Marcelle ne place să urmărim un program la televizor care spre deosebire de majoritatea emisiunilor te face să-ți pui mintea la contribuție *ça travaille la ciboule* dacă înțelegi la ce mă refer spre deosebire de majoritatea emisiunilor de la televizor și așa se face că ne uităm împreună la *Questions pour un champion* iar deunăzi a fost o întrebare din sport acum ce să zic eu care nu mă pricep la sport întrebarea asta era despre fotbal dacă-ți poți închipui am știut răspunsul răspunsul era Lizarazu sigur Lizarazu ție nu-ți spune nimic e basc înțelegi din Țara Bascilor nu un basc din ăla rău cu cagulă urâtă și pistol-mitralieră nu nu un basc foarte simpatic care joacă la *Les Bleus* așa numim noi echipa noastră națională de fotbal *Allez les Bleus* și Marcelle a fost atât de impresionată de cunoștințele mele din sport deși cum ți-am dat de înțeles deja a fost doar un noroc chior Dumnezeu știe cum am ajuns eu să știu de basci și ce înseamnă a dribla sigur în sensul folosit în fotbal când fugi cu mingea între picioare nu sensul familiar când driblezi pe cineva adică-l păcălești sau îl tragi pe sfoară departe de mine gândul că bascii ar fi niște mincinoși oricum Marcelle impresionată de răspunsul meu a zis *Chapeau Fernande chapeau* fiind în franceză cum spui că-ți scoți pălăria în fața cuiva pentru a-ți

* Tocană (*n.tr.*).

exprima admirația *Chapeau Fernande* ceea ce mă face să mă-ntorc la ce spuneam fiindcă Marcelle rostește Fernande exact ca tine...

Fernande ședea exuberantă și dreaptă pe sofa în fața mea, ca o *flûte de champagne**. În timp ce vorbea, puteai să faci o sumedenie de lucruri: să tricotezi un pulover, să te scobești în nas, să arunci alune în acvariu, să visezi la crupa lui Lou Chardin, să compui capitolul unu din primul tău roman sentimental, să sugrumi prepelicarul, să-ți muți tacticos o păstaie de vanilie de pe o bucă pe alta. Ceea ce n-ai fi putut face însă niciodată era s-o întrerupi pe Fernande.

— ...bineînțeles știu că arzi de nerăbdare să-mi pui întrebarea toată lumea mă-ntreabă nimeni nu poate înțelege cum de pot suporta să trăiesc în Boussay zi de zi da văd întrebarea aninată de buzele tale o văd ca un fluture gata să-și ia zborul știu da uneori sunt o idee cam fistichie dar deși n-ar trebui să mă dau de gol când eram tânără chiar am luat tocul în mână și am pus pe hârtie câteva poeme compuse de mine știu că arzi de nerăbdare să zici Fernande cred că ți s-a acrit naspa rău nu care cumva să crezi că naspa rău e o expresie pe care s-o folosesc zilnic am cules-o de la nepotu-meu Dylan care are măcar delicatețea dacă ăsta e cuvântul de-a fi sincer și ultima oară când a venit aici i-a dat de-nțeles maică-sii Gisèle că i se acrise naspa rău și sinceră să fiu nici nu-i fac vreo vină din asta fiindcă Gisèle trebuie să-ți spun mă plictisea naspa rău și pe mine deși Emmeline a refuzat să mă lase să folosesc cuvântul la Scrabble deunăzi naspa la punctaj se dublează exclus a ripostat ea deși normal ar fi să știi ce vorbești când spui că Boussay e pe primul loc în lume dacă vrei să te duci undeva ca să te plictisești naspa

* Pahar cu picior, din care se bea șampanie (*n.tr.*).

rău dar bineînțeles că n-are dreptate trebuie doar să faci ca mine și să te-ascunzi în spatele perdelelor de dantelă...

Exact în acel moment, aveam trei pisici pe genunchi, un peruș pe cap și câte un gerbil în fiecare ureche.

— ...și stai acolo zgâindu-te la ei cum trec în cârd pe lângă Mademoiselle Sicard care are optzeci și patru de ani și e încă virgină a amânat până prea târziu ca să recupereze timpul pierdut eu una mă hlizesc în sinea mea vai de fundul tău murătură șoptesc de după perdeaua care înăbușe tot ce spun slavă Domnului fiindcă dac-ar afla vreodată coana Sicard ce șușotesc eu în perdeaua mea de dantelă nici n-aș mai putea să ies din casă însă-ți face bine să dai pe gură tot ce-ți stă pe creier eu n-am un psiholog cum zic ăștia astăzi n-am nici un chef să mă lungesc pe o sofa și să vorbesc despre mine în fața unei persoane complet străine și bineînțeles nici nu fumez droguri deși Dylan s-a oferit drăguțul să-mi facă rost de-o *pétard** cum s-a exprimat el dacă m-ar apuca vreodată pofta dar nu eu mă ascund pur și simplu în spatele perdelelor mele de dantelă și dau pe gură tot ce mă roade duminica dimineața când făcătorii de bine se duc cu turma la biserică și Colin preotul sosește târziu și cu mare greutate își extrage burduhanul din tărăboanța lui cu *deux chevaux* ce-i trebuie lui e o femeie care să-i spună pune furculița jos Colin pune furculița jos...

Eram prins ca o muscă în pânza unui păianjen. Cum să mai scap de-acolo? Chestia asta putea dura la nesfârșit. Nimeni n-o aprovizionase pe Fernande cu reguli de punctuație. Nimeni nu-i făcuse cadou de Crăciun virgule sau puncte pentru frazele ei.

În momentul acela, Fernande și-a scos ochelarii de pe nas și, cu un aer distrat, i-a curățat, punându-i pe masă în

---

* Țigară cu marijuana, joint (*n.tr.*).

fața ei. Știam ce aveam de făcut: să-i fur. Era un gest de mare cruzime la adresa unei doamne distinse. Mi-era rușine de mine. Dar, la naiba, ce mai conta! Ori eu, ori ea. Însă asta n-a însemnat că subita ceață în care se afla i-a întrerupt cumva monologul.

— Unde mi-oi fi pus ochelarii of Doamne of Doamne ce-am făcut cu ochelarii bun fii calmă Fernande nu-ncepe să-ți bagi în cap că te-ai dilit încearcă să nu te impacientezi se poate întâmpla și mai rău gândește-te la Édouard dragul meu frate Édouard care-și petrece cea mai mare parte din timp dacă poți crede așa ceva holbându-se pe fereastră din apartamentul ăla al lui ca un cuptor încins numărând păsărelele de pe sârmele de telegraf halal mod de a-ți trăi viața una două trei și hop se duce să le noteze pe hârtie aoleu am călcat cumva pe pisică sărăcuța de ea...

Și, în timp ce turuia așa, m-am ridicat și am ieșit din cameră, în vârful picioarele, ducându-mă la bucătărie, unde era Lou.

— Ce faci acolo? am întrebat-o.

Lou era la chiuvetă, cu mănuși de cauciuc pe mâini.

— Spăl vasele. Fernande este *bordélique**.

— De ce m-ai lăsat singur cu ea?

— *Y'a un lézard?*

Lézard? Șopârlă? Ce voia să spună?

Mi-a tradus.

— E vreo problemă?!

— Nu-i tace gura o clipă. M-a scos din răbdări.

— Și-ai lăsat-o singură acolo?

— Da.

— Dar vorbește în continuare.

— I-am furat ochelarii.

---

* Dezordonată (*n.tr.*).

Mărturisirea aceasta, rostită cu năduf în fața unei persoane care-și irosise tinerețea în mod eronat în brațele unui optician de provincie era, practic, ca o blasfemie. Am atacat violent.

— Păi, sigur, opticianul tău n-ar face niciodată așa ceva, nu?

Lou părea îngrozită.

— Opticianul meu? Ce tot îndrugi?

Papagalul de pe umărul meu a încercat să mă convingă să mă potolesc, ciripind: „Calm, Mikaël." Dar niciodată n-am plecat urechea la papagali.

— Crezi că nu văd ce se-ntâmplă? i-am zis lui Lou. Te duci în vacanțe exotice să pescuiești pești cu Mortier, iar pe mine mă folosești pentru a-ți vizita rudele încântătoare, dar complet smintite?!

— Ești paranoic.

— Sunt englez.

Răspunsul nu părea prea logic, dar suna tăios.

— Du-te imediat și dă-i ochelarii înapoi.

— Ai ajuns și să vorbești ca el!

— *T'es complètement barjo.*

Nu mai auzisem până acum cuvântul „*barjo*"*, dar am intuit sensul, mai ales când am văzut-o cum își înșuruba arătătorul la tâmplă.

— Ești sărit de pe fix! *C'est pas vrai!*

Cum retragerea părea să fie la ordinea zilei, am plecat înapoi la Fernande.

— ...ciudat cum ți se pare că auzi zgomote eram sigură că am auzit deschizându-se ușa de la salonaș dar auzul meu e la fel de bun cum țin minte că era pe Île de Bréhat când am fost toți în vacanță să tot fie vreo douăzeci de ani de atunci brusc în toiul nopții...

---

* Sonat, țicnit (*n.tr.*).

Una peste alta, i-a luat lui Fernande cam două ore și jumătate până să i se descarce bateriile. Pe la ora trei a început să dea semne de oboseală. Sintaxa se poticnea, reușeai să mai strecori și tu câte o întrebare sau o remarcă și – *ô miracle* – exact înainte de ora patru am izbutit să însăilez o propoziție întreagă.

*

În mașină, întorcându-ne spre Tours, eu și Lou n-am vorbit deloc. Asta era prima noastră *tiff**. *Notre premier tiff? Nous avons tiffé?* Nu prea suna a franceză. Dar n-am îndrăznit să întreb.

*

O scrisoare de la Ariane mă aștepta în cutia poștală roșie, la Toison. O scrisoare și o invitație la nunta nepoatei ei. Anul trecut mă invitase la un bal mascat. Mă dusesem deghizat în Margaret Thatcher, dar fusesem singurul musafir în travesti. De data asta, Ariane voia să-și repare greșeala. Negreșit, trebuia să văd cum era o nuntă cu adevărat franțuzească. *Tu dois ab-so-lu-ment être des nôtres. Je t'en supplie. S'il te plaît***, scria ea.

Maï-quel a fost încântat să accepte.

---

* În engl., ceartă, ciondăneală (*n.tr.*).

** Trebuie o-bli-ga-to-riu să fii cu noi. Te implor. Dacă vrei (*n.tr.*).

15

Bip bip. Piuitul unei mici goarne franceze, înțelegând prin asta claxonul furgonetei galbene la volanul căreia se afla Bernard, poștașul nostru. Oricum, era greu de presupus că Bernard și-ar fi putut anunța sosirea interpretând vreun solo la trompetă.

Bernard era încântat. Aducea vești bune! *Bip bip.* Eram invitat la nuntă la familia Tricot. *Bip bip.* Binecuvântarea urma să fie dată de către Père Chausson, unul dintre cei mai buni preoți din regiune în materie de binecuvântări. Bine că nu era Père Jules. *Le chic du chic.*

De unde naiba știa toate astea, înainte să fi deschis eu plicul? Bernard mi-a făcut cu ochiul, șugubăț, după care mi-a dezvăluit un secret profesional. A pescuit o mică lanternă cu halogen din fundul tolbei. Și din nou mi-a făcut cu ochiul. Ții plicul în lumină, aprinzi lanterna îndreptată spre el și, priviți și vă minunați, poți citi ce e înăuntru! Lanterna era un instrument indispensabil în meseria lui. O mulțime de oameni din sectorul lui de distribuție erau persoane vârstnice. O veste proastă risca să le provoace un atac de inimă. Mulțumită lanternei lui infailibile, Bernard avea posibilitatea să pregătească terenul, cu câteva cuvinte bine alese. „Ultima oară când l-am văzut pe Pierre, nu prea era în apele lui", chestii de genul ăsta. Asta însemna cu adevărat serviciu public. *Bip bip.* Și a plecat mai departe.

Acceptasem invitația lui Ariane din motive pur antropologice. Cum era, de fapt, *un marriage à la française*? Mi-am cumpărat un carnețel de reporter, pe care l-am vârât în buzunarul costumului meu de in. Purtam o panama cu boruri moi, ca să arăt ca un englez neaoș, și o cravată lată în dungi, cumpărată în timpul unei *Semaine anglaise* de la Centre Leclerc din localitate, garantat lavabilă la mașină; cravata avea rolul dublu de-a evoca trecutul meu la Oxford, iar, în eventualitatea unei mese pe fugă, putea servi drept un util șervet de poliester.

Pe dealul care se înalță lângă satul Paulmy, localnicii fuseseră siliți să se împopoțoneze cu straie țărănești ca să se ocupe de parcare, dirijindu-i în noroiul de pe costișă pe nuntașii îmbrăcați elegant. Pălăriile împodobite minunat – un cuib de struț? vârful Mont Blanc cu ladă de gunoi cu tot? – erau aproape de nestăpânit în rafalele de vânt care biciuiau spațiul dintre două silozuri de tablă ondulată. O tânără doamnă din fața mea avea probleme atât cu pălăria, cât și cu fusta, hotărând într-un final, spre marea noastră desfătare, să se dedice în exclusivitate pălăriei.

Odată ajuns în naos, mi-am dat seama că nu știam unde să mă așez. Dinții strălucitori ai musafirilor din stânga mi-au sugerat prezența unei delegații de dentiști din Loches, așa că m-am decis să mă alătur lor. Pe fiecare scaun șubred și pe fiecare bancă roasă de cari, un program cu două turturele pupându-se pe copertă anunța ordinea evenimentelor. Majoritatea cuvintelor erau în latină, iar eu nu-mi adusesem dicționarul. Așa că am imitat ce făceau ceilalți – când ești la Roma etc. –, ceea ce nu s-a dovedit deloc ușor. Unii stăteau în picioare, alții jos, câțiva se ploconeau la podea, ceilalți fluctuau ba sus, ba jos.

Abatele Chausson era învești mântat cu o casulă luxoasă și, asemenea lui Cédric Pinson, purta șlapi din piele. Orga s-a dovedit cam astmatică, lucru care n-a neliniștit nicidecum

corul pieptos de glasuri contralto, ale căror talente erau ilustrate puternic în timpul tremolourilor din *Ave Maria* de Gounod.

Predica a fost de neînțeles din cauza sistemului de amplificare, instalat special pentru ceremonie de către Ultra Son, din Descartes. Fiecare cuvânt, când ieșea de pe buzele părintelui Chausson, zbura sus de tot în cupola boltită, se pocnea acolo de vreo cornișă ornată și cădea pe pardoseală, fărâmițându-se în nenumărate bucățele. Ca să înțelegi ceva, ar fi trebuit să aduni toate bucățelele și să le lipești la loc.

N-a fost nevoie să se apeleze la serviciile unui fotograf profesionist. În fiecare secundă, cineva sărea în picioare, de pe scaun sau de pe banchetă, agitând un telefon mobil în direcția altarului – o activitate care genera subit discuții însuflețite.

— *C'est le nouveau Samsung.*

— *Plutôt le Nokia, non?*

Unchiul mirelui avea cel mai recent BlackBerry și transmitea *video live* slujba din biserică unui coleg din Shanghai.

S-a auzit o trompetă. Händel ne-a acompaniat la ieșirea din biserică, afară, în curte, unde o gardă de onoare formată din bărbați oacheși în livrea, de la Asociația Vânătorilor, se pregăteau să sune din cornuri în onoarea mirilor. Printre ei se găsea și Claudius – omul de încredere, aflat în slujba familiei de mai multe generații –, care, în cinstea mărețului eveniment, ținuse neapărat să iasă din spital, unde se refăcea după un atac cerebral. Foarte roșu la față, Claudius fusese târât la cafenea, la un pahar de apă minerală Badoit și la o țigară.

Fusese invitată și haita de câini. Iago, un dulău pătat și cu o limbă lungă, s-a făcut de râs mâncând o pisică. Iago, câine rău. La pas, am urcat cu toții dealul înapoi,

în rafalele vântului obraznic, ca să ne recuperăm automobilele și să pornim spre recepție. Mazda roșie făcea notă discordantă în flotila de limuzine luxoase, însă luasem măsuri ca să fiu în spiritul alaiului. De bara de protecție din spate legasem vreo două cutii de conserve din tablă – una de *cassoulet* și alta de *petits pois extra fins*. Din când în când, apăsam pe claxon și aprindeam luminile de avarie. Mașinile din fața mea se încruntau. Dar eu știam șmecheria. Așa făceam noi la nunți în Toison.

Locul de desfășurare a recepției era într-un castel distrus în timpul Revoluției din 1789 și reconstruit la începutul secolului XX, de către un industriaș din Bretania, care făcuse avere cu cod sărat. Castelul găzduia acum un Musée de la Pomme de Terre – un muzeu al cartofului, deschis pentru public cinci zile pe săptămână și conținând cea mai mare colecție de tuberculi rari din lume. Țăranii din Paulmy ajunseseră acolo înaintea noastră și, din nou, îi îmbiau pe oaspeții eleganți să parcheze în noroi.

O trupă de jazz ne-a întâmpinat în curte; din ea făceau parte un casier de la Crédit Agricole din Descartes, un instalator din Ligueil, doi pompieri amatori din Perrusson și un vânzător de la Bricorama, la tobe. Gustările servite pe peluzele castelului, de unde se deschidea vasta panoramă a celei mai mari culturi de cartofi din lume, au fost somptuoase; creveți perpeliți în wok, *foie gras* pe pâine caldă și mai multe feluri de stridii. Singura notă falsă a fost o stridie *belon* de la solduri, a cărei stare n-am sesizat-o șocat decât în momentul în care era s-o înghit. Prefăcându-mă că strănut, am strecurat-o într-un șervețel pe care-l aveam la îndemână.

Ariane, purtând o pălărie care semăna cu un păun în erecție, a apărut în spatele meu. Intuind primejdia, mi-am băgat repede în buzunar șervețelul și stridia.

— *Maï-quel.*

— Ah! Ariane.

M-a luat de braț și m-a strâns.

— *Viens, Maï-quel.* Du-mă la cartofi.

Noroc că, exact în acel moment, formația a atacat *When the Saints Go Marching In,* anunțând începutul dineului. *Ouf.* Salvat de clopoțel.

Sub tenda unui uriaș cort ca la circ, se vedeau un șevalet și o tăbliță neagră, pe care erau prinse în ace cartonașe cu aranjarea locurilor la mese. Vecinii mei de la masa Nu-mă-uita? Un agent imobiliar din elegantul *16-ème arrondissement* din Paris, al cărui hobby era să vâneze animale mari în Africa; un editor de manuale școlare, pe punctul de a da faliment; o doamnă, fost manechin, care acum făcea muncă de caritate cu foștii mineri din nord; și un domn care avea o franciză Ferrari în Arabia Saudită, unde tocmai dăduse lovitura și se umpluse de bani. Din dorința de-a face impresie bună, am încurcat borcanele, discutând despre mineri cu expertul în mașini sport, despre vânătoarea de rinoceri cu editorul deprimat și despre automobilele Ferrari cu asistenta socială sexy.

Acustica în cort era la fel de proastă ca aceea din biserică, pânza propriu-zisă dovedindu-se mult mai absorbantă decât conversația. Era greu să înțelegi ceva. Franceza de cort e și mai incomprehensibilă decât varietatea normală. Am izbutit să deslușesc că mesenii din jurul meu discutau despre periuțele de dinți. Ați încercat recent să cumpărați o periuță de dinți? Acum toate au niște forme de-a dreptul ridicole. Mânerul țopârlănesc și răsucit, periuța propriu-zisă în culori absurd de stridente. Toți regretam la unison dispariția periuței tradiționale. Pantofii nu mai arătau a pantofi. Periuțele de dinți nu mai arătau a periuțe de dinți. Ce-avea să se aleagă de civilizația noastră?

Cu stupoare, mi-a fost dat să descopăr că toți cei de la masă păreau să sufere de-o boală despre care, până atunci,

nu auzisem nimic. Noul flagel se numea ISF și toți se resimțeau de pe urma lui. Molima era deosebit de gravă în cercurile selecte din Paris. Am decis să mă spăl pe mâini între felurile de mâncare, ca o măsură de minimă precauție. Mare tâmpenie, fiindcă maladia s-a dovedit a fi detestatul *Impôt sur la Fortune (ISF).* Impozitul pe venit.

Ca să mă mai destind după tot acel *badinage* epuizant, m-am fofilat afară și, de acolo, în întunecimea muzeului de cartofi, unde a venit imediat și grațioasa Ariane, care se prinsese probabil de tacticile mele diversioniste.

— Ai venit singur, Maï-quel?

— O, nu, Ariane. Nu. Trebuia să vină și Lou, dar în ultimul moment n-a mai putut, am mințit.

— O înșeli pe profesorașa ta?

— Este o *agrégée*, Ariane.

— Ce palpitant.

*Elle se moque.**

— Uite, Maï-quel! a zis Ariane, arătând spre cartofii cufundați în beznă. Uită-te și tu. Ce forme extraordinare pot să aibă!

Chicotea și mă strângea de mână.

— Uită-te un pic la ăla! Zi și tu, cu *ce* seamănă, haide, zi!

Botanica porcoasă a lui Ariane a fost întreruptă de vibrațiile muzicii disco. În cortul cu mese, nuntașii își fluturau șervetele deasupra capului, ca pe niște elice de elicopter, scandând: „*Une chan-son! Une chan-son!*"

Ariane mi-a zâmbit cu subînțeles, făcându-mi cu ochiul.

— *À tout à l'heure*, Maï-quel. Ne vedem la focurile de artificii.

O coadă se formase în fața closetelor de campanie, militărești și șic, care semănau cu un șir de cabine telefonice opace. Părintele Chausson, derutat pesemne de pictograme, de casula lui și de cantitatea de Vouvray pe

* Își bate joc (*n.tr.*).

care-o turnase în spatele sus-numitului veşmânt preoţesc, a fost văzut ieşind pe şapte cărări din toaleta doamnelor. Din interiorul cortului, un DJ ne invita să dansăm. Pe melodia *That's When My Heartache Begins*, Dick Rivers, marele rocker francez din anii 1960, cânta: „*Sous le ciel écossais... / Là, on pourra s'aimer.*"*

Ringul de dans a fost invadat de pensionari, care îşi aminteau cântecul, şi de copii sub trei ani, cărora le plăcea. Nimeni nu mai ţinea cont de sciatică şi de angină pectorală! Hai să dansăm twist din nou ca vara trecută...

Am fost poftiţi apoi să ne trambalăm până în vârful dealului de lângă sat, doamnele primind la plecare un şal sau o pătură groasă. Urma să înceapă spectacolul cu artificii. Urcând prin beznă pe potecă, am avut brusc o presimţire stranie. În stânga mea era un hibiscus mare. Nu se uita nimeni. Am scos din buzunar şerveţelul de hârtie, în care era înfăşurată stridia moartă, şi l-am aruncat sub frunziş. *Fii pregătit*, mi-am zis. Lordul Baden Powell**, care nici n-ar fi visat vreodată să ajungă în situaţia pe care-o prevedeam, ar fi fost deopotrivă impresionat şi îngrozit.

A început pirotehnia. Fiecare ploaie de aur, fiecare candelă romană, fiecare cometă era salutată cu aplauze furtunoase. Focurile de artificii m-au făcut să mă gândesc la Emmeline, iar Emmeline la Lou. Mi-era ruşine. Pe bună dreptate. Simţeam parfumul lui Ariane în spatele meu. Ştiam că trupul ei era aproape de al meu, în întunericul nopţii. Ştiam ce urma să se întâmple.

— *Maï-quel...*

Nu era primul nostru sărut pasional. Însă la petrecerea cu barbecue de la Château de la Souche, un cârnat *chipolata*

---

* „Sub cerul Scoţiei.../Acolo, vom putea să ne iubim" (*n.tr.*).

** Robert Stephenson Smyth Baden-Powell (1857–1941), general în armata britanică, scriitor şi întemeietor al Mişcării Cercetaşilor (*n.tr.*).

pe care, din neglijență, îl uitasem în buzunarul de la geacă pusese capăt înfocatei noastre întâlniri erotice. De data asta, îmi golisem buzunarele de orice obiecte care ne-ar fi putut încurca. Când buzele ei s-au lipit de ale mele, am văzut în fața ochilor cheia lui Lou Chardin în ușa de la Château Mortier, de pe Boulevard Béranger. L-am văzut pe optician, triumfător în piscina tropicală, călare pe un Quad gonflabil.

Dulce este răzbunarea.

Tabloul final lumina cerul nopții. Din spatele nostru, trupa de jazz acompania intrarea unei *pièce montée* – tradiționalul tort de nuntă –, o vastă piramidă de *choux à la crème* caramelizată. În timp ce Ariane se îndepărta pe furiș în bezna nopții, eu am revenit, cu ochii sclipind și cu mintea învârtindu-mi-se frenetic, la masa din cort și la periuțele de dinți...

16

Gunoiul menajer – *les ordures ménagères* – constituie o mare belea la țară.

În vremurile bune de odinioară, intrarea în sat era anunțată de două containere înconjurate de un gard natural din conifere uscate. În lada verde de gunoi aruncai sticle, în lada albastră, orice alt tip de deșeuri menajere. Această împărțire s-a dovedit prea milităroasă pentru spiritul anarhic al francezilor. Satul a reproiectat sistemul. După cum i se năzărea fiecăruia, unele gunoaie erau considerate potrivite pentru containerul din stânga, iar altele pentru containerul din dreapta. Obișnuiam să ne întâlnim în enclava coniferelor, unde ne petreceam ziua exercitându-ne dreptul de-a fi căpoși. În Franța, pe timpul lui Ludovic al XIV-lea, lumea bună avea saloane; până nu demult, noi în Toison avuseserăm lăzi de gunoi.

Vremurile se schimbaseră. Raționalizarea prevalase. În ziua de azi, ne punem deșeurile menajere în saci negri din plastic speciali pentru gunoi, care sunt depozitați în capătul aleilor, pentru a fi colectați o dată pe săptămână de către o echipă de gunoieri care, asemenea Olandezului Zburător, trec misterios și silențios în drumurile lor nocturne. Sistemul acesta era foarte pe placul câinilor. Haita lui Aimé Matou desfăcea sacii cu mare dexteritate, decorând apoi câmpurile și tufișurile din împrejurimi cu pachete de șervețele folosite și borcane de iaurt. Pentru a-i

dezvăța de acest năravș, gospodarii tipicari își construiseră niște containere din scânduri, în fundul aleilor, și depozitau în ele sacii plini cu gunoi. Ba unii își cumpăraseră chiar propriile tomberoane și le personalizaseră cu mușcate, iepurași de porțelan și pitici în stil franțuzesc – Droopy fumând o țigară Gauloise. Auguste Renard achiziționase de la Castorama o reproducere din fibrociment a lui Venus din Milo, pe care-o plasese artistic, astfel încât ai fi zis că statuia își căuta brațele în lada de gunoi. În general, soluțiile de acest fel erau considerate sfidătoare și prețioase.

Tomberonul personal mai ridica o problemă. Cei care nu catadicseau să-și construiască un container de scânduri sau să-și cumpere o ladă nouă de gunoi își aruncau sacii în tomberoanele celorlalți. Acești infractori primiseră porecla de „cuci". Și pe bună dreptate. Cum era să te trezești dimineața și să descoperi că lada ta de gunoi personală era atât de ticsită cu mizeriile altor oameni, încât nu mai aveai unde să-ți pui propriile gunoaie?! Se formase un grup de cetățeni vigilenți care bântuiau prin canton noaptea, ca nu cumva cucii să se mai pripășească prin cuiburi străine.

Cum nu prea aveam vocație de meșter al casei, stăteam derutat în fundul aleii, visând cu ochii deschiși la ceea ce aș fi putut născoci. În franceză, container se spune *benne*. Fabulam, închipuindu-mi cum ar fi fost să creez o ladă de gunoi care să aibă forma Parlamentului Britanic și pe care s-o numesc Big Benne. Meditațiile mi-au fost întrerupte de sosirea lui Laurent, fratele lui Lou, în automobilul lui prăfuit VW Golf, împânzit de abțibilduri cu *I ♥ Bulgaria*. Era palid și agitat, ochii lui încercănați aruncând priviri în stânga și în dreapta, de parcă s-ar fi temut să nu fie prins făcând ceva rău. Costumul de pe el era boțit. Gisèle avea grijă ca soțul ei să fie întotdeauna dichisit

și aranjat. Poate că Laurent nu mai trecuse pe-acasă de câteva zile?

M-a salutat, a intrat să bea o cafea, s-a așezat pe terasă și a deșertat sacul. Problema era simplă.

— *J'ai le feu au cul, mon vieux.**

Când un viitor cumnat dă buzna peste tine într-un nor de praf, ca să te informeze că i-au luat foc tălpile, e posibil ca inițial să rămâi un pic descumpănit – numai că eram pregătit. Mai auzisem expresia. Laurent îmi mărturisise în șoaptă același lucru la masă, în timpul prânzului de Crăciun, în casa de pe Allée Notre-Dame. Cum atunci stătea cu spatele spre căminul în care ardea focul, i-am sugerat imediat să schimbe locul. Nu pricepusem metafora.

— Pentru voi, englezii, nu-i la fel, îmi explicase el. Nu puteți înțelege. Noi, care suntem latini, avem asta în sânge. Și nu putem face nimic.

Laurent era un mare *chaud lapin* – masculul feroce întruchipat. Era obsedat de sex și se mândrea cu asta. Și-a scos laptopul.

— Hai să-ți arăt colecția mea, mi-a zis, pe un ton răgușit.

Ce, doar nu venise cu timbrele la el?

Dublu clic. Laurent a arătat spre ecran. O lungă listă de nume, adrese, statistici vitale, restaurante preferate, înclinații politice și gusturi în materie de lenjerie intimă. Un harem pe hard disk.

— Esențial, să nu uiți ce *truc* are fiecare.

Truc? Chestie?

A făcut clic pe *truc.*

— Știi, de pildă, plăcerea de-a se îmbrăca în uniformă de asistentă medicală, cu un bici în mână.

---

* Îmi ard călcâiele după muieri, bătrâne (*n.tr.*).

La ce ți-ar folosi un bici în spital? N-am mai apucat să pun întrebarea.

— Trebuie să inspectez casa, a anunțat el subit, urcând la etaj.

Patul era cam tăricel. Dacă intenționam vreodată să-l schimb, avea el un prieten la *L'Univers du Sommeil*. Se dusese acolo într-o marți, ca să testeze o nouă saltea latex Dunlopillo, și nu mai plecase până joi dimineața. Mi-a făcut cu ochiul, șmecherește. Fereastra din capătul frontonului era utilă, se părea.

— Ca s-o șterg rapid, mi-a explicat el, înghiontindu-mă cu subînțeles. Nu se știe niciodată!

Dulapul rustic din lemn de trandafir era exact ceea ce recomanda doctorul. Nenorocirea vieții lui? Conceptul DIY – Do-It-Yourself. Lumea e plină de soți inadecvați. În loc să aibă grijă de nevestele lor senzuale și avide, își petrec weekendurile asamblând dulapuri suedeze, cu ajutorul unor instrucțiuni în estonă și cu o șurubelniță în cruce.

— Stai și tu ca omul în pat, relaxându-te după o după-amiază epuizantă, când tipa strigă: „*Ciel, mon mari!*"* Îți pui repede pantalonii. Dar e prea târziu ca să fugi pe scări în jos. Unde să te-ascunzi? N-ai decât o soluție. În dulap. Sari înăuntru și – *boum* – toată construcția se desface în bucăți. *Fait chier, Ikea!***

Mă privea implorator.

— Zi, mi-l împrumuți și mie?

Dulapul?

— Dormitorul.

Ezitam. Nu și Laurent.

— *Merci, vieux.* Știi ce ești?

Un laș?

---

* Dumnezeule, bărbatu-meu! (*n.tr.*)

** Mă calcă pe nervi Ikea asta! (*n.tr.*)

— Un frate.

— Și cu Gisèle cum rămâne?

— Gisèle? Ce-are a face chestia asta cu Gisèle? Ea e nevastă-mea, *vieux*.

Logica era implacabilă. Laureant visa deja la minunatele după-amiezi care aveau să vină. În prezent, femeia vieții lui era Anna Pavlovna, vioara întâi din Lyrica Bulgarica, orchestra invitată la Loches în cadrul festivalului de operă al verii. *Ah, la Pavlovna!* Simpla mângâiere a arcușului ei pe o coardă întinsă era de ajuns ca să-l podidească lacrimile. Până atunci însă voia să mai folosească și casa mea, din când în când.

— Așa, ca să mă mențin în formă.

Și astfel, de două sau de trei ori pe săptămână, Laurent îmi transforma căsuța într-un sălaș al viciului. Îi spunea lui Gisèle că împăturea programe. În realitate, eu împătuream, iar el despăturea. Neavând nici un chef să stau pe-acolo, în timp ce el își stingea focul inimii, coboram în grădină ca să stau la taclale cu firele de praz. Zgomotele care veneau de la etaj erau uneori atât de deranjante, încât mă apucam să cânt în gura mare o melodie a lui Johnny Hallyday:

Que je t'ai-me,
Que je t'aime,
Que je t'aime
Que je t'aimmmmeeee etc.

Un pic repetitiv, dar foarte potrivit. Firele de praz credeau că mă dilisem.

Pe urmă, dintr-odată, ceea ce era scris să se întâmple s-a produs. Laurent a telefonat.

— Ai încălzire centrală, nu-i așa? m-a întrebat el.

Cumva i se făcuse frig la picioare? L-am liniștit cu un răspuns afirmativ.

— *Génial!*

Urma să treacă pe la mine marți, mi-a spus, ca să împăturească niște programe cu Élodie, o contabilă din Cussay. *Son truc?*

— Îi place s-o legi de calorifer!

De data asta, după Jean-Claude și debaraua cu mături, eram deja blazat.

A venit și ziua de marți. În timp ce Laurent și Élodie au dispărut la etaj, eu am pornit agale pe alee, ca să evit remarcile sardonice ale legumelor mele. Era o seară caldă, iar un bâtlan plana sus pe cer deasupra lacului, dincolo de ferma lui Matou. Expulzarea mea temporară avea și o parte bună. Cufundat în reveriile pastorale, era cât pe-aci să mă calce furgoneta albă a lui Eric Moineau, un *plombier électricien*, care venise la mine. Moineau m-a salutat cu un zâmbet larg și electrizant.

— Precis vă bucurați că mă vedeți, Monsieur Sadler!

— Ba bine că nu, Eric. *Et comment!*

Din februarie îl tot sunam să vină.

— *Eh bien.* Astăzi e ziua cea mare. În sfârșit, o să le rezolvăm.

— Ce să rezolvăm?

Trecuse atât de mult timp, încât uitasem care era problema!

— *Les gargouillements, pardi!**

— Care bolboroseli?

— *Dans les radiateurs.*

Mi-a înghețat zâmbetul pe buze. Nu caloriferele. Nu, nu acum!

— *Non, non, Monsieur Moineau.* Nu-i nevoie. *Plus besoin. Ça marche. Ça va!***

---

* Bolboroselile, ce naiba! (*n.tr.*)

** Nu mai e nevoie. Funcționează. E bine! (*n.tr.*)

Încearcă să spui *ça ne gargouille plus** când ești foarte zbuciumat! Am început *eu* să bolborosesc. Dar degeaba protestam. Eric Moineau nu se dădea bătut.

— *On va les purger, les radiateurs!***

Obiecțiile mele erau zadarnice. Furgoneta pornise deja pe alee, sub ochii compătimitori ai cirezii lui Matou. Am rămas neconsolat în capătul aleii. Ce-aș fi putut face? Nimic altceva decât să aștept revenirea instalatorului. Ceea ce s-a întâmplat rapid. După trei sau patru minute, furgoneta albă s-a întors pe alee. Eric Moineau a coborât geamul și m-a privit scârbit. Era livid.

— Monsieur Sadler, a rostit el, pe tonul unui om profund jignit.

— Monsieur Moineau?

— *Je vous ai pris en flagrant délit.* V-am prins în flagrant delict.

Vai de mine!

— Ați apelat la alt instalator.

— *Non, vraiment, Monsieur Moineau – ce n'est pas un autre plombier.****

— Am auzit pocnete. Am auzit gemete. N-aveți decât să vă lipiți urechea de țevi, ca să vă convingeți.

Ferească Dumnezeu!

— Monsieur Sadler. O altă persoană aerisește în locul meu.

Bravo, Eric, mai zi o dată.

— Este necinstit, Monsieur Sadler.

Brusc, din depărtare, de la etaj, s-a auzit un țipăt de imens extaz.

— *OUI OUI OUI...*

---

* Nu mai bolborosește (*n.tr.*).

** O să aerisim caloriferele! (*n.tr.*)

*** Nu, zău, domnule Moineau – nu există nici un alt instalator (*n.tr.*).

— Auzi, Monsieur Sadler? Instalatorul a rezolvat problema.

Monsieur Moineau a făcut o pauză și apoi, cu un simț tragic de-a dreptul cornelian, a răsucit cuțitul în rană.

— Ați fericit un instalator. Ați nenorocit un altul.

Și-a plecat.

De atunci, ori de câte ori mă trezesc noaptea din cauza bolboroselilor din instalația de încălzire centrală, mă gândesc la Gisèle, pe urmă la Laurent, pe urmă la Anna Pavlovna, pe urmă la infidelitate, pe urmă la Lou, pe urmă la Mortier, pe urmă la Mauritius, pe urmă la păstăile de vanilie, pe urmă la Noul Val. Și abia atunci reușesc să adorm la loc.

17

În Franța, SNCF, Societatea Națională a Căilor Ferate, a fost asociată dintotdeauna cu Rezistența. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, bravii feroviari au deraiat trenuri, au aruncat în aer cutii de macaz și, în general, au provocat ravagii patriotice. Totuși, cea mai recentă manifestare a mișcării de rezistență din căile ferate îmi provoca mai degrabă necazuri decât admirație.

Sylvie m-a luat deoparte în grădină. Trebuia să-mi divulge un secret de familie teribil, mi-a șoptit ea. S-a uitat în jur. Nu se ascunsese nimeni în spatele copacilor. Nu existau pitici cu microfoane prin tufișuri.

— E vorba despre Rémi, mi-a spus ea, după care, înroșindu-se și mușcându-și limba, și-a dat drumul la gură: *Rémi est coco.*

Rémi e fasole?!

— *Un coco. Un rouge.*

Văzându-mă complet nedumerit, s-a aplecat în față și a șuierat printre dinți:

— *C'est un communiste.*

Biata Sylvie plângea. Încercaseră orice: un abonament pe timp de un an la *Le Figaro*, o săptămână în stațiunea maritimă La Baule, un tricou roz Lacoste, cu guler și trei nasturi la gât, o pereche de ochelari semilună prinși cu o panglică în jurul gâtului, o cămașă Ralph Laurent. Zadarnic.

Nu se putea face nimic. *Rien à faire.* Rémi rămânea neclintit în convingeri.

O vizită în grădina lui a confirmat diagnosticul. În spatele parcelei de legume unde creșteau niște morcovi gigantici – pentru el, „bio" era ceva burghez –, Rémi construise o imitație din cărămidă ușoară a mormântului lui Lenin, echipată cu o pompă electrică. Când se aniversa Revoluția din Octombrie, din fântână țâșnea vin roșu. Gardul viu din cimișir fusese aranjat și tuns ornamental în formă de seceră și ciocan.

Sylvie ura această grădină. Când aveau un chef în familie, acoperea gardul viu și mausoleul cu o folie de plastic. Detesta, de asemenea, și faptul că Rémi, vrând să epateze, adoptase vocabularul și accentul clasei muncitoare. Bunăoară, spunea *barbaque* în loc de *viande** și rostea exagerat de apăsat vocalele cu accent circumflex – spunând *chââââteau*, în loc de *château*. Tocmai el, care strălucise la învățătură! Chiar era o crimă imorală să faci parte din clasa de mijloc? Ca să se consoleze, Sylvie s-a cinstit cu un pahar de rosé.

Rémi mă considera un produs inacceptabil al Angliei post-thatcheriste. Trebuiau luate măsuri severe pentru a-l câștiga de partea mea. OK, Rémi era oaia neagră a familiei, însă votul lui conta. Îmi împrumutasem caloriferele lui Laurent. Șezusem cu un papagal pe cap în Boussay. Rémi era următorul pe listă.

S-a ivit o ocazie, când am primit o invitație la o petrecere organizată de SNCF cu prilejul pensionării unui feroviar, la St. Pierre des Corps, reduta ideologiei de stânga. Lou nu putea să meargă, așa că m-am dus eu în locul ei. M-am pregătit pentru rol ca un actor. Am citit Manifestul Partidului Comunist, pe care-l cumpărasem cândva la o

* Carne (*n.tr.*).

vânzare în scopuri caritabile – Salvați cangurii, la Abesbury, împreună cu *Cum să gătim fără smântână* și *Fii sănătos cu ajutorul algelor de mare.* Am învățat cuvintele imnului din 1936 al Frontului Popular – *Le Temps des Cerises**. Nu-mi venea deloc să le spun oamenilor *camarade,* dar am exersat în timp ce mă bărbieream și apoi am pus în practică, când mi-am cumpărat pâine în Toison.

— *Merci, camarade,* am spus zâmbind.

Madame Roubaud era renumită pentru convingerile radicale de stânga, dar și pentru surzenia totală.

Ca să intru în atmosferă, am călătorit de la Tours la St. Pierre des Corps – unde lumea vota cu comuniștii încă din 1920 – cu trenul, așa-zisa *navette***. Arhitectura burgheză a prosperei capitale de provincie a cedat repede locul ravagiilor colectivizării: grădini în spatele caselor, pline de utilaje lăsate în paragină, prăjini ruginite pentru sârme de rufe, jucării ieftine complet stricate, stive de lemne care urmau să fie drămuite cu grijă pe parcursul iernilor lungi, parcele cu legume. Călătoria a fost rapidă și a costat puțin. Trei minute, 1,80 euro. Paris–Moscova, la un preț de chilipir.

În St. Pierre, bufetul gării a fost o dezamăgire. Fără borcane de castraveciori în oțet, fără samovare și fără babe cu plase stând la coadă în așteptarea unor portocale promise demult. Situația s-a mai ameliorat când m-am uitat spre Bulevardul Stalingrad – însăși denumirea străzii mi-a adus bujori în obraji. Bulevardul era larg și gol, așteptând în mod evident să sosească masele populare pentru a sărbători cu bucurie distrugerea recoltei de cartofi. În 1967, astronautul sovietic Titov vizitase personal St. Pierre. Îi salutase pe cetățenii orașului, din balconul Primăriei, după care plecase să inaugureze o intersecție

---

* Timpul cireșelor (*n.tr.*).

** Cursă locală (*n.tr.*).

dintre două blocuri-turn. De atunci, locul fusese numit în onoarea lui *Le Carrefour des Cosmonautes**. Am zăbovit și eu acolo, impregnându-mă de sovietism.

Colegii lui Rémi, adunați pe peronul șapte, m-au privit oarecum bănuitor – ceea ce nici nu era de mirare în prezența reprezentantului unei țări unde, conform statisticilor recente, 14% dintre trenurile care plecau nu mai ajungeau niciodată la destinație. O locomotivă diesel oranj cu cenușiu a intrat în gară, împodobită cu un banner mare, pe care scria *Son dernier train.* Dédé, viitorul pensionar pentru limita de vârstă, a descins din cabină, în aplauzele prietenilor și ale rudelor. Am făcut o fotografie de grup, rezemați cu toții de tampoanele locomotivei.

Petrecerea s-a ținut într-o hală din prefabricate, aparținând CGT**, unde am stat în picioare într-un labirint de șine lângă o cutie de macaz numită *Les Épines fortes****. În interior, pereții fuseseră tapetați cu o priveliște panoramică a Alpilor. Pe mesele melaminate așezate pe capre de lemn se găseau stive de pahare și farfurii de unică folosință, ambalate în celofan. O cucoană masivă și roșie la față desfăcea pachete de chipsuri, folosindu-și dinții pe post de foarfeci. Ni s-a oferit fiecăruia un Kir Royal – un lichior de coacăze negre amestecat cu un Vouvray spumos și cald. Avuseseră o pană de curent și frigiderul nu funcționa.

Când oaspeții și-au atârnat în cuier elegantele lor *bleus de travail*****, pe care le îmbrăcau doar la ocazii speciale, m-am simțit din nou deplasat. Nu aveam morfologia regulamentară în SNCF. Britanicii, băutori de bere și mâncători

---

* Intersecția Cosmonauților (*n.tr.*).

** Confédération Générale du Travail – Confederația Generală a Muncii (*n.tr.*).

*** Spinii tari (*n.tr.*).

**** Salopete (*n.tr.*).

de cartofi prăjiți crocanți și ciocolată cu lapte, se laudă cu o burtă care începe imediat de sub bărbie și descrie un arc grațios, terminându-se la degetele de la picioare. Francezii înmagazinează bagajul corporal excedentar în alt mod. Pântecul lor e cumva ca la cămile, o cocoașă crescută brusc și adeseori în mod neașteptat, ca un rucsac purtat de-a-ndoaselea, împodobind un trup care nu pare să fi fost făcut pentru a susține o asemenea protuberanță împovărătoare. Poziția verticală necesită, probabil, un mare efort de a-ți păstra echilibrul. Sala era destul de mică. Foindu-se de colo-colo, musafirii se pocneau zgomotos în burduhanele care sunau ca niște perne cu umplutură sintetică. În mod evident, țineau enorm la burțile lor. I-am surprins pe furiș, mângâindu-și tandru pântecul, de parc-ar fi fost un animal de companie.

Ca să ne atragă atenția, *le chef de gare* a bătut cu briceagul într-o sticlă de pastis 51 și a scos un teanc de bancnote din buzunarul interior. A evocat cariera lui Dédé, l-a decorat cu Medalia pentru vechime în muncă și i-a oferit cadourile de rămas-bun: un cutter electric pentru grădină, o enciclopedie, un cec și un buchet uriaș de trandafiri drepți, cu niște cozi extrem de lungi, pentru soția lui, care, așa cum era coafată, semăna cu un polițist de la CRS*, purtând o cască decorată fistichiu.

Lichiorul de coacăze s-a terminat și a fost înlocuit cu unul de *mûres*, dar nimeni nu părea să *kir*. Nu aveam cui să-i pasez gluma, așa c-am încercat să-i prind privirea lui Rémi. Degeaba. În mod limpede, mă trata cu răceală. El și colegii lui se adunaseră grămadă în jurul unei mese mari, în celălalt capăt al sălii. Discuția, purtată în surdină, părea înfocată. Pentru prima oară în viață luam parte la ședința unei celule de partid, un fel de conclav al vrăjitoarelor,

* Compagnie Républicaine de Sécurité – Compania Republicană de Securitate (*n.tr.*).

minus cazanul de pe foc. Greu de ştiut ce poziţie să adopt. Dacă păstram distanţa, atitudinea mea putea fi interpretată drept detaşare ideologică, ca şi cum m-aş fi rupt de mase. Pe de altă parte, dacă-mi luam un scaun şi mă duceam lângă ei, din nou gestul meu risca să fie interpretat greşit. Dacă eram un spion al lui Blair, trimis să descopere complotul urzit de stânga militantă?

Grupul era compact şi impenetrabil. Se făceau însemnări în fugă, se schimbau cifre statistice. Am prins frânturi de conversaţie – câte o cifră rătăcită: 2,5; 4. Astea erau, probabil, procente sau diagrame; oamenii poate analizau rezultatele alegerilor. Venisem cu temele făcute de-acasă. Ştiam handicapul stângii. După epoca de aur a anilor 1950, PCF pierduse susţinerea maselor. Am început să fredonez o variantă alertă a *Internaţionalei*, dar nu i-a păsat nimănui.

Un pântec s-a frecat în trecere de mine.

— *Pardon, camarade.*

Discuţia a devenit mai aprinsă. Noi statistici au fost aruncate pe masă.

— *23!*

Nu-mi venea să-mi cred urechilor. Douăzeci şi trei la sută? Dacă vorbeau despre şansele lor la viitoarele alegeri, se îmbătau cu apă rece. Cum se spunea în limbaj popular, confundau *leurs vessies pour des lanternes* adică vezicile cu felinare.

— Asta o fi fost probabil în 1936, am declarat.

Grupul s-a oprit, la sunetul vocii mele. 1936? Ce-l apucase brusc pe *rosbif* să vorbească despre *le Front Populaire*? Se uitau unii la alţii. *Il est fou ou quoi?** S-au întors cu spatele şi şi-au văzut de treabă. Dintr-odată, un tovarăş a scos ceva din geantă. În sfârşit. Precis era un *tract* – un

* E nebun sau ce? (*n.tr.*).

manifest pentru viitorul marş. Muncitori din lumea largă, uniţi-vă!

— *Dis donc la Comtesse,* am auzit după aceea.

Ce era cu contesa? Am identificat ura seculară împotriva aristocraţiei. Data încă din timpul Revoluţiei. Ghilotina nu era ceva de domeniul trecutului.

— *23,5!*

Să fie ăsta scorul ei? Candida contesa la alegeri? Rémi a scos o cărticică roşie din buzunar. Din învăţurile lui Mao? M-am aplecat în faţă.

— O porţie de pate de ficat Comtesse du Barry. 250 de grame. 23,5 puncte.

Ce naiba...?

— Şi o porţie de *cassoulet?*

— 22.

*Re-merde.** Nu era o pepinieră de revoluţionari, ci o întrunire a Paznicilor Greutăţii Corporale. Iar aceea nu era o broşură marxistă, ci o folie antiadezivă pentru a prăji fără grăsime. La Comtesse du Barry nu era un duşman de clasă, ci denumirea comercială a unei firme specializate în *charcuterie* de gâscă. Oamenii aceştia nu luptau împotriva capitalismului, ci împotriva grăsimii.

Am ieşit să iau o gură de aer curat. Soarele apunea în spatele uriaşei centrale de energie. Un TGV accelera ieşind din gară, cu destinaţia Montparnasse. Decepţionat, am dat un şut în balastul dintre traversele de cale ferată. *Je suis un con.*** Trebuie să renunţ să mă mai prefac că sunt altfel decât sunt. Încetează să tot încerci să fii mereu pe placul tuturor.

Changeons notre fusil d'épaule. Hai să mutăm puşca pe umărul celălalt. Adică hai să schimbăm tactica.

---

* Căcat şi iar căcat (*n.tr.*).

** Sunt un tâmpit (*n.tr.*).

18

O ilustrată de la Richard Badger, cândva șef de catedră la Universitatea din Swindon, profesorul de facultate pasionat de mașini, care conducea un Porsche nou și considera că Franța era desuetă. Imaginea reda o nuntă în stil rustic, iar mesajul de pe spate era laconic – *Alors?*

Într-adevăr, anunțul meu pripit din cantina facultății întârzia să se materializeze. Plină de fasoane și umblând cu uite popa, nu e popa, Lou nu era ușor de cucerit. Trebuia să-mi fac rânduială în ogradă, să iau taurul de coarne și să pun osul la treabă.

Prilejul de a-l pune la încercare pe noul Michael nu s-a lăsat mult așteptat. Pe când eram cufundat adânc într-o conversație cu firele mele de praz, l-am zărit pe vecinul meu, Aimé Matou, foindu-se pe la fundul unei vaci pieptoase, pe câmpul de alături.

De când cu succesul pe care-l avusesem în anul precedent, la festivalul grădinilor din sat, nu prea mai eram în termeni amicali cu Aimé. Într-adevăr, fusesem șmecher. El era cel mai desăvârșit grădinar, însă nu destul de viclean. Rearanjarea parcelei de legume în toiul nopții, pentru a scrie *Vive la France* din fire de praz, fusese, chiar dacă o spun eu, o idee genială. Ulterior, relațiile dintre noi deveniseră și mai încordate din cauza prezenței uneia dintre găinile lui pitice, pe care eu o poreclisem Mildred, care obișnuia să doarmă toată ziua în forsiția și să dea

iama noaptea printre roșii. Toate bune și frumoase. Dar când ticăloasa a început să-mi facă ferfeniță napii, a fost prea de tot. Am pus mâna pe o piatră mare și tocmai mă pregăteam s-o transform pe Mildred în *pâté de poule**, când l-am văzut cu coada ochiului pe Aimé. M-am prefăcut că mă antrenam la crichet și nicidecum la decimarea orătăniilor, dar omul nu s-a lăsat păcălit.

Însemna asta cumva sfârșitul ostilităților? Urma să fim din nou prieteni?

Era exclus ca Aimé să facă un gest de apropiere. Eticheta rurală interzicea orice manifestare înfocată a unei dorințe de-a comunica. Prin urmare, am pășit *eu* peste gardul electric – cu mari precauții, ca să nu-mi pun în pericol trenul posterior – și am trecut hotărât prin cireada de vaci care, tipic pentru firea lor, nici măcar n-au clipit.

Când am ajuns la vreo zece metri de Aimé, am simulat o reacție de uimire: *Tiens, Aimé!*, de parcă ne-am fi ciocnit unul de celălalt pe Regent's Street.

Aimé și-a împins șapca pe frunte, cam cu un centimetru mai sus, dezgolindu-și ochii rotunzi ca niște mărgele, și a mișcat infinitezimal din cap. În mod clar, îi făcea plăcere să mă vadă.

— *Il fait chaud*, am remarcat, ca să intru în vorbă cu el.

— *Pardi.*

Nu era cel mai impresionant schimb de replici, însă orice *marivaudage***, cu Aimé avea tendința de-a trena. Am insistat.

— *Pour la saison.*

— *Pardi.*

Odată epuizat acest subiect de conversație, Aimé a redirecționat norul de muște, care se adunaseră în jur ca

---

* Pate de găină (*n.tr.*).

** Limbaj galant, amabilități prețioase (*n.tr.*).

să ne asculte spumosul badinaj. Am simțit că voia să-mi spună ceva, așa că am decis să fiu răbdător, privindu-i cu atenție buzele, ca un ziarist care așteaptă să vadă trâmba de fum alb ridicându-se pe hornul Vaticanului. Brusc, a venit și mesajul.

— *Dimanche.*

În sine, „duminică" este un enunț cumva eliptic. Ar putea fi începutul unei prognoze meteo. Sau primul vers dintr-un poem de Mallarmé. Cum Aimé n-a mai oferit alte informații, am hotărât să-l trag de limbă.

— *Dimanche?*

Din străfundurile înțelepciunii populare, Aimé a scos la suprafață o propoziție: *Dimanche on tue le cochon.*

Eram înduioșat până la lacrimi. Aimé mă poftea la o petrecere. Am simțit subit că făceam parte din comunitate. Era ca și cum aș fi primit o invitație scrisă pe un carton cu ornamente în relief.

Monsieur Aimé Matou
Acasă
RSVP
Ținută lejeră.

Plin de mine, am ieșit în sat, însă gașca de la Toison d'Or nu era dispusă să-mi împărtășească entuziasmul. Alde Tasmalou mi-au întors spatele, ursuzi. M-am simțit jignit.

— Cu ce-am greșit? am întrebat.

Nu mi-a răspuns nimeni. Dacă aveau de gând s-o țină tot așa, am zis eu, le confiscam cadrele metalice. Până la urmă, și-au descărcat sufletul.

— *On n'est pas assez bien, hein?*

Asta-i bună, cum să nu fie prezentabili!

— *On est des bouseux? Des ploucs?*

Nu, nu erau târtani. Nu, nu erau ghiolbani.

— *Tu nous la caches, la petite?*

În sfârșit, mă dumirisem. Încă de mai demult, le promisesem să le-o prezint pe Lou, dar până acum nu mă ținusem de cuvânt. I-am implorat să mă ierte. Aveam să remediez situația. Rezolvam problema și-i înveseleam. Împușcam doi iepuri dintr-un foc. Erau radioși. Duminică, am declarat eu, Mademoiselle Charpin mă va însoți la petrecerea organizată de Aimé – *la fête chez Aimé. Promis juré.*

— *Faut quand même qu'on la voïye**, a zis Henri, folosind subjonctivul înadins, dar total incorect, pentru a accentua importanța momentului.

Eram invitați cu toții pentru *tuer le cochon.* Expresia aceasta, presupuneam eu, făcea parte din categoria metaforelor pitorești cu animale, de care vocabularul meu de franceză era plin: *avoir du chien* (a avea câine) = a fi foarte șic; *faire un bœuf* (a face un bou) = a face un *jam session*; *un coup de vache* (o lovitură de vacă) = o mare măgărie; *un remède de cheval* (un leac de cal) = un medicament tare. N-am reușit să găsesc *tuer le cochon* în dicționar – întotdeauna nefolositor, în materie de argou –, dar în cele din urmă am dedus cam ce putea să însemne. *Cochon* este epitetul pe care-l atașezi unei persoane înnebunite după sex.

— *J'aime bien ta petite jupette dans le vent, Madeleine.***

— *Cochon!*

„A omorî porcul" însemna, probabil, „a-ți stăpâni impulsurile sexuale". Negreșit, era vorba despre vreun ritual rural, asemănător dansurilor populare englezești și concursului cu prăjini, pentru a celebra dobândirea înțelepciunii odată cu trecerea adolescenței furtunoase. Un fel de Bar Mitzvah post-libido.

---

* Trebuie totuși s-o vedem și noi (*n.tr.*).

** Îmi place cum îți umflă vântul fustița, Madeleine (*n.tr.*).

Iată genul de invitație care-ar putea fi pe placul lui Lou. Adora viața la țară, având în vedere că-și petrecuse vacanțele de vară la o fermă, învățând să meargă în marșarier cu tractorul. I-am spus că o aștepta o surpriză plăcută, dar, în rest, am păstrat secretul. Dacă ar ști Mortier, s-ar zgâria pe ochi, am jubilat.

*

A venit și ziua cea mare. Am parcat Mazda în spatele flotilei Tasmalou, ancorată în fața iazului rece și scârbos al lui Aimé. O rață împuțită s-a instalat imediat pe capotă, ca să-și încălzească fundul. Mai multe găini stăteau la coadă ca să se ouă în rămășițele unui Renault 4. Haita lui Matou s-a năpustit să ne salute și a început să-mi roadă pantalonii. Totul era încântător de neaoș. Thierry ar fi fost încântat.

Din curte se auzea gălăgie. Când am ajuns acolo, ne-am trezit în fața unei scene coborâte direct dintr-un tablou de Breughel. Un porc imens fusese legat de betonul solid al unui vechi stâlp de telegraf, unde fusese săltat într-o poziție potrivită pentru o răstignire pusă la cale de sataniști. Gașca Tasmalou era adunată în jurul carcasei. Pois-Chiche și Henri plimbau o torță aprinsă peste burta animalului, în timp ce Roger și Nestor îl bărbiereau meticulos, folosind două aparate de ras *blue Bic twin-blade sensitive.*

— Dar ce-i chestia aia? am întrebat oripilat.

— *C'est le cochon.*

— Care *cochon*?

— *Le cochon qu'on vient de tuer, pardi.**

Lumea mi s-a năruit când mi-am conștientizat marea stupizenie metaforică. *Tuer le cochon* însemna exact ceea

* Porcul pe care l-am tăiat, ce naiba (*n.tr.*).

ce spunea fiecare cuvânt. Mult mai puțin romantic decât îmi imaginasem. Eram palid. Nu și Aimé Matou, care părea încântat să mă vadă. În mod evident, sosisem la țanc.

— *Ah, le Maïkèle... le Maïkèle!*

Le Maïkèle nu mai era la fel de exuberant, însă își ascundea reticența. Ardeam de nerăbdare s-o prezint pe Lou.

— *Bonjour, Aimé... Oui, ça fait longtemps que je voulais vous présenter...**

Dar Aimé nu avea timp de amabilități.

— *Tenez!***

Și mi-a dat să țin o tigaie enormă – *un faitout* –, plasându-mă cu tot cu ea lângă dobitocul fumegând.

— *On y va.****

A scos un cuțit mare din buzunarul salopetei. Am întors capul, căutând-o cu disperare pe Lou.

— *Deux secondes, Lou, je...*

Cu un gest sălbatic, Aimé a înfipt cuțitul în beregata porcului. Sângele a țâșnit afară ca țițeiul dintr-un zăcământ ascuns.

— *Attention! Le faitout!*

Trebuia să execut un dans al morții în jurul bietului porc, ca să prind sângele în tigaie. Era ca pepitele de aur. Clanul Tasmalou a zgâlțâit zdravăn animalul, ca să extragă ultimele picături, și mi-a luat tigaia din mână. În sfârșit, mă puteam ocupa de prezentări. Sau aș fi putut s-o fac, dacă Aimé nu mi-ar fi aranjat iarăși programul.

— *Maintenant passons aux choses sérieuses.*****

Urma ceva și mai groaznic?

---

* Bună ziua, Aimé... Da, de multă vreme voiam să-ți fac cunoștință... (*n.tr.*)

** Ține! (*n.tr.*)

*** Începem (*n.tr.*)

**** Și acum să trecem la treburi serioase (*n.tr.*).

Aimé m-a plantat în fața pântecului porcului epilat. Pe urmă, mi-a dat un lighean mare de tablă. Ochii îi scăpărau teribil. Acesta era momentul pe care-l aștepta. Hai să vedem ce este de capul acestor *Angliches*! Asta ca să se-nvețe minte odată să mai facă matrapazlâcuri cu firele de praz.

— *Accroche-toi, le Maïkèle.**

Ca un druid ucigaș, Aimé a ridicat în aer un cuțit mare și lucios. N-am avut curajul să mă uit. A urmat un zgomot înfiorător, ca și cum o tonă de calmari morți ar fi căzut de la mare înălțime pe o scândură de spălat. Amalgamul de onomatopee – *plici-pleosc-fleoșc* – era însoțit de-o duhoare groaznică de *merde*. Mațele continuau să se rostogolească de-a valma în ligheanul meu. Mă gândeam dacă era înțelept să leșin. Probabil că asta era proba *splanchnique*. Nu trebuia să-l fi bătut pe Aimé la concursul de grădini.

M-am uitat chiorâș spre porc. Părea că se golise complet. Aimé a lătrat un ordin. Trebuia să car ligheanul plin cu mațe aburinde în hambar. Am întors capul, sperând să-i prind privirea lui Lou.

— Mai durează un minuțel, Lou, i-am spus. Duc intestinele astea înăuntru și...

Ușor de zis, dar mult mai greu de făcut; trebuia să mă trambalez cu o tonă de mațe de porc prin curtea fermei, plină de hârtoape și gropi cu băligar alunecos. M-am împiedicat și niște măruntaie de porc mâzgoase, arătând, fără glumă, ca niște muci fierbinți, au căzut într-o baligă de vacă.

— *Attention, le Maïkèle!*

Toată chestia asta era o greșeală cumplită. Mortier marca un punct important. Île Maurice, cu toate colibele

---

* Ține-te bine, Michael (*n.tr.*).

ei anoste, acoperite cu paie, era mai atrăgătoare decât oferta mea. Dar nu aveam timp de filozofat.

— *Et maintenant, le Maïkèle – le boudin!*

Boudin! Doar nu făceau sângerete!?!

— Dar...

Protestele nu mi-au fost luate în seamă. De fapt, cu cât protestam mai vehement, cu atât el părea mai încântat. Mai întâi, trebuia să pregătim *les boyaux* – mațele. Lucrul acesta l-am făcut suflând în niște bucăți lungi de intestin, pentru a verifica dacă mațele nu erau perforate. Chestia asta mi-a plăcut și mie, fiindcă-mi amintea de petrecerile de Crăciun. Pe urmă, sângele. Ne-am afundat mâinile în găleată și am amestecat în ea, ca să eliminăm orice cocoloașe nedorite. Am adăugat ceapă, slănină tăiată în cubulețe și lapte praf. Eu am sugerat și un păhărel de vodcă, pentru a prepara cel mai scârbos Bloody Mary din lume, însă Aimé nu avea chef de glume. Un maț lung de tot, bine umflat, a fost legat la capătul unei pâlnii mari, iar mie mi s-a dat sarcina de-a împinge terciul scârbos din găleată în intestinul de porc, pentru a face *le boudin.*

Aimé a plecat. Au rămas însă pisicile și câinii, care tot încercau să lingă compoziția. Ca să-i pun pe fugă, am aruncat în ei cu bucățele de slănină care ricoșau înapoi în pâlnie – proiectilele devenind astfel ingrediente. Și muștele erau în al nouălea cer. Din când în când, câte-o insectă tupeistă se împotmolea cu picioarele în terciul de pe marginea ligheanului și nu mai putea zbura de-acolo. Poc! Îi ardeam una cu un *guide culturel* al ziarului *Nouvelle République. Pfleoșc* – și insecta cădea pradă unei morți oribile. După *boudin* cu mere, după *boudin* cu ceapă, *enfin* delicatesa supremă: *boudin* cu muște. Trebuia să pun deoparte un cârnat pentru Thierry.

Dar unde era Lou? Plecase cumva scârbită de spectacol? Îl sunase oare pe Mortier, ca să-i comunice că se hotărâse?!

Ușa hambarului era întredeschisă. Afară, ceața dimineții începuse să se risipească și razele calde ale soarelui îmbiau păsărelele să cânte. Peisajul rural a ieșit din ascunzătoare, așternându-se privirilor ca fundalul unui tablou de Poussin (sau Puișor, dacă-mi pun în minte să traduc chiar tot). În mijlocul curții trona un imens cazan din care ieșeau aburi fierbinți. În jurul cazanului, Lou și clanul Tasmalou amestecau delicioasele *rillettes* dinăuntru, sporovăind și râzând. Lou a cufundat o lingură de lemn în magma aceea care fierbea cu bulbuci, a scos-o afară plină de bucățele de carne grasă de porc fierte înăbușit și, lăsându-le întâi să se răcorească un pic, au gustat cu toții, după care au adăugat în compoziție vin alb, piper și sare. *Quel professeur!*

Se jucau de-a școala, amintindu-și de vremea când erau elevi și învățau pentru *certif – le certificat d'études.* Încercau să se prindă pe picior greșit. Cel mai lung râu? Cea mai mare capitală? Formula bioxidului de carbon? Acordul gramatical cu participiul trecut? Un tren pleacă din Angoulême la opt dimineața, deplasându-se cu șaptezeci de kilometri pe oră, iar altul pleacă din Tours la nouă dimineața, deplasându-se cu o viteză de optzeci de kilometri pe oră. Care ajunge primul la Poitiers? Lou a ripostat cu o problemă grea de gramatică. I-a întrebat care era subjonctivul imperfect al verbului *s'asseoir* – a se așeza.

— *Que je m'asseyasse,* a zis unul.

Se scărpinau pe cap, încurcați.

— *Oh, putain...*

— *Que je m'assoise.*

Lou purta jeans strâmți și cizme; părul ei negru și bogat era legat la spate cu o fundă roșie. Clanul Tasmalou o studia cu ochi experimentați. Știau ei la ce să se uite. De o jumătate de veac, o dată pe lună, la târgul de vite de la Ligueil, învățaseră să evalueze de la distanță: gambă,

gleznă, chișiță, falcă. Și aprobau satisfăcuți. *Une belle bête, ma foi!** Știa *rosbiful* pe ce pusese mâna. Dăduse peste un giuvaier de fată. *Il avait déniché une perle.*

Eram extrem de emoționat. Ca s-o pot admira pe Lou din punctul meu de observație situat în hambar, trebuia să opresc curgea pastei pentru *boudin*. Am tras spre mine un scaun paradit și-am ridicat piciorul, vârând capătul pâlniei în carâmbul cizmei. Pâlnia era plasată acum mai sus decât terciul. Evrica, nu mai curgea. Exact în acel moment, cei cinci prieteni, cu obrajii lor zbârciți, cu gura lor știrbă și cu degetele ca niște vreascuri ținute laolaltă cu un fel de scotch maro, au început să îngâne un cântecel învățat odinioară, când ședeau în bancă la școala primară din Toison:

Colchiques dans les prés,
*Fleurissent, fleurissent...***

Henri m-a zărit în hambarul întunecos. A ridicat degetul mare de la mână. *Elle est top, la petite. Apte pour le service.* Tasmalou și-au pecetluit astfel aprobarea. *Tu peux y aller, mon vieux.*

Un moment de pură magie. Provocarea lui Badger îmi răsuna în urechi. De ce să mai aștept? Acum era momentul să-i cer mâna. Acum era momentul să-i fac o declarație. Fermecat, vrăjit, emoționat, n-am mai știut unde mi-era capul. Am coborât piciorul de pe scaun. Pâlnia era acum mai jos decât terciul. Rezultatul a fost instantaneu. Cizma mi s-a umplut de compoziția pentru sângerete.

— *Viens, le Maïkèle.*

Bon Diou de bon Diou. Ce mai așteptam? Nu era bine să fii timid ca Marcellin. Am ieșit afară în lumina crudă din curte. Pffleoșc pffleoșc.

---

* Frumos exemplar, pe-onoarea mea! (*n.tr.*)

** Brândușele pe pajiști, / Înfloresc, înfloresc... (*n.tr.*)

— *C'est quoi, ce bruit?**

Zgomot. Care zgomot? Am încercat să camuflez lichidul care-mi pleoscăia în cizmă. Soarele strălucea în părul ei. Un cintezoi ciripea în pădurice. Colegii mei de la Universitatea din Swindon stăteau în jurul cazanului, fluturându-și în mâini darurile de nuntă. *Alors?* Ce mai așteptam?

— *Viens à côté de moi. Viens touiller.* Vino să amesteci în cazan.

Eram lângă Lou, iar cizma mea de cauciuc lângă flăcările de sub cazan.

— *Alors...* am început.

Așteptam ajutor de la clanul Tasmalou. Precis aveau să mă scoată din impas cu subjonctivele. *S'épouser?* A se căsători. *Il faut que nous nous épousions.* Nu, stai un pic. *No... Épousassions.*

— *Alors?* a răspuns ea.

Nu puteam. Proximitatea focului și-a cazanului a început să aibă efect. Lichidul pentru *boudin* din cizma mea se cocea frumos. O felioară de ceapă mi s-a înfipt între degetele de la picioare. Pe nerăsuflate, piciorul mi-a fost învelit într-o masă de puding negru, solidificat.

Membrii clanului Tasmalou erau decepționați, dar nu și surprinși. Tipic.

Cine-a mai pomenit *rosbif* căruia să nu i se înmoaie picioarele?

---

* Ce-i cu zgomotul ăsta? (*n.tr.*).

19

Clanul Tasmalou avea o problemă. Nu era deloc simplu să ajungă lunea la târgul din Ligueil. Când toată viața ai mâncat și ai băut conform standardelor profesionale respectate de ei, a urca orice pantă era o adevărată luptă. Henri conducea o mașinuță numită Matiz. Vehiculul putea atinge viteza maximă de douăzeci de kilometri pe oră, iar pentru a-l conduce nu aveai nevoie de permis – singura atestare oficială cu care Henri se confruntase vreodată. Făcuse câteva tentative de-a escalada dealul de lângă Toison, dar mașinuța, având în vedere discrepanța evidentă dintre mărimea motorului și mărimea șoferului, începuse să-și dea duhul pe la jumătatea urcușului și, făcându-se de rușine, o luase repede la vale spre sat. Tubard deținea un Renault 14 din 1972, absolut impecabil, pe care nu se încumeta să-l scoată din garaj, de teamă să nu-i zgârie vopseaua – Ligueil era o adevărată junglă pe asfalt. Nu mai exista decât o singură soluție. *Le taxi anglais*. Mazda roșie, mașina pe care te puteai bizui.

Târgul nu mai era ceea ce fusese odată. *Le charcutier – le roi du rillon* – se pensionase. Zarzavagiul avea hernie și nu mai putea să te servească decât cu morcovi pitici și roșii cherry. Târgul de vite, care se ținea o dată pe lună, atrăgea ochiul expert al acelor *paysans* care se pricepeau încă să identifice un testicul strâmb de la un kilometru distanță. Însă fermierii doar se jucau acum. Vânduseră

tot și se mutaseră la oraș, pământul lor aflându-se în prezent în proprietatea unui industriaș belgian pensionat, care avea un *gîte**.

Momentul culminant al dimineților de luni era excursia săptămânală pentru a scoate bani de la bancomat. Pentru niște oameni care-și ținuseră economiile ascunse sub saltea sau strecurate la loc sigur între cearșafurile din dulap, invenția aceasta era o aberație. A vedea cum averea ta era afișată pentru oricine pe un ecran echivala cu un gest de exhibiționism financiar.

Arhitecții avuseseră grijă să plaseze bancomatul astfel încât, la amiază, soarele să strălucească direct pe ecran, făcându-l ilizibil. Membrii clanului Tasmalou și-au confecționat vizoare pentru a-și proteja ochii, folosind cartonul solid de la cutiile de *bouillie bordelaise* – soluția de sulfat de cupru care era panaceul grădinarului, înlăturând fără discriminare mana plantelor, atacurile vulturilor și varicela. Din păcate, această *bouillie* era lipicioasă și foarte albastră, ceea ce însemna că le lăsa niște cercuri vinețiii în jurul ochilor, făcând ca șirul de Tasmalou care aștepta la bancomat să semene cu o trupă rock zgomotoasă. În ultima vreme, fusese găsită o soluție mai eficientă – șepci de baseball oferite gratis de către o firmă de tractoare la *comices agricoles***. În felul acesta, sosiile lui Garry Glitter au dispărut, fiind înlocuite de clonele lui Bill Clinton.

Punctul crucial era codul. În mașină, îi auzeam cum își repetau numerele ca pe o mantra. Codul consta doar în patru cifre, însă ele însemnau diferența dintre bogăție și sărăcie. Odată, Tubard a introdus greșit codul de trei ori la rând – în sine, o ispravă matematică inofensivă – și mașina i-a înghițit cardul. La care Tubard s-a apucat să

* Han turistic (*n.tr.*).

** Adunările agricultorilor (*n.tr.*).

distrugă banca, lovind cu capul și cascheta, până când a fost convins să se lase păgubaș.

Dar nici măcar când puneai mâna pe bani drama nu se sfârșea. Mașinăria scuipa o chitanță pe care răufăcătorii ar fi putut s-o folosească pentru a-ți devaliza contul. Ce să facă ei cu chitanța? Era exclus s-o mototolească și s-o arunce la coș – gunoierii locali i-ar fi putut jefui. Soluția le-a fost furnizată de un film cu James Bond, difuzat pe TF1 în aprilie. Membrii clanului Tasmalou s-au decis să procedeze ca spionii cu codurile secrete. Aveau să le mănânce. Așa se explică de ce, dacă se întâmplă să treci pe lângă Crédit Agricole, de pe Rue Sylvestre-Bonnard, la Ligueil, lunea, pe la 12.15, ai surpriza să vezi un cârd de *paysans* cu șepci de baseball pe cap, mestecându-și chitanțele.

Odată ajunși înapoi în sat, ne retrăgeam la Toison d'Or, pentru a sărbători revenirea cu bine la civilizație, dar și pentru a ne face o datorie cetățenească. Presa anunțase recent știrea că discrepanța dintre cantitatea de vin produsă și cantitatea de vin băută în Franța totaliza acum circa cincizeci și șapte de milioane de hectolitri pe an. Îngrămădiți laolaltă în jurul barului, ne străduiam din răsputeri să reducem oceanul de vin.

În acea zi însă o agitație ciudată pusese stăpânire pe sat. De departe, auzeai țăcănitul cadrelor metalice mutându-se rapid din casă în casă. Obloanele se deschideau vijelios, pocnindu-se de zidărie, mesaje urgente erau transmise în șoaptă prin cutiile de scrisori. Huruitul de motor al unor biciclete Solex a zguduit liniștea matinală, când o flotilă de Hell's Angels cu căști portocalii a trecut pe lângă cimitir, îndreptându-se spre Mouzay.

— *Viens voir chez Marcellin.**

— *Nom de Diou, nom de Diou, nom de Diou!*

---

* Hai să vezi la Marcellin (*n.tr.*).

Ce boacănă mai făcuse Marcellin? Toată lumea a pornit spre N'Garage.

— *Ça! Il faut le voir!**

Marcellin o făcuse până la urmă. Dar *ce* făcuse? Henri, roșu în obraji din cauza vinului rosé și a emoțiilor, s-a prins repede.

— *Il y a de la copulation dans l'air.***

Enigma misteriosului N o elucidasem până la urmă. O bună bucată de timp, Marcellin fusese agentul local pentru Citroën. La început, relațiile cu firma fuseseră frumoase și elegante. Când Marcellin avea nevoie de ceva, le trimitea o scrisoare și după câteva săptămâni piesa de schimb cerută sosea la ușa lui, livrată cu un zâmbet și un pahar de vin de către fiul lui Meunier.

Norii au început să se adune când Marcellin a avut probleme cu firma de deasupra intrării în atelier. Băgând o combină secerătoare cu spatele în garaj, Marcellin dislocase litera N de la Citroën, care căzuse pe jos și se făcuse țăndări. Era imposibil să cumpere o altă literă în loc. Ori cumpărai toate cele șapte litere împreună, ori nimic. Marcellin n-avea nici un chef să cumpere și să stocheze șase litere de care n-avea nevoie, așa c-a refuzat și lucrurile au rămas exact cum erau. Atelierul lui auto se numea acum „Citroë". O idee nefericită. Cifra afacerilor s-a prăbușit. Turiștii treceau prin fața garajului și, nedumeriți, se scărpinau în creștetul capului. *Citroë? N-am auzit de așa ceva.*

Iar pe urmă, un văr al lui Penthouse i-a vândut lui Marcellin o cutie de vopsea rezistentă la intemperii. Marcellin și-a luat pensula și scara, ca să vopsească la loc litera care lipsea. Garajul se numea din nou CitroëN, iar cifra afacerilor a revenit la normal.

---

* Așa ceva nu s-a mai pomenit! (*n.tr.*)

** Miroase a împerechere pe-aici (*n.tr.*).

Până când cu computerele. Marcellin nu pricepea absolut nimic. O tânără a venit într-o după-amiază să-i explice și a plecat disperată. Marcellin nu făcea clic la momentul propice, degetele lui erau prea boante pentru tastatură și striveau mouse-ul. Marcellin făcea parte din generația celor care nu umblau cu fofârlica. Dacă putea, putea, dacă nu putea, nu putea. A ajuns la concluzia nu numai că nu putea, dar și că nu voia, așa c-a renunțat la franciză, informând firma – printr-o scrisoare – că avea să lucreze pe cont propriu. Tot atunci, a demontat și emblema de pe firma garajului, sau mai bine zis acea parte din emblemă care era demontabilă. Începând din acel moment, garajul lui Marcellin s-a numit N, cu nota lui afro-tibetană exotică.

Până în această dimineață.

Străzile din Mouzay erau neobișnuit de aglomerate. De obicei, dimineața la acea oră nu vedeai pe stradă decât un singur om – pe moș Fillon, căutând cu disperare oficiul poștal, care se închisese încă din 1987. Astăzi însă situația era complet schimbată. În sat domnea o forfotă de nedescris. Cu greu mai găseai un loc de parcare în scuarul din fața bisericii. Un Twingo alb, de la *Nouvelle République*, era deja pe poziție. O echipă de cameramani de la FR3 Régions montau o farfurie-satelit. O mulțime tăcută se adunase în fața atelierul mecanic N'Garage. Părinții le șopteau copiilor explicații în surdină. Se făceau fotografii. Jandarmii se scărpinau în creștet, apoi clătinau molcom din cap, cu un aer compătimitor.

*Marcellin avait craqué.** Frustrarea, așteptarea, plăsmuirile, angoasa, gelozia, aleanul, dorința, singurătatea și lenjeria intimă comandată prin poștă îl terminaseră nervos. *Il avait dégondé.* Își ieșise din țâțâni. În toiul nopții, se

* Pe Marcellin îl lovise damblaua (*n.tr.*).

dusese la garaj, ca să-și ia vopseaua și pensula. Își rezemase scara de zidul atelierului și, la lumina unei lanterne agățate de ultima treaptă de sus, pictase toată noaptea. Litere mari, roșii. Nici un strop de vopsea în jur, nici o mâzgăleală. *Aucun pâté.* Lucrase ca un adevărat profesionist. În lumina palidă a zorilor, coborâse de pe scară, ca să-și admire opera. Marcellin era un Michelangelo al firmelor de garaj. Deasupra intrării, vechiul N nu mai trona solitar și superb.

Acum scria acolo clar, ca să vadă toată lumea – bigoții, pudicii, liber-cugetătorii, stângiștii, reacționarii, masonii, rotarienii, breasla producătorilor de brânză, frăția cârnatului. Acolo, mare și sfidătoare, era capodopera lui Marcellin. Două litere înainte de N, patru litere după:

M-O-*N*-I-Q-U-E.

Membrii clanului Tasmalou erau sceptici. Marcellin se încumetase, în fine, să-și mărturisească dragostea. *Très bien.* Monique Bourdeau, apetisanta pară pârguită care conducea autobuzul școlii, putea să se bucure de iubirea lui. Dar declarația lui Marcellin comporta și un neajuns. Louis, soțul bondoc al lui Monique, avea să revină de pe platforma petrolieră din Marea Nordului, avea să citească pasiunea lui Marcellin scrisă în văzul lumii pe zidurile garajului și avea să facă scandal.

Istovit, Marcellin dormea încă. S-a luat decizia să nu fie deranjat. Nu se știa dacă nu era, poate, ultima oară când avea posibilitatea să se odihnească liniștit. Pasiunea e problematică în mediul rural. La târgul din Ligueil e plin de bărbați care n-au avut parte de iubire. Toți acei *paysans* în șorturi kaki, sandale și șosete nu sunt clone ale lui Cédric Pinson. Nu, nene. Sunt relicvele nefericite în dragoste ale trecutului, bărbați care-au pierdut în fața unor rivali și care și-au oblojit rănile cu rachiu și Pernod. Avuseseră o șansă și-o lăsaseră să le scape printre degete.

Fata era promisă altuia. Fiului lui Dubarre, care avea iarba mai verde, fiului lui Champbard, care avea vaci premiate. Sau tatăl lui era certat cu tatăl ei. Sau bunicul lui cu bunicul ei. Sau străbunicul lui cu străbunicul ei. Ea nu voia, dar trebuia să se supună. Și fericirea a trecut pe lângă ei ca autobuzul școlii când refuză să oprească. Lumânarea s-a stins ca o flacără demult spulberată în vânt.

Spre seară, la asfințit, în fundul grădinii, mi-am descărcat sufletul în fața firelor de praz. Nu concepeam să ajung și eu ca bărbații aceia din Ligueil, care nu avuseseră parte de dragoste. Sandalele, șosetele și șortul nu erau idealul meu.

Orice intenție de-a scrie L-O-U din firele mele de praz a fost abandonată.

20

Mare distracție. Era ziua de naștere a lui Gérard.

Întotdeauna considerasem că rivalul meu părea destul de bătrâior – genul de bărbat sastisit și potcovit în dragoste –, dar Lou m-a asigurat că, în realitate, Gérard era foarte tânăr. Straniu. Poate că opticienii se uzau mai repede decât muritorii de rând.

Gérard era născut în gemeni; semnele astrologice distinctive, dacă memoria nu-mi juca feste: viclenie, pilozitate excesivă, respirație urât mirositoare, unsuroșenie.

Prietenii organizau o petrecere în cinstea lui. Lou m-a invitat și pe mine. Își dorea enorm să fim buni amici. Deocamdată, eu și el eram chit. El făcuse o măgărie cu catalogul tropical, eu îi masacrasem gâsca. Lou, intuind – savurând? – rivalitatea dintre noi, căuta să ne împace. În mașină, mi-a zugrăvit un portret măgulitor al iubitului ei de altădată – un tip sensibil, cu o inimă de aur, căruia i se părea foarte greu să poată trăi cu atât de mulți bani. Sărăcuțul de el. Mi se rupea inima de mila lui.

— Dacă-i atât de minunat, de ce să-l părăsești? am întrebat-o posac.

Lou m-a cufundat în acidul privirii ei. Dacă aveam de gând să mai pun asemenea întrebări prostești, m-a prevenit ea, nu era exclus să se răzgândească.

Și ce părere avea dragul de Gérard despre mine? După părerea lui, eram arogant, disprețuitor, rece, abil și adept

al brutalizării orătăniilor moarte. Unii oamenii ghicesc în zațul de cafea de pe fundul ceștii. Gérard, neîndoielnic, citea în mucii din piscină. Cum altfel să-și fi putut forma o părere atât de greșită despre mine?

Bairamul urma să aibă loc în casa de la țară a lui Bob, fost coleg de școală cu Gérard și bun prieten cu el, în prezent directorul general al unei fabrici din Saumur, care producea balamale. Am lăsat Mazda într-o parcare – direcția era anunțată prin indicatoare în formă de săgeată pe pajiște –, printre niște uriașe vehicule 4x4, cu geamuri fumurii și tampoane de protecție anti-bizoni. Se pregăteau cumva de-o invazie în Pincé le Petit, satul situat ceva mai încolo pe drum?

Casa era urâtă și supraponderală – o construcție vastă, fără nici o formă specială, prea vulgară pentru a fi veche, prea snoabă pentru a fi atrăgătoare. Pe terasă se afla o colecție de roabe rustice, pline cu mușcate fluorescente, alături de statuia unei nimfe provenite, negreșit, de la Castorama, pe care Auguste Renard ar fi putut s-o folosească pentru a-și decora tomberonul. Înăuntru, pardoseala era formată din dale cărămizii dispuse în formă de romburi. La intrare, un tonomat; în dreapta, o masă de biliard. Diverse peisaje decolorate înfățișând triste meleaguri rurale încadrate în rame greoaie erau atârnate sus pe pereții acoperiți cu un tapet *fleur de lys**. Un bar fusese construit acolo din bârne vechi și cărămizi. O serie de sofale joase din piele erau adunate în jurul unui ecran cu plasmă, asemenea unei cirezi de vaci dezumflate. Pe măsuța de cafea trona o frapieră în formă de joben. De la subsol veneau zgomotele însuflețite ale unui meci de ping-pong în plină desfășurare. Dintr-o imensă combină hi-fi, cu difuzoarele și cablurile ascunse în spatele unui rând de

* Floare de crin (*n.tr.*).

volume legate în piele – *Reader's Digest: Cărțile Anului* – se auzea un *best of* al hiturilor cântărețului pop dolofan Eddy Mitchell, ajuns la vârsta mijlocie.

Musafirii erau adunați în jurul grătarului pe roți, marca Habitat. Toți au izbucnit exasperați, chipurile, când am apărut și noi.

— *Ah!*

— *Enfin!*

— *Quand même!* Totuși...

Dar *chipolata* erau încă în pachetele ambalate sub vid. Toată discuția asta despre ora la care veniserăm era o trăncăneală fără sens. Bob, gazda, era președintele onorific al Muzeului Tancurilor Blindate din Saumur. A fost mândru să ne-arate o poză cu cea mai recentă achiziție: un Sherman imens, cu tot cu șenilele originale. Ne-am arătat impresionați cum se cuvenea. Ce tanc frumos! Ce baftă să pui mâna pe așa ceva! Antoine, îmbrăcat cu o cămașă albă, descheiată la gât, lăsând să se vadă un lanț de aur gravat cu numele lui, era proprietarul unei grădinițe locale; Bertrand deținea o fabrică de cherestea, Gill avea un lanț de magazine de articole sportive. Cu toții își exprimau admirația și sprijinul pentru Medef, despre care eu mi-am imaginat că ar fi vreun demnitar nord-african – Sidi Medef? –, dar care s-a dovedit a fi acronimul echivalentului francez al CBI*.

Prin tipologia afișată, nevestele lor erau interschimbabile, semănând unele cu altele la înfățișare și la vorbă. Le chema Babette, Blandine și Marilou; toate erau înfipte, drăguțe, șatente și cu operații estetice. Purtau pantaloni de velur strâmți în talie, bluze de mătase și eventual un blazer. Tocmai se întorseseră din Egipt și urmau în

* Confederation of British Industry – Confederația Industriilor Britanice (*n.tr.*).

curând să plece în Thailanda. Își adorau antrenorul personal – *il est chou* – și profesorul de golf – *il est très chou.*

Conversația era exagerată, iar nivelul lor de entuziasm, prea ridicat. Sesizai o discrepanță între subiectul discutat – pantofi, un nou talk-show – și comentariul pe care-l genera. Bunăoară, spuneau: „*Non! Incroyable! Épouvantable! Génial!*"*, când ar fi putut să spună: „*Bof. Pas mal. Nul.*"**

Cineva făcuse prostia de a-i spune lui Gérard că îi stătea bine cu o șapcă de baseball pe cap, care nu făcea decât să-i scoată în evidență profilul de optician. Mi-am pus următoarea întrebare existențială: cum naiba putuse Lou să umble cu un tip care purta șapcă de baseball? Din fericire, m-am abținut, dojenindu-mă aspru. Mi-era rușine de prejudecățile mele. Fiecare era liber să poarte ce voia. Dacă Gérard avea chef să arate ca un texan descreierat, era dreptul lui s-o facă.

Toți erau încântați s-o reîntâlnească pe Lou – *Ça fait vraiment longtemps****–, dovedindu-se maeștri în arta complimentărilor:

— *Bella...*

— *Tu es en pleine forme.*

— *Ah! Ses yeux verts...*

— *Pas mal, la nana!*

Puneau mâna pe ea, o mângâiau și-o ciupeau de parcă ar fi fost a lor. M-am uitat în jur după un plici de muște, ca să-i gonesc de lângă ea, însă grătarul nu era prevăzut cu așa ceva.

În timp ce inamicul se străduia din răsputeri să mă elimine, m-am servit cu un pahar de rosé – un *assemblage* cu un gust astringent de rubarbă crudă și pișvaser, comercializat

---

* Nu! Incredibil! Cumplit! Genial! (*n.tr.*)

** Pfui. Nu-i rău. Deloc (*n.tr.*).

*** A trecut o veșnicie de când nu ne-am mai văzut (*n.tr.*).

cu eticheta VD/QS – Very Dangerous/Quality Suspicious* – de către un conglomerat de viticultori care, neputând să vândă produsul clientelei lor consacrate, luaseră decizia să se răzbune și să-i dizolve pe toți în acid.

În bucătărie activitatea era frenetică, deși nu era nimic de făcut, din moment ce urma să frigem la grătar o mulțime de antricoate de vită. Pentru a intra în grațiile acelei neprietenoase societăți, le-am explicat că la Oxford, când voiam să gătim friptură de vacă, băgam bucata de carne în prăjitorul de pâine. Ha-ha. Și încălzeam scrumbiile afumate cu fierul de călcat. Ha-ha. Mă pregăteam să le strecor niște sardine în pantaloni, pentru a le arăta o nouă metodă de-a găti peștele gras, dar m-am răzgândit.

Biftecul a fost servit *bleu***, după rețeta la modă, ceea ce însemna rece și fleșcăit. Am băgat o felie în prăjitorul de pâine. Cartofii sote erau parțial arși și parțial nefăcuți. Un sote de cartofi presupune dragoste și atenție, însă persoanele adunate acolo erau prea preocupate să mă discrediteze pe mine și să i-o dea pe Lou înapoi lui Gérard, ca dar de ziua lui.

Ceea ce apreciau cel mai mult la noi, englezii, ziceau ei, era că știam să le facem pe femei să-și vadă lungul nasului. Aveam impresia că biftecul le gâdila misoginia. Rușinat, dar vrând să bravez, am spus un banc. A trebuit să-l încep de trei ori, fiindcă mă tot întrerupeau.

— *Non, Gilles!*

— *Chut!*

— *Laisse-le raconter!****

Căsnicia unui cuplu dura de mulți ani. Într-o zi, soția a murit. În timp ce era transportată la biserică pentru

---

* În engl., Foarte Periculos/Calitate Dubioasă (*n.tr.*).

** În sânge (*n.tr.*).

*** — Nu, Gilles! — Ssst! — Lasă-l să povestească (*n.tr.*).

slujbă, unul dintre ciocli a alunecat și a pocnit sicriul de zid. Dintr-odată, în coșciug s-a mișcat ceva. Un miracol! Femeia era încă în viață. A fost scoasă din sicriu, iar soțul și soția au mai petrecut zece ani împreună. La capătul acestui interval, soția a murit din nou. S-au făcut pregătirile de înmormântare, dar de data asta, când cioclii se pregăteau să ducă sicriul în biserică, soțul le-a șoptit insistent: „Atenție la zid!"

Era exclus să râdă careva la gluma mea. Ar fi însemnat să fraternizeze cu dușmanul. Tăcerea penibilă a fost întreruptă de apariția tortului aniversar. M-au întrebat care era pluralul de la *un petit beurre. Des petits beurres?* Nu. Toți au pufnit în râs. *Ils sont cons, ces rosbifs!** Pluralul de la *un petit beurre* este *des touyous.* N-am înțeles. Râdeau toți cu lacrimi. Cum, nu știam cum se cânta „la mulți ani" de ziua cuiva?

— *Un petit beurre, des touyous!*

Zece minute mi-a luat ca să le deslușesc fonetica. *'Appy birtday to you.* Ce ilar.

Gérard a primit o groază de cadouri de care nu avea nevoie, din moment ce oricum nu-i lipsea nimic. Noi i-am dat un gel de duș *moules marinières.***

După-amiaza fusese rezervată mult așteptatei confruntări. Trebuia să-mi măsor forțele cu Gérard și să pierd în fața lui. Tâlharii de vikingi din nord meritau să fie pedepsiți pentru jefuirea și răpirea frumuseților din Valea Loarei. Ce se gândeau să propună? Tenis? Mă și vedeam toată după-amiaza de cealaltă parte a fileului, în timp ce Gérard trăgea cu ghiulele în trenul meu posterior.

— *Désolé.* Mă doare cotul.

---

* Tâmpiți sunt englezii ăștia! (*n.tr.*)

** Midii pescărești. În contextul frazei, cuvântul *moule* este folosit cu sensul lui din limbajul familial: molâu, mototol, prostănac (*n.tr.*).

O întrecere de înot? Exclus să mă fi arătat în bermudele mele roz în fața acestor directori zvelți, cu piepturile lor ondulate de pectorali. O viață întreagă de ingurgitat gogoși și pește cu cartofi prăjiți lăsase urme grăitoare. Am refuzat.

— *Un petit rhume**, am tușit sugestiv.

Surfboard? Niciodată n-o să vezi un gentleman zbenguindu-se pe o bucată de polistiren. O plimbare într-un balon cu aer cald? Amețeli. Bridge? N-am jucat niciodată. Începea să-i apuce disperarea. Cum naiba să mă facă să par ridicol? Cum să-i demonstreze lui Lou Charpin că făcuse o alegere greșită? Apoi cineva a venit cu o idee strălucită, așa c-am cedat.

La sosire, zărisem un teren de minigolf pe pajiștea din spatele casei. Fiecare obstacol era decorat cu câte o machetă din șipculițe a unuia dintre celebrele castele de pe Valea Loarei. Habar n-aveau ei însă că la Abesbury – fără a avea pretenția de-a rivaliza cu un profesionist ca Tiger Woods, bunăoară – eram considerat un jucător foarte bun. Dacă tot trebuia să apăr onoarea țării mele, atunci minigolful pe teren circular avea să fie arma mea principală.

Frenezia i-a cuprins pe toți. Gérard a început să facă flotări, înconjurat de consilierii lui. Mă gândeam să le propun s-o legăm pe Lou de un stâlp înainte de a noua gaură – câștigătorul lua domnița drept trofeu –, dar asta însemna un risc prea mare. După cum s-a dovedit, forțele noastre erau comparabile. Până la a cincea gaură – Castelul Chambord –, am fost la egalitate. Era o plăcere să ne vezi cum jucam golf. Abia la ultimele patru găuri – de la Cheverny încolo –, trișatul a devenit esențial.

Există două modalități de-a trișa: stilul franțuzesc și stilul englezesc. Englezii au tendința să trișeze fățiș. Ne

* Am guturai (*n.tr.*).

împiedicăm de minge, o împingem în lateral, ne cerem mii de scuze și punem mingea înapoi, dar nu acolo unde fusese înainte.

— Regret cumplit.

Stilul franțuzesc este mai direct și deopotrivă mai ocolit.

— *Eh dis-donc*, a zis Gérard, arătând în sus spre cer și făcându-ne atenți la cursa Paris–Madrid care trecea pe deasupra noastră, în timp ce el împingea ușor mingea mai la dreapta.

Jocul a continuat așa, eu din ce în ce mai împiedicat, iar Gérard din ce în ce mai pasionat de avioanele din văzduh. Mult lăudatul fairplay nu înseamnă, în fond, decât să accepți cu grație și seninătate matrapazlâcurile celuilalt, așa cum le acceptă și el pe-ale tale.

Mingea lui a dispărut în șanțul de apărare al Castelului Azay le Rideau, a mea a dărâmat un turn al Castelului Ussé, amândoi ne-am oprit la porțile castelului Blois și am sosit, plini de sânge, dar neîngenuncheați, în fața arcadelor Castelului Chenonceaux, cu câte douăzeci și trei de puncte fiecare. Cu adevărat, o competiție plină de suspans. Spectatorii amuțiseră. Momentul era solemn.

Gérard urma să lovească primul. S-a așezat pe poziție. A mimat de câteva ori lovitura. S-a oprit, și-a șters palmele cu un șervețel, a discutat cu consilierii lui despre arabescul pe care urma să-l descrie crosa lui, s-a așezat din nou pe poziție, a executat lovitura și mingea, frumos, ferm, hotărât, a trecut printre arcadele podului. Bravo, Gérard! S-a aruncat în brațele lor. L-au sărutat și l-au îmbrățișat. Momentul a fost filmat, pentru a putea fi vizionat cu încetinitorul de către generațiile viitoare.

Dar partida nu se încheiase. Urma să joc și eu. Am trecut prin aceleași proceduri pregătitoare, deși nimeni nu părea interesat să discute despre arabescurile mele. Păcat. Am fixat ținta și am jucat. Mingea, ca o minighiulea albă,

a început să se îndrepte direct spre gaură. Ne țineam respirația. Și, în timp ce făceam asta, mi-am executat lovitura mea de maestru.

Un ultim tertip era bine-venit. În ultima clipă, exact când mingea urma să treacă neatinsă pe sub pod, m-am prefăcut că dau la o parte o petală din calea ei și, în același timp, am atins-o extrem de ușor cu degetul. Această infimă abatere de la traiectoria de zbor a produs rezultatul dorit. *Bang.* Mingea s-a pocnit de arcada podului și a ricoșat înapoi. Gérard câștigase.

Explozia de bucurie din spatele meu a fost foarte emoționantă. Gérard, aniversatul în persoană, a fost bumbăcit în glumă și scos pe umeri de pe terenul de minigolf.

— *On a gagné!**

— *Les doigts dans le nez!***

— *Il a perdu...*[1]

Și apoi, inevitabil, *Allez, les Bleus!****

Rămăsesem deoparte, plin de tact și respect, lăsându-i să-și consume bucuria. În timp ce curățam crosele și le puneam înapoi în trusa de pe cărucior, Lou s-a apropiat de mine.

— Mike, a rostit ea cu tandrețe. Ce frumos știi să pierzi.

Și m-a consolat, îmbrățișându-mă și mângâindu-mă pe păr.

În spatele meu, veselia s-a curmat brusc. Ce naiba se întâmpla? De ce Lou Charpin nu-l felicita pe forțosul Gérard, nimicitorul de *rosbifi*?

---

* Am câștigat (*n.tr.*).

** L-am mâncat fript (*n.tr.*).

1. „A pierdut..." Acest ritual se încheie cu *le doigt dans le cul* – „a luat țeapă" –, însă bunele maniere dictează, adeseori, omiterea acestei ultime replici (*n.a.*).

*** Hai Franța! (*n.tr.*).

M-am uitat compătimitor la ei. Mai aveau multe de învățat, fraierii. Ai câștigat? E ușor să câștigi. Aproape vulgar. Oricine poate să câștige. Dar să pierzi... și să pierzi cu stil – asta da realizare. Pentru asta e nevoie de distincție și rafinament.

Strigătele de victorie s-au stins. Lou m-a luat de braț. Am fluturat din mână în direcția lor.

— *Bravo, Gérard. Génial. Bravo!*

A fost rândul lui se se facă alb ca varul.

Perfide Albion?

Cine – noi?

21

În săptămânile dinaintea vacanței de vară, tabloidele britanice sunt pline de articole despre înspăimântătoarele obiceiuri ale vecinilor noștri de pe continent. Înainte de-a pleca spre plajele ticsite de lume de pe țărmul Mediteranei, francezii își aruncă animalele de companie la canal. Adio hamsteri, gerbili și peștișori exotici. În luna august, e nevoie să fii precaut. Când deschizi robinetul, s-ar putea să-ți sară în nas vreun animăluț de companie.

Mathilde, una dintre cele trei fiice ale lui Cécile-femeia-preș și Thierry-bărbatul-Porsche, tocmai pleca la mare cu părinții ei. Problema stringentă era Vanessa, iepuroaica ei. Thierry nu concepea ca liniștea concediului lui binemeritat să-i fie tulburată. Parcă le vedea pe gazdele unde aveau să se cazeze, scrutând cu atenție mocheta de pe jos, în căutarea unor excremente incriminatoare.

Ce era de făcut cu iepurașul însă? Era exclus să apeleze la Dylan. Băiatul se pregătea pentru bacalaureat – și, oricum, pasiunea lui erau canarii. Lou avea de corectat tezele de bacalaureat. Rémi dezaproba sentimentalismele burgheze. Laurent era ocupat cu Bulgaria, Sylvie era alergică. Mai rămânea un singur candidat. Tipul locuia la țară, zâmbea tot timpul și, suferind de obsecviozitate acută, nu se întâmplase niciodată să refuze ceva.

Nici măcar pe Vanessa.

Pe care Thierry a lăsat-o la mine, în vinerea dinaintea plecării lor de sâmbătă dimineața.

— *Elle pue.* Pute! s-a văitat el în gura mare. Am crezut că mor în mașină. *Chie sans arrêt.* Se cacă non-stop.

Mi-a dat niște pastile.

— Pune-i-le în mâncare. *Sinon, essaie un bouchon.* Dacă nu, bagă-i un dop.

Și, la sfârșit, făcându-mi cu ochiul:

— Nubiddy's perfact.

S-a plimbat prin casă, ciocănind pereții din care cădeau bucăți de tencuială și plimbându-și degetul pe lemnărie.

— *Et n'oublie pas,* a adăugat el. Nu uita. Să fii acasă la șase, în fiecare seară.

— De ce?

— *Pour Mathilde. Pour répondre.*

Bineînțeles. În fiecare zi, Mathilde avea să-și sune iepuroaica. *Pas de problème.* Sau *pas de lézard,* deși expresia nu pare deloc fericită în cazul iepurilor.

Am rămas singur cu Vanessa; tăceam și ne uitam nedumeriți unul la celălalt. Vanessa era de talie mijlocie, avea blană bej și dârdâia parcă tot timpul. I-am cântat câteva măsuri din *All Shook Up,* dar nu s-a amuzat. Urechile ei lungi se mișcau ca niște antene, iar nasul îi era extraordinar de mobil. Nu același lucru s-ar fi putut spune despre ochii ei ficși și goi. În cușca ei se afla un trapez – asemenea celui pe care se leagănă Vanessa Paradis în reclama la parfum. Am încercat s-o pun pe trapezul ăla, dar a căzut.

Mâncarea ei era scârboasă – niște granule urât mirositoare, făcute din căcăreze și alte spurcăciuni, ținute într-un borcan de gem. Nici ei nu părea să-i placă prea mult. În loc de gustări totuși, consuma cu poftă paginile de lenjerie din catalogul *La Redoute.*

Fix la șase seara, după cum era stabilit, se auzea un *D D Drrrriiiinnnggg* – țârâitul tipic al telefoanelor franțuzești.

O scoteam pe Vanessa din cușcă, ceea ce-i accelera tremurăturile. Parc-aș fi ținut în brațe o meduză blănoasă. O duceam la telefon și-i puneam receptorul la ureche. Vanessa n-avea nici o apăsare. Îmi făceam datoria s-o asigur pe Mathilde că Vanessa se simțea colosal de bine, chinuindu-mă în același timp s-o țin în brațe pe sosia lui Houdini.

Vanessa trebuia să se calmeze. Trebuia să se simtă confortabil cu mine. Trebuia să se simtă ca acasă. Nu trebuia să vrea să plece când i se întorcea stăpâna. În felul ăsta, mă puneam bine cu familia, demonstrându-le că eram un mare iubitor de animale.

Am luat hotărârea să țin un jurnal.

ZIUA ÎNTÂI:

Intenția mea a fost să încheg o relație solidă cu iepuroaica. Reticența ei naturală m-a determinat să abordez proiectul cu circumspecție. Azi-dimineață, m-am sculat devreme și am pus cușca afară, pe pajiștea plină de roua lucioasă a zorilor. Pe urmă am deschis ușița – un fel de barieră-ghilotină din plastic albastru – și m-am ascuns în spatele unui tufiș, ca să observ ce avea să se întâmple.

Vanessa a fost sensibilă la acest gest de încredere. Fremătatul nasului i-a devenit mai intermitent, iar ochii ei, cândva ficși și goi, s-au înviorat, plini de curiozitate și recunoștință. Priveliștea din fața Vanessei a deșteptat în ea tot felul de amintiri atavice îngropate demult, datând din epoca primitivă, când, înainte de-a fi devenit animale de companie, iepurii au fost animale de pradă în jungla vieții.

După o lungă ezitare, Vanessa s-a încumetat să iasă. Inimile noastre băteau negreșit la unison. Vanessa a amușinat chemarea îmbătătoare a libertății, a rontăit o frunză și s-a întors înăuntru. Am înțeles. Prea mult dintr-odată

putea fi periculos pentru un asemenea metabolism delicat. Dar seara, când am dus cușca înapoi în casă, ochii ni s-au întâlnit și Vanessa a clipit. Nu, n-a clipit. Mi-a făcut cu ochiul. Da, Vanessa mi-a făcut cu ochiul. Gestul acesta iepuresc m-a uns pe suflet. Și totodată mi-a dat curaj în continuare.

La telefon cu Mathilde am fost tandru. Mâine, i-am spus, eu și Vanessa o să încercăm să facem o mică plimbare împreună.

ZIUA A DOUA:

Nemernica. Și-a luat tălpășița.

Am fost naiv, sentimental, credul. Îmi făceam iluzii că începusem să înțeleg firea iepurească. Îmi imaginam că aveam să străpung în scurt timp misterul dârdâitului ei, că Vanessa avea să se calmeze, că avea să vină la fluierăturile mele, că avea să zâmbească la glumele mele.

Mare nătărău am fost! Imediat ce-am întors capul, Vanessa și-a luat picioarele la spinare, fugind iepurește.

Să n-ai încredere niciodată în iepuri.

La început, am crezut că era doar o joacă. Am pornit în jurul casei în patru labe, prefăcându-mă că mă distram copios.

— Știu că te-ai ascuns, Vanessa, poznașo. Haide, vino. Gata cu joaca. Unde ești?

Degeaba. Chestia aia de sub pat nu era ea, ci un ghemotoc de puf. Chestia aia din spatele dulapului nu era ea, ci o bucată de covor vechi. Într-un târziu, am decis să recurg la violență. Am băgat uscătorul de păr în priză și am apăsat pe buton. Dacă Vanessa nu ieșea din ascunzătoare, o zburam cu blană cu tot și, ca bonus, îi mai pârleam și codița.

Ddddrrriiinnnggg!

Merde! Uitasem de telefonul de la șase seara.

— *Bonsoir, Mathilde.*

— *Elle va bien, Vanessa?*

Și iată-mă, om în toată firea, școlit la Oxford, civilizat, fermecător, cu receptorul la ureche, nevoit să imit o iepuroaică dată dispărută, fiindcă altminteri riscam să-mi pierd iubirea! Mi-am arătat dinții, m-am scărpinat pe pulover, am tremurat ca piftia, ba chiar am reușit să freamăt din nări, am tors.

Dar oare iepurii chiar *torc*?

ZIUA A TREIA:

Vecinii n-au fost prea impresionați de necazul meu. Aimé Matou a dat dovadă de un sarcasm cras. Trei vaci, poate, o nevastă, eventual, dar toată tevatura asta pentru o iepuroaică? Se scărpina în creștetul capului, cu un aer perplex. Ținând seama de vulpile și de mixomatoza care bântuiau pe-acolo, șansele Vanessei de-a scăpa cu viață erau nule. Iar Matou rânjea.

— *On l'aura bouffée, votre lapine?* Precis că ți-au halit iepuroaica.

Am bătut în cuie un anunț pe gardul din capătul aleii cu cireși: *Atenție, iepuroaică în libertate* și am lipit cu scotch un bilet pe geamul din spate al Mazdei: *Pierdut iepuroaică răspunzând, dacă e în toane bune, la numele de Vanessa. Trăsături distinctive: urechi lungi, codiță albă, predilecție pentru cataloagele de produse cu comandă prin poștă.* Balzac s-ar fi descurcat ceva mai bine. Am lăsat o copie și la primărie.

La ora șase, am făcut din nou ca o iepuroaică. Măcar începeam să-mi intru în rol. Cușca am lăsat-o toată noaptea în curte, cu ușița deschisă, în eventualitatea în care subit un vânt de cumințenie i-ar fi suflat pe la nări și Vanessa și-ar fi dorit să se știe la adăpost. Aiurea. Negreșit,

Vanessa țopăia în vreun club de noapte cu un iepuroi-optician. *La salope.* Târfa!

ZIUA A PATRA:

N-am prins iepuroaica. Am prins un arici. Afurisitul se băgase în cușcă și se făcuse ca un ghem țepos. Este incredibil de greu să disloci un arici posac dintr-o cușcă de iepure. Până la urmă, a trebuit să folosesc lingura pentru spaghete. Păcătosul de arici mi s-a pârțâit în nas. Natura a început să mi se pară dezgustătoare.

Jandarmii au crezut că mă țicnisem de tot când i-am sunat.

— Ce anume spuneați că ați pierdut, *monsieur?*

— *Une lapine.*

Tăcere la capătul firului.

După care:

— *Votre nom, Monsieur?*

— Monsieur Sadler.

Sadler. Aha, e englez. *Tout s'explique.* Vara trecută fuseseră nevoiți să emită un mandat de percheziție pentru recuperarea unui peruș care se rătăcise. *Ces Anglais quand même.*

Ddddrrrriiiinngggg. Tortura de seară.

— *Qu'est-ce qu'elle a fait aujourd'hui, Vanessa?**

Astăzi? Astăzi, Vanessa a fost o iepuroaică foarte neascultătoare.

ZIUA A CINCEA:

Am dat nas în nas cu Tubard în drum spre o orgie la clanul Tasmalou. El măcar s-a arătat înțelegător. I-am

* Ce-a mai făcut Vanessa astăzi? (*n.tr.*)

admirat checul *quatre quarts* cu stafide îmbibate în *gnôle*, care-l făceau să aspire la titlul de cea mai letală prăjitură din lume. Tubard m-a sfătuit să mă consult cu Moș Jules, care avea o fermă de iepuri. Tot ce trebuia să fac era să cumpăr o sosie. În fond, toți iepurii semănau între ei, nu?

Une idée lumineuse. Mi-am propus s-o pun în aplicare imediat.

Am ciocănit la ușă, care a fost deschisă, după o serie de pocnete dinăuntru – răsturnarea unor bursuci împăiați de pe bufet –, de către Moș Jules în persoană, cu nelipsitul lui acoperământ pentru cap, casca portocalie de protecție, veșnic șuie pe creștet, pe care-o purta și când se ducea la culcare. Tocmai venise din grădină și era prost dispus.

— *Les salauds**, a mârâit el și, mimând că ține o pușcă în mână, i-a decimat pe dușmanii care scoteau capul prin linoleum.

Pan pan, păcănea pușca francezului. Iar inamicii – o armată de soboli imaginari – cădeau seceraţi pe podea. *Pan pan.* Radiourile cu tranzistori pe care le legase de pomii fructiferi țineau păsările la distanță, dar cârtițele erau surde. Ceea ce nu le împiedicase să sape galerii adânci în grădina lui de zarzavaturi. Sub vizorul căștii de protecție, unul dintre ochii lui, singurul vizibil din acea poziție, scăpăra de furie.

— *Elles vont voir ce qu'elles vont voir.***

Pe urmă a mimat că înșurubează un tub de cauciuc în țeava de eșapament a motoretei lui Solex. Celălalt capăt al tubului l-a înfipt în găurile de cârtiță care răsăreau peste tot în camera lui de zi. Una era sub un televizor Thomson din 1985, alta sub *le buffet.* După aceea a ambalat motorul și a împins șocul la loc.

---

* Nemernicii (*n.tr.*).

** Las' c-o să vădă ele ce-o să pățească (*n.tr.*).

„*Vrrrraaaaaooouuuuuuuuummmm. Vrrrraaaaaooouuuuuuuuummmm.*"

A urmat un spectacol mut, dar animat. Se făcea că Moș Jules era un sobol care-și citea ziarul – *La Nouvelle République* – în camera din față a mușuroiului de sobol. Sobolul a pus jos gazeta locală, a adulmecat aerul, a început să tușească și pe urmă a intrat în panică, sufocându-se din cauza lipsei de aer, zgârâind și zbătându-se cu disperare, ca să se cațăre mai repede pe puțul galeriei. Când, în fine, a izbutit să țâșnească la suprafață... a dat nas în nas cu Moș Jules în persoană, care abia aștepta să-i zboare creierii.

„*PAN. PAN.*"

O cârtiță a explodat sub masă. O alta sub un fotoliu. *Pan pan.* În scurt timp, camera s-a umplut de cârtițe moarte imaginare. Parcă era *Vântul prin sălcii* realizat de Quentin Tarantino.

În cele din urmă, Moș Jules s-a potolit și, dispus să stea la taifas, a scos o sticlă de *gnôle* din bufetul de sub chiuveta din bucătărie, unde, când nu se folosea ca aperitiv, troscăul era utilizat pentru dizolvarea straturilor de vopsea și pentru desfundarea țevilor de scurgere. Am intrat în panică. Dornic să-mi protejez gâtlejul și amigdalele, am turuit pe nerăsuflate motivele vizitei mele.

— *Une lapine, Père Jules! J'ai besoin d'une lapine!*

Dau un regat pentru o iepuroaică.

Moș Jules a pus sticla jos și a ieșit afară. M-am dus după el în grădină, unde m-am trezit într-un supermarket de urecheați, o nirvana a iepurașilor. Iepuri de toate culorile – maro, albi, gri, roșcați, pătați. Cât vedeai cu ochii, codițe care se mișcau ghidușe. Am început să inspectez oferta. Unul dintre ei avea un *je ne sais quoi* din Ségolène Royal, iar altul, foarte dințos, mi-a amintit de Jane Birkin.

Dar Vanessa...? Până la urmă, am ales un iepuraș drăgălaș, cu năsucul cârn.

— *C'est combien?* am întrebat.

Moș Jules a scris *5 Euros* în carnet, trăgând cu ochiul peste umăr, de teamă că perceptorul l-ar fi putut spiona cu binoclul de la fereastra de sus de la Toison d'Or. Nu aveam decât o bancnotă de cincizeci de euro. A ieșit s-o schimbe. Mi s-a părut c-a lipsit o veșnicie. Am avut timp să citesc toate articolele din *Télé 7 Jours*, numărul din aprilie 1996. Într-un târziu, a apărut și Moș Jules. Cu iepurele meu.

— *Voilà!*

Într-o pungă de plastic. Jupuit. Jumulit. Eviscerat. Bun de băgat la cuptor.

— *Bon.*

Asta ca asemănarea să fie totală. Eram la pământ. Nu se mai putea face nimic. Am împins paharul în față.

— Parcă propuneai un păhărel de *gnôle*, Moș Jules!

M-am întors acasă.

Drrrriiiinngg!

— Mathilde, astăzi a fost foarte cald. Și știi ce-a făcut Vanessa? Și-a dat blana jos.

ZIUA A ȘASEA:

Foarte deprimat.

Deznădăjduit, mă plimbam prin grădină. Trebuia să accept realitatea. Vanessa se cărăbănise definitiv. Fusesem sedus și abandonat. Era cazul clasic. Părăsit de Vanessa, eram asemenea Ariadnei, lăsat pradă aleanului pe insula mea.

Pfleoșc. Ce... *Tiens! Une crotte.*** Călcasem pe un rahat proaspăt... și încă unul. Un întreg șirag de *crottes* se întindea

* Ia te uită. O căcărează (*n.tr.*).

pe alee. Ciudat. Dintr-odată, s-au auzit niște pârâituri și fojgăieli sub carpenii din margine. O ramură s-a clătinat, o frunză s-a mișcat. Stai un pic...

Uite-o, se holba la mine de sub frunziș. Zâmbind sfioasă, arătându-și dinții, fremătând din năsucul ei ca un nasture. Iar în ochii ei, o expresie de compasiune, ca și cum și-ar fi cerut iertare. Iepuroaica Risipitoare revenise acasă.

Există o secvență celebră în filmul *La Femme du boulanger* al lui Marcel Pagnol, când actorul care-l interpretează pe Raimu, în loc să-și dojenească nevasta care-l înșelase, își varsă furia pe Pomponette, pisica lui, care tocmai se întorsese după ce vagabondase o noapte pe acoperișuri.

— *Regarde, la voilà la Pomponette! Garce, salope, ordure... C'est maintenant que tu reviens?*"*

Știam ce era în sufletul brutarului. Vanessa stătuse, proabil, două zile în magazia cu unelte, hrănindu-se cu cabluri electrice și chit. Dar eram atât de fericit s-o văd înapoi acasă, încât nu-mi venea s-o cert. Am luat-o în brațe, am giugiulit-o și am pișcat-o glumeț de nas.

Vanessa mi-a dat o lecție. N-are nici un rost să eziți. N-ai nimic de câștigat dacă lași ușa deschisă.

Era momentul să trec la acțiune.

---

* Aha, uite-o și pe Pomponette! Târfă ce ești tu, știoarfă, otreapă... La ora asta se vine acasă? (*n.tr.*)

22

Enfin. Ziua Z. *Le Jour J.*

În Loches, spiritul festiv invadase urbea. Panouri uriașe ascundeau grandioasa fațadă Renaissance a clădirii unde-și avea sediul *la mairie**, proclamând lumii întregi momentul de apogeu al sezonului cultural: *Festival lyrique. Le Parc Baschet:* Wilhelm Tell *de Rossini, cu Orchestra și Corul ansamblului Lyrica Bulgarica: maestru Boris Bolșkov.*

Cofetarii locali inventaseră o prăjitură pentru a sărbători evenimentul. *Le Guillaume* – adică Wilhelm Tell – era un fel de pandișpan ușor cu nuci, umplutură din cremă de cafea și glazură de cremă cu frișcă. Pentru ca prăjitura aceasta să nu se confunde cu *Agnès* – numită așa în onoarea unei celebrități locale din vremea Renașterii, vestită în întreaga lume pentru portretul în care era înfățișată cu un sân dezgolit (prăjitura era un *blanc-manger* făcut din lapte și nucă de cocos, cu un moț dintr-o cireașă roșie), domnii *pâtissiers* avuseseră o idee novatoare. Ca să scape de plictis, pacienții din secția locală de psihiatrie își petrecuseră după-amiezile confecționând săgeți din carton. Și așa, în fiecare prăjitură era înfiptă câte o săgeată elegantă, pictată manual.

Ideea a prins repede. Doamnele elegante purtau săgeți la pălărie. Funcționarii de la Crédit Agricole făceau

* Primăria (*n.tr.*).

formele pentru împrumuturi având săgeți în păr. Optica Mortier era unul dintre sponsori. Emblema firmei lui? O pereche de ochelari cu una dintre lentile străpunsă de o săgeată. Moda Tell subjugase întregul oraș.

Muzica domnea pretutindeni. Spre exasperarea populației, *Union Commercial* pitise difuzoare în fiecare copac, cornișă, ungher și firidă. De la zece dimineața până la ora închiderii, instalația de sunet răgea non-stop uverturi de Rossini. Muzica nu producea totuși efectul dorit. Din cauza ritmurilor alerte, locuitorii urbei Loches, în mod normal amatori de plimbări tacticoase, își făceau cumpărăturile într-un timp record – spre disperarea sus-numitei *Union Commercial*. În scurt timp, muzica lui Rossini a fost înlocuită cu uzualele înregistrări ale unor melodii americane consacrate, cântate într-o engleză de nerecunoscut de către diverși interpreți francezi, staruri apuse ale genului pop, ceea ce-a făcut ca ritmul cumpărăturilor să revină la parametrii normali.

Sosirea muzicienilor – niște cântăreți bulgari corpolenți, în costume demodate închise la culoare, și tinere interprete la instrumente cu coarde, îmbrăcate în minijupe – a adus un nou suflu de viață în oraș. Laurent și-a abandonat imediat afacerile, pentru a se consacra cu totul artei lirice.

Orașul a devenit o imensă scenă artistică. Oaspeții cântau în timp ce făceau cumpărături, cântau în timp ce cinau. Glasuri de basi, profunde și răsunătoare, puteau fi auzite la fiecare colț de stradă, provocând palpitații stimulatoarelor cardiace și împingând o roată de *vieux cantal** să se despice în două pe o tarabă de brânză, la piață. Maestrul Bolșkov era aclamat de tot orașul. Rotund și suculent ca fructul care apărea în operă, Bolșkov nu cunoștea

* Sortiment franțuzesc de brânză de vacă, produs în Cantal (*n.tr.*).

decât un singur cuvânt franțuzesc – *rillettes* –, de care știa să profite din plin, consumând nenumărate borcane de pate de porc, cu ajutorul propriului deget folosit pe post de lingură. *Rrrr-illettes!*

În ajunul premierei, a fost oferită o recepție oficială la primărie. Într-o sală mare, plină de ecouri, cu – surprinzător – un tapet în carouri, opt demnitari au ținut discursuri absolut identice și de aceeași lungime, felicitându-i pe aceiași organizatori și mulțumindu-le, cu laude identice, acelorași organizații. Este ceva tradițional în Franța. Dacă se întâmplă să moțăi în timpul unei cuvântări, ai ocazia să-ți umpli golurile în timpul următoarei alocuțiuni. Poți să faci și pariuri. Cine va rosti cel mai scurt discurs? În seara aceasta, *Conseil Régional* a bătut *Conseil Général* cu 23 de secunde. *Bravo la Région!*

Laurent îi convocase pe toți membrii familiei, ca să dea o mână de ajutor. M-am băgat și eu pe fir, servind *des amuse-gueules** pe o tavă de argint. Când am ieșit pe coridor ca să-mi umplu la loc tava cu pastă *tapenade* cu măsline verzi, de la Super-U, m-am ciocnit de cumnatul meu în brațele unei bulgăroaice voluptuoase – violonista –, exersând sărutul franțuzesc profund. Laurent s-a întrerupt. Mă așteptam să mă roage să-l ajut s-o lege de calorifer, dar nu. El căuta doar înțelegere.

— *C'est elle – ma reine,* Anna Pavlovna. Cu ea discutam atunci la telefon, în grădină. Știu că vorbești bulgărește. Nu i-ai spus nimic lui Gisèle. Pot avea încredere în tine. *Tu es mon frère.*

Și a revenit la instrumentul de nestrunit din brațele lui. *Tuer le cochon?* Laurent nu se luptase niciodată cu o asemenea dilemă.

Încrederea lui era clădită pe înșelătoria mea. Mi-a fost jenă când, în dimineața concertului, m-am ciocnit nas în

* Gustări (*n.tr.*).

nas cu Gisèle. Plângea. Oare înțelesese, în sfârșit, resortul melomaniei căreia îi căzuse pradă ușuraticul ei soț? *Malheureusement pas.** Dylan era problema care-o frământa pe ea. Întorcându-se acasă pe neașteptate, a dat peste fiu-său în patru labe în grădină, stricându-se de râs. Se scrântise la cap, bietul Dylan? Îngrijorarea lui Gisèle s-a intensificat când a văzut că Dylan semăna în stratul de flori semințele cumpărate pentru canarul lui. Se gândea să sune la spitalul de psihiatrie, când Dylan, cu ochii roșii și nu tocmai în toate facultățile, și-a vărsat oful. Îl durea în fund de canari sau de Vermeer, i-a spus el. De ce se dusese în Olanda să cumpere semințe pentru pasărea lui? Fiindcă semințele olandeze pentru păsări conțineau canabis. *Du shit, maman!* Chestia asta i se părea ilară. Îi fraierise pe toți. Înainte cultivase iarba în ghivecele de la ferestre *chez Édouard*. Acum putea să o cultive acasă.

Gisèle était tombée des nues. Gisèle părea căzută din nori. Acolo, în patru labe în grădină, în fața ei, era fiul ei, *son chéri*, viitorul director al Muzeului Luvru, care se dovedea a fi doar un drogat bucolic.

Lacrimile îi șiroiau pe obraji lui Gisèle. Laurent nu trebuia să afle. Nu acum. Nu încă. Avea și-așa destule pe cap. Bietul Laurent. Gisèle mototolea în mâini o batistă de dantelă. Dacă l-ai fi văzut în ce hal era! De când sosiseră bulgarii, abia dacă se mai întâlnise cu el. Precis nici nu dormea suficient. De data asta, Gisèle chiar avea dreptate.

Lou a sosit înainte de amiază, de la Orléans, unde participase la o ședință a comisiei de examinare pentru bacalaureat. Era prost dispusă. Colegii ei erau niște indivizi meschini și înguști la minte. Din nou, era decisă să lase baltă învățământul și să-și deschidă o florărie. O *paëlla* gigantică urma să le fie servită interpreților și oaspeților,

* Din păcate, nu (*n.tr.*).

la sfârșitul spectacolului. Când nefericita bucătăreasă a fost găsită ornând mesele cu flori de plastic, lingvista a explodat.

— *C'est quoi, cette merde?* a tunat ea.

Lou voia flori naturale. Voia flori de câmp. Mai multe echipe au fost trimise pe pajiști, ca s-o potolească, în timp ce noi i-am administrat ceai, un mac și un *croissant* organic. În seara aceea intenționam s-o cer de nevastă. Dacă Lou era nervoasă, cererea mea în căsătorie putea fi la fel de riscantă ca o coborâre într-un vulcan activ.

Grija noastră imediată era vremea. Întrucât era vorba despre o reprezentație în aer liber, soarta noastră era la mila zeilor. Ar fi imposibil să se joace *Wilhelm Tell* pe ploaie, din cauză că săgețile s-ar muia. Moș Simon, un moș zbârcit de vreo 133 de ani, cu patru dinți și o Gauloise înfiptă între ei, a prognozat că un nor de ploaie se îndrepta spre sud-est, în direcția noastră. Mai multe avioane au decolat de la baza aeriană militară de la Parçay-Meslay pentru a intercepta și a distruge aisbergul aeropurtat.

A plouat, într-adevăr, după-amiaza devreme – doar câteva picături, dar suficient încât cerneala de pe anunțurile care fuseseră lipite cu scotch pe locurile din primele două rânduri să înceapă să curgă. Scaunele au fost frecate, curățate și uscate, eliminând riscul ca musafirii să se plimbe prin oraș având ștampilat pe popou cuvântul REZERVAT.

Începând cu ora șase, s-au servit cocktailuri în eleganta reședință din oraș a atașatului cultural. Lou nu prea avea chef să socializeze cu Ariane Tricot, pe care-o bănuia că participase la capitolele de început ale educației mele continentale. Când am ajuns la vila familiei Tricot, m-am dat de gol împingând la o parte frunzele cățărătoare ale viței canadiene, pentru a găsi firul soneriei și a evita astfel o ploaie cu gălnat de porumbei. Lou a fost sarcastică.

— Văd că Monsieur cunoaște bine locul...

Și ce, parcă ea nu avea și acum cheia de la Palais Mortier?! Eram *kif-kif*. La egalitate. Dar nu era momentul să ne ciondănim. Ușa s-a deschis și Ariane, cu brațele ei suple și bronzate ieșind ispititor dintr-o vestă de mătase albă, fără mâneci, m-a salutat cu entuziasm.

— *Maï-quel! Quel plaisir.*

Apoi a afișat un surâs rece în direcția lui Lou. S-au privit ochi în ochi, evaluându-se reciproc, gambă, gleznă, chișiță. M-am căznit să sparg gheața.

— Cred că vă cunoașteți deja. De la balul mascat din Pont de Ruan.

— Ah, a spus Ariane, turnându-și acid în voce. Vasăzică tu erai tipa care rămăsese încuiată pe dinăuntru...

— Vasăzică tu erai tipa care rămăsese pe dinafară...

Din fericire, Brice, adică Monsieur Tricot, superb în kiltul lui confecționat din tapetul de la primărie, a apărut să ne ofere un Cabernet Sauvignon care, ținând seama de culoare și de lipsa buchetului specific, era negreșit norvegian. În timp ce Lou inspecta casa, Ariane m-a luat deoparte în bucătărie.

— *Alors, Maï-quel...*

— Da, Ariane?

— *Mon petit Anglais est amoureux?**

Am refuzat să răspund, nefiind nici mic, nici al ei.

— *Une Française, c'est si compliqué... N'est-ce pas, Maï-quel?*** Și s-a tras mai aproape, ca și cum ar fi vrut să complice și mai mult lucrurile.

— *Et tu lui as parlé de nos peccadilles?****

Nu, întâmplarea făcea că nu intrasem în detaliile prostioarelor noastre.

---

* Micul meu englez e amorezat? (*n.tr.*)

** Franțuzoaicele astea sunt atât de complicate... Nu-i așa, Maï-quel? (*n.tr.*)

*** Și i-ai povestit de prostioarele noastre? (*n.tr.*)

— *Tu lui as parlé de nos pelles et de nos patins?*

Puteam afirma, fără să mint, că nici una dintre conversațiile cu Lou de până acum nu conținuse referiri la „lopeți" și „patine". Ușa bucătăriei s-a deschis. Lou s-a uitat la noi, cu un aer tăios și suspicios, căruia Ariane s-a grăbit să-i dea apă la moară.

— Maï-quel a fost cândva *mon professeur d'anglais.* „Cândva" – *iiz zet corect, Maï-quel?* Tocmai făceam o recapitulare. *N'est pas, Maï-quel?*

Până ca Lou să apuce s-o atace pe la spate, un italian radios și exuberant a răsărit de niciunde, repetând efervescent *bello* și *bella* și ciupindu-ne de obraz pe fiecare. Era noul profesor al Arianei. I-am recunoscut imediat strategia. Copiii nu aveau timp pentru lecții, așa că Ariane umpluse amabilă golul. Aldo era brunet, nebărbierit și șarmant, cu o cămașă albă descheiată la gât, care lăsa să se vadă un lanț de aur cu un cupidon trăgând cu arcul. Parcasem Mazda pe *mail**, lângă automobilul lui ca o gondolă. Ne-am distrat grozav cu toții repetând *Va bene,* ceea ce-a înlăturat pericolul unui incident internațional.

Lou își încheiase inspecția casei, considerând că decorațiunile interioare dovedeau un spirit meschin și constipat, mai ales când vedeai toate pufurile acelea înflorate (femeile din viața mea, de până atunci, păreau să împărtășească aceeași predilecție pentru asemenea taburete pufoase) și abajururile cu ciucuri (*idem*). Abia aștepta să ieșim dracului de-acolo. În timp ce ne pregăteam să plecăm, am zărit-o pe Gisèle înecându-și amarul într-un cotlon singuratic. I-am pasat discret o sticlă de whisky scoțian vechi, pe care Brice o ținea ascunsă într-o bibliotecă. Gisèle a dus degetul la buze. *Motus et bouche cousue.*

Spectacolul era programat să înceapă la ora nouă. Lou s-a dus să-l caute pe Rémi, care conducea o delegație

* Alee, promenadă străjuită de arbori (*n.tr.*).

din St. Pierre des Corps, venită pentru o întâlnire cu Paznicii Greutății Corporale din fostul bloc sovietic. Mortier era prin apropiere. Îi văzusem tancul în parcarea pentru sponsori, sub zidurile orașului vechi. Un șut scurt în pneuri încântase teribil o haită de câini vagabonzi care, sperând să declanșeze din nou alarma, se apucaseră să se pișe pe toate roțile. Thierry a sosit cu fetele și iepuroaica.

— *Elle aime beaucoup l'opéra, Vanessa?** m-am interesat eu.

Cécile venea la o sută de metri în urmă, clătinându-se sub greutatea bagajelor – coșul de picnic, pledurile pentru excursie și geanta cu medicamente, în eventualitatea vreunui atac nefast din partea țânțarilor. Copiii luaseră lecții particulare pentru a studia libretul, pe care Hortense a început să mi-l recite, în timp ce Vanessa se căca pe pantofii mei:

— În poveste este vorba despre un renumit patriot elvețian, Wilhelm Tell, care pune la cale o răscoală împotriva tiranului Gessler. Într-o dimineață...

Trompetele bulgarilor au sunat începutul spectacolului. Ne-am așezat cu toții, având grijă să ștergem bine scaunele înainte. Unui *aficionado* i se taie toată plăcerea pentru pasiunea lui dacă se simte ud la fund.

Ambianța naturală din Parc Baschet era absolut magică. Fundalul format din zidurile sfărâmicioase și ciuruite de vremuri ale închisorii, turlele bisericii din Saint-Ours în depărtare, splendidul peisaj al provinciei Touraine în fapt de seară, așternut la picioarele noastre – o poezie! Am privit în jurul meu. Lou rămăsese, probabil, cu Rémi. Eram sigur că alesesem locul și momentul potrivit. Nu mai rămânea acum decât să-mi pun planul în aplicare.

Maestrul Bolșkov a apărut în aplauzele spectatorilor și ale orchestrei. Purta un frac care îi era cu vreo câteva măsuri

* Vanessa e mare amatoare de operă? (*n.tr.*)

mai mic și care răspândea un miros de naftalină bulgărească. A mulțumit pentru ovațiile primite, s-a înclinat, i-a sărit un nasture de la betelie, s-a întors cu fața spre orchestra lui formată din funcționari bancari și pițipoance, a ridicat bagheta și... distracția a început.

Farmecul lui Rossini a prins repede. Până și liliecii au scos capul din nișele unde erau pitiți prin ziduri, gata să cânte alături de ceilalți în momentele grandioase ale partiturii. Totul a mers bine până când Boris a fost atacat de un țânțar. A încercat să-l gonească, șfichiuind prin aer cu bagheta, ca d'Artagnan cu spada. Orchestra i-a urmat exemplu, muzica lui Rossini accelerându-se frenetic, până când țânțarul, sufocat negreșit de aroma naftalinei, a căzut mort, iar opera a revenit la ritmul normal. Anna Pavlovna era plasată în primul șir de muzicieni, în umbra lui Boris. Concentrarea ei era o adevărată delectare pentru ochiul privitorului. Total absorbită de muzică, mișca ritmic arcușul, făcând ca fustița scurtă să i se ridice atât de sus pe coapse, încât exista riscul de-a ne arăta și nouă o bucățică din cadoul ei de Crăciun. *Quelle soirée.*

Pauza a venit după ce ticălosul Gessler a dat foc colibelor cu acoperișuri de paie și exact când răzvrătiții începeau să instige la răscoală. Suspansul atinsese apogeul. Se înnoptase de-a binelea și, după ce urmărisem vreo două ceasuri reprezentația de operă pe scena luminată puternic, nimeni nu mai vedea nimic, așa că toți ne împiedicam și ne poticneam la fiecare pas, ceea ce nu făcea decât să sporească distracția din acea seară atât de minunată oricum. Spectatorii se împleticeau orbecăind prin întuneric, în căutarea unuia dintre barurile improvizate pentru acel eveniment – cabane de lemn elvețiene, conținând o cadă din plastic plină cu gheață, pentru a păstra la rece sticlele de Vouvray. După două ceasuri de lirisim bulgăresc, ideea de-a te matoli părea absolut logică.

Lou discuta în contradictoriu cu producătorul faimoasei *paëlla*. Supeul spaniol urma să fie servit imediat după finalul bulgăresc al operei elveţiene. Când anume trebuia să aprindă focul sub tigăile lui? Lăsându-i să dezbată aprins această stringentă chestiune, m-am retras pentru a pune la punct detaliile finale ale amoroasei mele *mise en scène*.

Decorul pe care-l alesesem era un turn părăginit, cu vedere spre apele luminate de lună ale râului Indre, care curgea la poalele lui. Ruinele medievale erau năpădite de crampoane – şi aici nu mă refer la mine, ci la plantele agăţătoare –, iar zidurile roase din piatră aminteau de ambianţa specifică romanelor lui Walter Scott. Nu citisem nimic de Walter Scott, dar nădăjduiam că asocierea nu era nicidecum sinistră. Înăuntru mirosea un pic a igrasie, însă, prevăzător ca întotdeauna, aveam la mine deodorantul de cameră *Nopţile Sevillei*, pe care-l folosisem ultima oară ca să scot ariciul din cuşca Vanessei. Am luat spray-ul şi-am pulverizat temeinic cu el prin tot turnul unde brusc a început să miroasă ca într-o fabrică de gemuri. Era esenţial ca totul să decurgă conform planului. După ce se termina opera, când Lou avea să fie încă fermecată de muzică, urma s-o răpesc din mijlocul mulţimii şi s-o duc departe, în castelul meu dulce-mirositor, pentru a-i cere mâna.

— *Accepterais-tu de prendre le rosbif ici présent pour époux?**

Asta intenţionam să-i spun. Plănuisem exact fraza. Un enunţ nu prea impasibil, un pic manierist, dar corect din punct de vedere gramatical. Marcellin o zbârcise cu declaraţia lui. Nici nu concepeam să fac aceeaşi gafă.

Când trompetele au început să sune, noi, spectatorii, poticnindu-ne din nou prin întuneric, ne-am întors la

* Ai fi de acord să-l iei de bărbat pe englezoiul aici de faţă? (*n.tr.*).

locurile noastre, unde ne aștepta corul răzvrătiților, gata să se dezlănțuie într-o răscoală de stentori. În comparație cu prima parte a serii, acum disciplina cam lăsa de dorit. *Le Préfet* a adormit pe umărul primarului care, fiind de aceeași orientare politică, n-a îndrăznit să-l trezească. Criticul de la ziarul *La Renaissance Lochoise* a început să sforăie, ceea ce a fost un semnal pentru jumătate din spectatori, care i-au urmat exemplul. La începutul Actului V, un escadron de lilieci a decolat de pe ziduri, zburând la altitudine joasă deasupra capetelor asistenței, pentru a-i trezi pe spectatori, la timp, înainte de momentul chemării la rampă a artiștilor. Dezastrul totuși a survenit odată cu finalul și cu *paëlla*. Lou și bucătarul căzuseră de-acord asupra momentului oportun. Cu douăsprezece pagini înainte de sfârșit, bucătarul urma să înceapă să-și reîncălzească imensele tigăi cu creveți și fructe de mare.

Într-o clipită, adierea lină a vântului a purtat aroma mâncării pescărești andaluze până sub nările artiștilor bulgari. Efectul a fost instantaneu. Orchestra a pierdut controlul. Cântăreții au început să saliveze, instrumentiștilor le lăsa gura apă, iar Boris avea halucinații. În imaginația lui gastronomică, bagheta de dirijor se preschimbase într-un uriaș protap în care erau înfipte fructe de mare fripte pe grătar. Nu trebuia să te pricepi la muzică pentru a auzi ce se întâmpla. Ansamblul Lyrica Bulgarica călătorise mii de kilometri prin Europa într-un autobuz cu frâne proaste și pneuri precare, mânat de dorința adânc înrădăcinată de a se înfrupta dintr-o *paëlla* oferită de municipalitate.

Opera s-a încheiat cu moartea tiranului; au urmat lungi aplauze, iar un imn mobilizator a fost intonat în onoarea patriotismului elvețian. Ovațiile publicului și reverențele artiștilor au fost sincere, dar expediate rapid. Goana spre mese începuse deja – orchestra deschizând drumul, în frunte cu flămândul Boris, care călca totul în picioare.

— *Rrrrr-illettes! Rrrrr-illettes!*

Împingând și dând din coate, mi-am croit drum prin corul de săteni elvețieni, care se îndopau cu orez și șofran, uitându-mă disperat după Lou. Unde naiba era? Pe întuneric, am nimerit într-un tufiș unde am dat peste Monsieur Paëlla, care, într-un mod cu totul neașteptat, îl înlocuise pe iepurele în călduri care era cumnatul meu și se săruta înfocat cu Anna Pavlova. *Pauvre Laurent.* Mi-era milă de el. Să pățească așa ceva tocmai el, care făcuse atâtea eforturi de-a promova strânsa colaborare franco-bulgară. Convorbirile telefonice, melodrama, lenjeria intimă – la ce bun toate astea, dacă femeia visurilor tale te părăsea pentru un bucătar picant?! Cât de nedreaptă era viața! L-am găsit pe Laurent, plângând în hohote în brațele lui Gisèle, care-l mângâia pe cap. Whisky-ul scoțian rezolvase problema. Femeia își descărcase sufletul, povestindu-i lui Laurent despre Dylan și semințele cu canabis pentru canari.

— E atât de necăjit. *Tellement navré*, mi-a șoptit ea. *Regarde la détresse d'un père.**

Lacrimile lui Laurent nu erau pentru Dylan, dar Gisèle îl strângea la pieptul ei, savurând momentul. Ce noroc avea Laurent! În scurt timp, poate că trebuia să fiu și eu îmbrățișat strâns, dacă n-o găseam pe Lou. Dintr-odată, s-au auzit exploziile focurilor de artificii. Am înlemnit. Praful de pușcă avea un efect excitant asupra libidoului lui Ariane. Trebuie să acționez rapid, înainte ca Ariane să dea de urma mea.

Cineva mi-a spus c-o văzuse pe Lou coborând spre parcare. Brusc, m-a cuprins o premoniție cumplită, Cassandra din mine intrând în acțiune la auzul acestor cuvinte. Cu cine intenționa Lou să se întâlnească în parcare? De ce nu voia să se vadă cu mine? Împingându-mă la nimereală

---

* Privește disperarea unui tată (*n.tr.*).

prin mulțime, răsturnând în grabă niște pahare din plastic pline cu sangria, pocnindu-mă de un burduhan care a sunat ca o pernă Hollofil – precis vreunul dintre Paznicii Greutății Corporale –, am înaintat ca bezmeticul, mânat de-o intuiție cosmică. Știam ce se întâmpla. O simțeam în măduva oaselor.

Am coborât în fugă panta abruptă care ducea la Porte Royale, agățându-mă de iedera de pe ziduri, ca să nu-mi pierd echilibrul, am ocolit colțul edificiului și am încremenit locului, oripilat de ceea ce mi-era dat să văd.

Acolo, în fața mea, în întunericul caldei *nuit lochoise*, profilați pe fundalul tancului înfiorător de vulgar, erau Lou și Mortier. Discutau intens. Nu sesizaseră prezența mea, respirația mea sacadată și îndurerată în bezna din spatele lor. Ce aveau oare să-și spună cu atâta patos? Ce se întâmpla între ei? De ce simțiseră nevoia să fie singuri, să fugă de mulțime, să se ascundă în parcare? Și atunci, inevitabilul s-a produs. Zeii, instalați pe un nor sumbru deasupra localității Loches, i-au dat un ghiont opticianului. *Fă-o odată, Gérard, ce mai aștepți?!* Iar Gérard, mânat de rele intenții, a făcut-o. Și-a pus palma pe ceafa lui Lou, i-a tras fața spre el și a sărutat-o.

Il l'a embrassée. Le salaud!

În jur, luminile se aprindeau și se stingeau intermitent. Claxonul mașinii răsuna ca o sirenă în noapte. Vibrațiile suferinței mele declanșaseră alarma.

Lumea mi s-a năruit.

C'en était trop. Era prea de tot.

Am luat-o la fugă, singur, înapoi în bezna nopții.

23

*Oui. Trop c'est trop.** În materie de sentimente, noi, britanicii, putem să le arătăm latinilor ce înseamnă să fii vulcanic. Am decis să-mi iau catrafusele și să plec iute și degrabă. Așa mi-a venit. N-avea nici un rost să mai pierd vremea pe-acolo. Franța optase să spună nu Angliei? Păcat. *Tant pis.* Eu îmi dădusem toată silința. Îmi parfumasem turnul cu spray, alesesem momentul, îmi pregătisem textul. În van. Asta e regula în orice tragedie. Drepții sunt pedepsiți pe nedrept. Plin de furie și de ciudă, mi-am azvârlit cămășile într-o valiză. Să ți se dea cu piciorul pentru un optician opulent – *quelle honte***. M-ar arăta lumea cu degetul pe stradă. N-aș mai putea nici să ridic capul, după o asemenea umilință.

Am golit mașina de spălat vase, am închis obloanele și am încuiat ușa în urma mea. Firele de praz, panicate, strigau din fundul grădinii.

— Maï-quel! mă implorau ele. Te rugăm, nu ne părăsi așa! O vorbă bună, o îmbrățișare măcar, înainte de-a pleca!

Dar eram hotărât și surd la țipetele legumelor mele orfane. Mazda s-a trezit la viață, huruind furioasă.

Adieu, Toison. Adio, Toison d'Or, cu firma ta hărtănită făcând reclamă la înghețata Miko. Ciao pentru totdeauna

---

* Da. Ce-i prea mult strică (*n.tr.*).

** Ce rușine (*n.tr.*).

Pois-Chiches, cu rondul tău municipal de flori. Farurile au prins pentru ultima oară în raza lor un Moș Crăciun prăfuit, bine copt la soare peste vară, străduindu-se necontenit să se cațăre în dormitorul lui Henri, cu tolba lui plină de daruri împachetate frumos în hârtie argintie. Niciodată n-o să mai văd corul de țărănci mustăcioase, gătite cu nelipsitele lor căști de protecție portocalii, așteptând camionul cu alimente congelate. Salut, Moș Jules. Pupă-i pe iepuri din partea mea. O să-ți trimit o carte poștală de la Dover.

Am traversat Mouzay, trecând prin dreptul garajului lui Marcellin, fratele meu întru suferință. Marcellin adoptase unica soluție posibilă pentru a-și disimula declarația inoportună. Pe zidul atelierului auto erau acum șapte litere galbene mari. R-E-N-A-U-L-T. Ce însemna asta? Să înțeleg că Marcellin renunțase la Citroën și se hotărâse să accepte altă franciză? Răspunsul era simplu. Noul contract de reprezentanță constituia singura modalitate de a-și ascunde dragostea disperată. „N"-ul era plasat perfect.

R-E-*N*-A-U-L-T

M-O-*N*-I-Q-U-E

Marca unei mașini ascundea acum pecetea iubirii.

Asta e soarta pasiunii neîmpărtășite. Opriți-vă, dacă nu mă credeți, și încercați să vă uitați în spatele firmelor de magazine din *la France profonde*. Lipiți-vă nasul de zid și priviți în sus, iar sub neonul strălucitor al diverselor firme – Proxi, Mini-Marché, Panier fleuri – o să descoperiți vopseaua veche și decolorată a declarațiilor de dragoste ale unor *commerçants* nefericiți în dragoste. Angèle! Marcelle! Monique!

Am gonit cu mașina spre nord. Pe ecranul minții, reluam încontinuu și pervers scena pe care nu mi-aș fi dorit niciodată s-o văd. *Ext. Noapte.* Loches. Două siluete

în dreptul unui tanc negru. Camera se oprește asupra lor. El ridică mâinile. O trage cu fața spre el. Ochii lui de optician libidinos o mănâncă din priviri. O sărută. Pătimaș. El mârâie:

— *Oublie le rosbif!**

Iar ea, răgușită de dorință, răspunde:

— *Mords-moi, Gérard!***

Scena e groaznică. Dialogul e de căcat. Cine-a mai pomenit un asemenea final! Nu se poate ca eroina să-și petreacă tot restul vieții lustruindu-i lui Quadul! Unde-i punctul culminant în toată chestia asta? Povestea nu se poate opri aici!

Un gând înspăimântător a pus stăpânire pe mine. Oare așa avea să se încheie pentru mine *l'éducation sentimentale*? Edith Delluc, volumul unu, Ariane Tricot, volumul doi, Lou Charpin, volumul trei. Trilogia Eșecului.

Mi-am continuat călătoria spre nord și spre mare. La patru dimineața, am parcat în piața centrală din Mortagne, capitala mondială a faimosului *boudin*. Amintiri amare mi-au copleșit sufletul. În curtea fermei lui Aimé, nu trebuia să mai fi stat pe gânduri. Doar aveam cizma plină de *boudin!* Cum de-am putut lăsa să-mi scape ocazia printre degete? În viață, trebuie să știi să profiți imediat de orice prilej favorabil. *There is a tide in the affairs of men which, taken at the flood, leads on to fortune...****

Așezându-mă sfârșit pe o bancă, am contemplat peisajul devastat al viitorului meu. Nu mi-era dat, până la urmă, să fac și eu parte dintr-o familie de francezi; să am și eu

---

* Uită-l pe englezoi! (*n.tr.*)

** Mușcă-mă, Gérard! (*n.tr.*)

*** „...Și dacă valul ne saltă, se cuvine-a-l folosi; zădărnicim altfel prilejul bun" – *Iuliu Cezar* de William Shakespeare, în românește de Tudor Vianu, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1955 (*n.tr.*).

locul meu la masă, șervetul meu în carouri, la locul lui în sertar, tabietul meu cu păhărelul de Ambassadeur, când mă așezam tacticos la o partidă letală de Scrabble. Niciodată nu aveam să mă mai cocoț pe un taburet, ca să inspectez o brânză de capră St. Maure, niciodată nu aveam să-mi primesc darul de Crăciun ambalat într-o tavă de aluminiu pentru congelator. La revedere, *andouillettes* și constipație, adio canari și canabis. Cortina cădea rapid, prezentul vibrant dizolvând viitorul insipid.

Cât de frumoasă era Franța în adâncurile nopții. Eram fermecat de vraja localității Mortagne. Ce dor o să-mi fie de tine, *Crédit Agricole*, cu bancomatele tale clipind luminos toată noaptea. Mi-e greu să mă despart de voi, de *Mod's Hair, salon de coiffure mixte conseil styliste.* În scurt timp o să se crape de ziuă, iar în oraș o să apară nelipsitele camionete rablagite, doldora de lăzi cu salată verde proaspătă și plină de rouă. Babele zbârcite o să înceapă să-și etaleze pe o masă șubredă câte un *cageot** cu cartofi noi, purtând denumiri minunate – *des rattes, des cornes de bique* –, niște ouă de rață, o bucată de *fromage frais***. Dar când ele o să facă asta, eu n-o să mai fiu acolo, ci înapoi în lumea magazinelor Tesco și a pachetelor cu mâncare congelată.

Brusc, așezat pe banca mea în întunericul nopții, am avut o revelație. Soluția pentru piatra de mormânt a lui Emmeline mi s-a arătat fulgerător. Tot ce trebuia să facă era să-l pună pe pietrar să-i cioplească o tablă de Scrabble din marmură. Și pe ea, alandala, literele care alcătuiau numele: E-E-E-M-I-N-I. Vizitatorii s-ar opri, șocați de ineditul situației. Și atunci, inevitabil, din cauză că 98% dintre cei care vin la cimitir joacă Scrabble, s-ar scărpina în creștet contrariați și-ar începe să rearanjeze literele. E-M-M-E-I-I-N-E. Se dublează pentru eternitate.

---

* Lădiță (*n.tr.*).

** Brânză proaspătă (*n.tr.*).

Genial! Dar prea târziu.

La marginea orașului Rouen, am zărit un McDonald's deschis non-stop. Eram flămând și obosit. Plastic pe pereți, plastic pe podele, plastic în chiflă. Gustul lucrurilor care aveau să vină. Era o tâmpenie să plec de-aici. Îmi doream fețe de masă în pătrățele, șorțuri albe, vin roșu în sticle fără etichete, brânzeturi care să-ți vină la masă de bunăvoie, cafea care să te țină treaz o săptămână. Mă agățam cu disperare de Franța asta, pe care ei voiau să mi-o ia.

Și ce aveam să fac, după întorcerea în Anglia? Unde să mă duc? Le spusesem tuturor că urma să mă însor. Nu mă vedeam în stare să-mi recunosc eșecul. Nu, exclus. Mai bine mă mutam în altă parte, îmi schimbam numele, îmi lăsam mustață. Puteam să deschid un han la Bangor. Să stau lângă focul electric, îmbrăcat într-un cardigan cu pete de sos, mângâindu-mi labradorul obez pe grumaz. *La vie est foutue.**

Într-o suflare, parcă, m-am trezit la Dieppe. Îmi plăcea Dieppe, dar îmi plăcea la venire, nu la plecare. Feribotul Transmanche aștepta la chei, ca un imens coșciug galben, plin de visele și de năzuințele mele.

Înainte de a-mi lua rămas-bun, o ultimă plăcere. Totul începuse și totul avea să se încheie cu o brânză. Fără colonel, viața nu ar mai avea sens.

Prăvălia cu brânzeturi, prăvălia *mea* cu brânzeturi, moțăia la umbra catedralei. Când am intrat, le-am găsit pe toate acolo, ca și cum ar fi știut că urma să le fac o ultimă reverență. M-am emoționat. Veniseră gătite cu veșmintele lor de lux, ca să-și ia la revedere de la mine, și am trecut prin fața fiecăreia, luându-mi rămas-bun și eu de la feluritele brânzeturi franțuzești – *tommes, bûches, pyramides, pavés, roues, cendrés, crottins, crayeux, bleus, fourmes, chevrotins,*

* Viața s-a dus de râpă (*n.tr.*).

boutons. Am avut o vorbă bună pentru *morbiers* și pentru *chaources*, o glumă pentru *salers*, o îmbrățișare pentru *beauforts*. Dar toate știau că inima mea aparținea altcuiva.

Avusesem cândva două iubiri. Acum nu-mi rămâne decât una.

— *Un livarot, s'il vous plaît.*

Car elle est, ma préférence à moi.

Patronul, el însuși *matière grasse** în proporție de 60%, a ieșit molcom din fundul prăvăliei, cu brânza mea în mână.

— *Mais il vous attendait, Monsieur Sadler.***

Attendait? La imperfect? *Aștepta*. Și tipul mă știa după nume?

— V-a căutat o doamnă la telefon, a continuat el.

Pe mine? Într-un magazin de brânzeturi?

— *Il ya un Post-it.*

Pe cutie era prins un bilețel. Colonelul meu avea ceva să-mi spună. După Interflora, Interbrânza.

Idiot, scria în bilețel. *Tu ne comprends donc rien?****

Oare interpretasem greșit sărutul acela oribil? Uvertura de la *Wilhelm Tell* îmi răsuna dureros în urechi.

C'était un baiser d'adieu, continua mesajul din bilețel. Un sărut de adio. Un dar la despărțire.

Reviens vite. Je t'aime. Lou.

Am citit bilețelul de douăzeci și trei de ori. Pe urmă, l-am recitat în fața corului de brânzeturi, care și-au șters o lacrimă și au aplaudat.

Elle m'aime. Lou m'aime. Mă iubește, Lou mă iubește. Scria acolo, cu litere de foc, pe cutia cu Livarot.

Am ieșit în stradă. Oamenii din Dieppe se adunaseră în jurul magazinului, emoționați. Când am apărut, au început să cânte și să danseze asemenea corului dintr-un

---

* Grăsime (*n.tr.*).

** Dar vă aștepta, domnule Sadler (*n.tr.*).

*** Prostule. Chiar așa greu de cap ești? (*n.tr.*)

film de Jacques Demy. O ceată de îngeri s-a pogorât din cer, a aterizat în parcarea de la catedrală și și-a unit glasurile cu mulțimea strânsă acolo.

Năucit, am coborât pe plaja plină de pietricele. În depărtare, o doamnă în roz veghea vigilentă la bălăcelile prepelicarului ei. Vântul sufla dinspre sud. Știam că avea să-mi poarte cuvintele în zări. În picioare, cumva protocolar și cu spatele foarte drept, am privit departe peste Canalul Mânecii, pentru a mă adresa fantomelor părinților mei, care așteptau vești pe plaja din Newhaven.

— Mami, tati, *je reste.* Rămân aici. Mă simt minunat. *Ça baigne.* Totul e bine. *Je vous embrasse.* Vă sărut.

Și atunci m-a cuprins euforia. Singur pe plajă, am început să dansez. *À pas de deux.* Un dans pentru doi parteneri. Pentru un englez și brânza lui. *Duo pour rosbif et livarot.*

Era timpul să plec înapoi.

*On m'attend à la maison.**

* Sunt așteptat acasă (*n.tr.*).

În chestiuni de pat și de alcov, alternativa englezilor la sex e sticla cu apă caldă. Așa spune o vorbă veche. Hălăduind prin Paris sau prin Franța profundă, Michael Sadler se pregătește să contrazică prejudecata după care britanicii privesc dragostea ca pe o distragere a atenției de la fotbal, bere și plăcinta cu rinichi. Mai cu seamă că soarta i-o scoate în cale pe Lou Charpin, *une belle française* care adună câte ceva din Jeanne Moreau, Catherine Deneuve și Sophie Marceau la vârsta optimă. După concursuri de mâncat cârnați și participări involuntare la greve, după meditații la engleză și inflamări revoluționare, după sindicate și brânzeturi puturoase, o complicație romantică? *Pourquoi pas?* În a treia și ultima parte a odiseei franceze, eroul se convinge pe propria piele că „amorul e un lucru foarte mare", chiar dacă asta înseamnă gelozie, frustrări și neînțelegeri. *Le rosbif* se visează Romeo și se străduiește să pună semnul egalității între orgoliul falic și cocoșul galic. Sau invers.

În aceeași colecție vor apărea:

Jean-Claude Brialy
Cele mai spumoase panseuri ale actorilor

Des MacHale
Wittypedia

ISBN 978-973-50-3335-4